

Spis treści

IOGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA

1.1 Położenie.....	4
1.2 Struktura przestrzenna miasta.....	6
1.3 Demografia.....	9

II INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

2.1 Ochrona zdrowia.....	12
2.2 Pomoc społeczna.....	19
2.3 Oświata.....	27
2.4 Kultura.....	42
2.5 Turystyka.....	49
2.6 Sport.....	52
2.7 Bezpieczeństwo publiczne.....	61

III STREFA GOSPODARCZA

3.1 Podmioty gospodarcze.....	68
3.2 Rynek pracy.....	73
3.3 Inwestycje.....	75

IV INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

4.1 Infrastruktura drogowa.....	82
4.2 Infrastruktura komunalna.....	83
4.3 Transport.....	90
4.4 Zasoby mieszkaniowe.....	91

V PRZESTRZEŃ MIEJSKA

5.1 Środowisko przyrodnicze.....	94
5.2 Planowanie przestrzenne.....	95
5.3 Gospodarka nieruchomościami.....	98

VI ZARZĄDZANIE MIASTEM

6.1 Władze Suwałk.....	100
6.2 Finanse Miasta.....	102
6.3 Urząd Miejski.....	108
6.4 Współpraca międzynarodowa.....	115
6.5 Współpraca z organizacjami pozarządowymi i promocja miasta...	120

Urząd Miejski w Suwałkach

Copyright by Urząd Miejski w Suwałkach

Opracowanie:

Magdalena Czeszkiewicz

Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych

Zdjęcia

Urząd Miejski w Suwałkach
Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Dom Pomocy Społecznej „Kalina” w Suwałkach
Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Suwałkach Sp. z o.o.
Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód Sp. z o.o. w Suwałkach
Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Suwałkach
Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Suwałkach Sp. z o.o.
Biblioteka Publiczna w Suwałkach
Zarząd Budynków Mieszkalnych w Suwałkach
Muzeum Okręgowe w Suwałkach
Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze oddział w Suwałkach
Kamil Sznel
Krzysztof Mierzejewski
Marta Buraczewska

Opracowanie graficzne, skład DTP i druk:

Xpression, www.druk.suwalki.pl

Szanowni Państwo,

Mam zaszczyt przekazać Państwu szósty Raport o stanie miasta. Dokument ten w kompleksowy i usystematyzowany sposób przedstawia najważniejsze dziedziny życia naszego miasta: społeczną, gospodarczą, infrastrukturalną, przestrzeń miejską oraz zarządzanie miastem według stanu na koniec 2014 roku.

W listopadzie 2014 roku Suwalczanie wybrali nową Radę Miejską oraz Prezydenta Miasta Suwałk. Po raz kolejny zaufali mojej osobie, co jeszcze bardziej motywuje mnie do dalszej pracy na rzecz naszego miasta, ponieważ Suwalczanie zastrzegają na to, aby Suwałki były miastem nowoczesnym i przyjaznym dla mieszkańców, turystów i inwestorów - oferującym kompleksową ofertę usług publicznych.

Rok 2014 to pierwszy rok perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020, w trakcie którego miasto przygotowywało się do absorpcji środków unijnych aktualizując i przygotowując odpowiednie dokumenty. 30 lipca 2014 r. Rada Miejska przyjęła „Strategię Zrównoważonego Rozwoju Miasta Suwałki do roku 2020”, która wskazuje i dostosowuje główne kierunki rozwoju miasta do aktualnych tendencji rozwojowych wynikających z polityki spójności UE. Z kolei 24 września 2014 r. został przyjęty „Program Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach na lata 2014-2020”, który w ślad za celami i kierunkami działań wytyczonymi w Strategii formułuje szczegółowe i konkretne zadania realizacyjne.

W 2014 roku trwały także prace nad Dokumentem Implementacyjnym (dokumentem operacyjnym do Strategii), którego zakres obejmuje najważniejsze z punktu widzenia rozwoju lokalnego obszary aktywności władz lokalnych. Jego istotą jest wyznaczenie głównych, najważniejszych kierunków działań długookresowych i takie opisanie sposobu ich realizacji, które pozwoli na wykorzystanie dokumentu do wspomaganie zarządzania miastem oraz jako instrument wspierający pozyskiwanie przez miasto zewnętrznych środków pomocowych, szczególnie ze źródeł UE.

W 2014 roku powstawał również „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Suwałk”, który ma na celu poprawę efektywności energetycznej i redukcję zużycia energii, zwiększenie udziału wykorzystania OZE oraz poprawę jakości powietrza w mieście Suwałki, daje także większe szanse na uzyskanie dofinansowania na działania proekologiczne w przyszłej perspektywie finansowej UE 2014-2020.

W 2014 roku kontynuowano prace związane z budową drogi wojewódzkiej nr 655 w Suwałkach. Dzięki tej inwestycji swoje oblicze zmieniła ulica Buczka i skrzyżowanie ulic: Kościuszki – Dwernickiego – Sikorskiego, a na skrzyżowaniu ulic Reja i Armii Krajowej powstało nowe rondo z całkowicie nowym fragmentem ulicy Reja. Kontynuowaliśmy inwestycje na osiedlu Hańcza związane z budową ulic. Dużo pieniędzy przeznaczaliśmy na budowę boisk sportowych przy Szkole Podstawowej nr 6 oraz Zespole Szkół nr 2 w Suwałkach, a także na budowę placów zabaw dla dzieci. Rozpoczęła się rów-

nież przebudowa ulicy Młynarskiego, a dwie szkoły: Zespół Szkół nr 8 i Szkoła Podstawowej nr 6 w Suwałkach przeszły termomodernizację.

W kwestii rozwoju aktywności obywatelskiej warto wspomnieć, że w 2014 r. mieszkańcy mogli po raz pierwszy głosować na wybrane inwestycje w ramach Budżetu Obywatelskiego. Spośród 33 zgłoszonych zostały wybrane 3 propozycje, które otrzymały największą liczbę głosów. Tak więc decyzją mieszkańców została wybudowana „Planeta zabaw i sportu” przy Zespole Szkół nr 3, zmodernizowano boisko przy Zespole Szkół nr 7, a także rozpoczęła się budowa parku wraz z terenami rekreacyjnymi za Aquaparkiem.

W 2014 r. dokonano również zmian w funkcjonowaniu Programu „Suwalska RODZINA PLUS”. Dzięki zmianom wprowadzonym Uchwałą Rady Miejskiej rozszerzono katalog ulg dostępnych dla wszystkich posiadaczy kart „Suwalska RODZINA PLUS” (brak podziału na rodziny z trójką dzieci oraz rodziny z czwórką i więcej dzieci), umożliwiono indywidualne korzystanie z ulg, jak również rozszerzono katalog ulg oferowanych przez Ośrodek Sportu i Rekreacji w Suwałkach.

W maju 2014 roku powołano też Pełnomocnika Prezydenta Miasta ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi. Należy wspomnieć, że za całokształt współpracy miasta Suwałki z Organizacjami pozarządowymi Wojewoda Podlaski wraz z Ośrodkiem Wspierania Organizacji Pozarządowych w Białymstoku wyróżnił suwalski samorząd w październiku 2014 roku tytułem „Samorząd Przyjazny Organizacjom Pozarządowym” w pierwszej edycji tego konkursu. Warto wspomnieć, że w 2014 roku zawiązała się także Suwalska Federacja Organizacji Pozarządowych RAZEM.

Najważniejszym wydarzeniem w 2014 roku było jednak ogłoszenie przetargu na budowę obwodnicy Suwałk.

Mam świadomość, iż przed nami jeszcze wiele pracy, ale kierunek zmian jest właściwy. Liczę, iż raport dostarczy Państwu niezbędnej i rzetelnej wiedzy o Suwałkach, która pozwoli wyrobić własną opinię o stanie naszego miasta. Uważam, iż należy jak najlepiej wykorzystać obecny czas na zmiany z myślą o przyszłych pokoleniach i młodych mieszkańcach Suwałk.

Z poważaniem

Prezydent Miasta Suwałk

Czesław Renkiewicz

foto: Krzysztof Mierzejewski

Ogólna charakterystyka miasta

1.1. Położenie

Polska, województwo, region

Suwałki położone są w północno-wschodniej Polsce, w północnej części województwa podlaskiego nad rzeką Czarną Hańczą, w pobliżu granic z Litwą, Białorusią i Rosją (Obwodem Kaliningradzkim). Suwałki są miastem na prawach powiatu, siedzibą licznych instytucji administracji rządowej i samorządowej. Na obszarze 65,5 km² mieszka ok. 69,3 tys. osób. Suwałki są drugim co do wielkości, po Białymstoku, miastem w województwie podlaskim.

Przeważająca część miasta znajduje się w północnej części Równiny Augustowskiej zwanej Obniżeniem Suwalskim, niewielkie północne fragmenty miasta (Wysoczyzna

Szurpił i Krzemianek) oraz północno-wschodnie (Wysoczyzna Szwajcarii i Osinek) należą do Pojezierza Wschodniosuwalskiego. Wokół Suwałk leżą atrakcyjne i szczególnie cenne tereny i obiekty – zarówno pod względem przyrodniczym, jak i krajoznawczym (zespoły poklasztorne, ruiny pałaców i dworów, ozdobne budownictwo drewniane, zabytki sakralne) oraz turystyczno-rekreacyjnym (jeziora, lasy, rzeki i trzy puszcze: Augustowska, Romincka, i Borecka). Bezpośrednie sąsiedztwo z dwoma parkami ochrony przyrody: Wigierskim Parkiem Narodowym i Suwalskim Parkiem Krajobrazowym sprawia, że miasto stanowi doskonałą bazę wypadową do wszystkich najpiękniejszych zakątków Suwalszczyzny i wschodnich Mazur.

1. Ogólna charakterystyka miasta

Najbliżsi sąsiedzi zagraniczni

Republika Litewska: poprzez przejście graniczne w Budzisku (osobowe i towarowe) – 28 km od Suwałk; poprzez przejście graniczne w Ogrodnikach (osobowe) – 43 km od Suwałk; ponadto poprzez przejście graniczne kolejowe w Trakiszkach – 33 km od Suwałk.

Obwód Kaliningradzki Federacji Rosyjskiej: poprzez przejście graniczne osobowe w Gołdapi – 68 km od Suwałk;

Republika Białorusi: poprzez przejście graniczne w Kuźnicy Białostockiej (towarowo-osobowe i kolejowe) – 125 km od Suwałk.

Przez miasto przebiegają ważne szlaki komunikacyjne – z Berlina przez Warszawę do Sankt Petersburga oraz z Warszawy do Helsinek (przyszła droga tranzytowa szybkiego ruchu Via Baltica łącząca kraje bałtyckie z Europą Zachodnią) oraz szlak kolejowy (przyszła Rail Baltica). Obecnie obsługa komunikacyjna miasta odbywa się poprzez drogę krajową nr 8, będącą częścią międzynarodowej trasy E 67 oraz trasę kolejową z Warszawy przez Białystok na Litwę.

fot. Krzysztof Mierzejewski

1.2. Struktura przestrzenna miasta

Struktura użytkowania terenów

Gmina Miasto Suwałki obejmuje obszar 6 551 ha. Wśród użytków gruntowych dominują użytki rolne – 53%, grunty zabudowane i zurbanizowane – 20%, lasy i użytki leśne – 14%, tereny komunikacyjne – 9%.

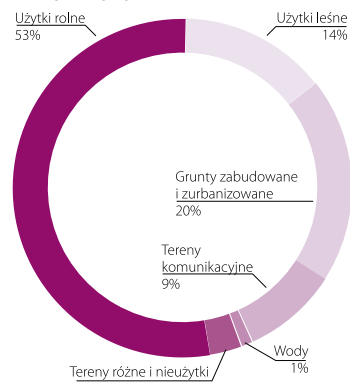
W 2014 r. miały miejsce znaczące zmiany w strukturze użytkowania gruntów. W stosunku do roku 2013 zmniejszyła się znacznie powierzchnia użytków rolnych (o 43 ha) na rzecz gruntów zabudowanych i zurbanizowanych których powierzchnia wzrosła do 1 321 ha i terenów komunikacyjnych (wzrost do 582 ha). W porównaniu z 2013 rokiem o 2 ha wzrosła powierzchnia terenów różnych i nieużytków. Zmiany te związane były z planowanymi i realizowanymi inwestycjami miejskimi oraz podmiotów prywatnych.

Tabela 1.2.1 Zmiany w strukturze użytków gruntowych w latach 2012-2014

Rodzaj gruntów	2012	2013	2014
Użytki rolne	3 520	3 508	3 465
Użytki leśne	915	915	915
Grunty zabudowane i zurbanizowane	1 277	1 289	1 321
Tereny komunikacyjne	574	573	582
Wody	78	78	78
Tereny różne i nieużytki	187	188	190
Razem	6 551	6 551	6 551

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Rolnictwa

Wykres 1.2.1. Struktura użytkowania gruntów w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, Geodezji Nieruchomościami i Rolnictwa Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Podział przestrzenno-geodezyjny miasta

Obręb 1

Najbardziej na północ wysunięta część miasta zajmująca 8,78 km² o łącznej liczbie mieszkańców około 15 100 osób i gęstości zaludnienia około 1 800 osób na km². Północną część obrębu stanowią obszary rolnicze i leśne. Na terenie obrębu znajdują się dwie drogi wylotowe: w kierunku Budziska (droga krajowa nr 8) i Jeleniewa (droga wojewódzka nr 655). W skład obrębu wchodzi Osiedle Północ II wraz z najgęściej zaludnioną ulicą w mieście – ul. A. Wierusza – Kowalskiego oraz znaczna część ul. Szwajcaria.

fol. Krzysztof Mierzejewski

Obręb 2

Północno-zachodni obręb miasta zajmuje obszar 5,95 km² o łącznej liczbie mieszkańców około 6 550 osób i gęstości zaludnienia 1 100 osób na km². Tworzą go przede wszystkim Osiedle Niepodległości i sołectwo Krzywólka.

Obręb 3

Część zachodnia miasta obejmuje obszar o wielkości 8,8 km². Zamieszkiwany jest przez około 3 750 osób, natomiast gęstość zaludnienia wynosi około 430 osób na km². Tworzą go przede wszystkim dwa osiedla domków jednorodzinnych; Osiedle Staszica oraz Osiedle Piastowskie. Przez obręb przebiega również droga wylotowa w kierunku Filipowa.

Obręb 4

Północno-wschodnia część miasta zajmuje obszar 6,36 km², na którym mieszka około 12 000 osób. Gęstość zaludnienia około 1 900 osób na km². Dominuje tu tzw. zabudowa wielorodzinna (Osiedle Północ I i Osiedle Kolejowe) oraz tereny rolnicze. W skład obrębu wchodzi również ul. Szwajcaria oraz Czarnoziem.

Obręb 5

Północna część centrum zajmuje obszar 1,83 km² z około 10 600 mieszkańcami i gęstością zaludnienia wynoszącą około 5 800 osób na km². Dominuje tu zabudowa jednorodzinna w części zachodniej obrębu, wielorodzinna w części środkowej i przemysłowo – magazynowa w zachodniej.

Obręb 6

Południowa część centrum miasta zajmuje obszar 1,22 km². Przy około 7 300 mieszkańcach, gęstość zaludnienia wynosi około 6 000 osób na km². Dominującą formą zabudowy są dwupiętrowe budynki o charakterze mieszkalno-usługowym.

Obręb 7

Obejmuje swoimi granicami obszar o wielkości 9,79 km². Zamieszkuje go około 5 300 osób. Gęstość zaludnienia wynosi około 540 osób na km². Tworzą go przede wszystkim dwa osiedla domków jednorodzinnych (Osiedle Powstańców Wielkopolskich i Osiedle Hańcza) oraz część strefy przemysłowej Papiernia. W obrębie znajdują się również główne tereny rekreacyjne miasta (m.in. Zalew Arkadia) oraz znaczne obszary wykorzystywane rolniczo.

Obręb 8

Jest to najbardziej na południe wysunięty fragment miasta Suwałk zajmujący powierzchnię 10,14 km². W związku z przemysłowym charakterem obrębu, zamieszkiwany jest jedynie przez około 200 osób, a gęstość zaludnienia wynosi około 19 osób na km². W granicach tego obrębu znajduje się teren Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

Obręb 9

Południowo-wschodnia część miasta zajmująca obszar 8,62 km² przy około 2 250 mieszkańcach i gęstości zaludnienia około 260 osób na km². Tworzą go min. dwa osiedla domków jednorodzinnych – Osiedle Polna i Osiedle Klasztorna. Znaczną część obrębu zajmują również tereny przemysłowe i rolnicze, w tym teren Parku Naukowo-Technologicznego Polska-Wschód w Suwałkach Sp. z o.o.

Obręb 10

Wschodnia część miasta o powierzchni 4,01 km² zamieszkiwana jest przez około 1 650 mieszkańców. Gęstość zaludnienia tego obszaru wynosi około 420 osób na km². Dominującymi funkcjami obrębu są: funkcja przemysłowa i funkcja mieszkalna (Osiedle Jąćwingów /Kamena/ i Dąbrówka).

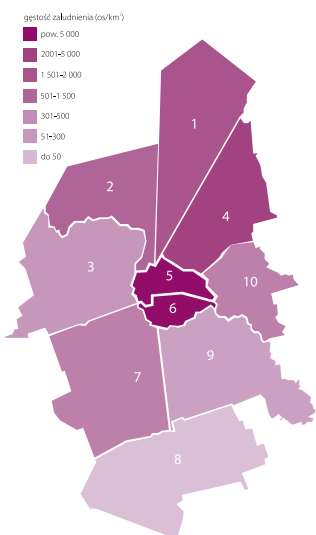

Liczba mieszkańców miasta w poszczególnych obrębach jest bardzo zróżnicowana. W 2014 roku najwięcej osób zamieszkiwało obręb 1 (ok. 15 100 osób) i 4 (około 12 000 osób). Najmniej osób zamieszkiwało obręb 8 (około 200 osób).

Gęstość zaludnienia na obszarach obrębów waha się od 19 osób na km² do niemal 6 tys. osób na km². Pod względem gęstości zaludnienia dominują obręby centralne 5 i 6, gdzie na stosunkowo niewielkim obszarze mieszka duża liczba mieszkańców. Najmniej osób w stosunku do wielkości obrębu zamieszkiwało obręb 8.

Rysunek 1.3.1 Struktura gęstości zaludnienia obrębów w 2014 roku

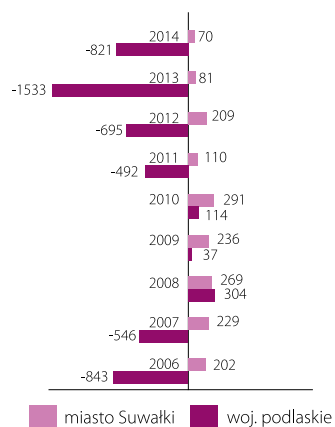
Ruch naturalny ludności, migracja

W 2014 roku urodziło się w Suwałkach 609 dzieci, to o 22 mniej niż w roku poprzednim. Natomiast liczba zgonów w 2014 r. zmniejszyła się o 11 w porównaniu do roku 2013 r. i wyniosła 539.

W związku z powyższym w 2014 roku pogorszeniu uległ przyrost naturalny i wynosił 70 osób, to o 11 osób mniej niż w roku poprzednim i był najniższy od 10 lat, głównie z powodu małej ilości urodzeń.

W 2014 roku zawarto 358 małżeństw, przy czym rok wcześniej zawarto ich 332.

Wykres 1.3.2 Przyrost naturalny w Suwałkach na tle województwa podlaskiego w latach 2006-2014 (w osobach)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Rok 2014 okazał się znacznie mniej korzystnym w porównaniu do roku 2013 w zakresie migracji ludności. Saldo migracji w 2013 roku w Suwałkach wyniosło – 150, natomiast w 2014 roku – 208.

W 2014 roku, najwięcej suwałczan, (276 osób) przeprowadziło się z miasta na teren Gminy Suwałki, co związane jest z obserwowaną w ostatnich latach w całym kraju tendencją przenoszenia się bardziej zamożnych mieszkańców miast na tereny podmiejskie, gdzie powstają osiedla domków jednorodzinnych. Mieszkańcy Suwałk oprócz Gminy Suwałki na swoje nowe miejsce zamieszkania

wybrali głównie okoliczne gminy powiatu suwalskiego jak: Szypliszki, Krasnopol, Jeleniewo, Bakalarzewo oraz duże miasta na terenie całego kraju, jak np. Warszawa, do której prze-

prowadziły się 203 osoby, Białystok – 65 osób, Trójmiasto – 82 osoby, Poznań – 16 osób, Kraków – 13 osób.

Tabela 1.3.2. Ruch naturalny ludności w latach 2006-2014

Płeć	Stan na koniec roku									
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Małżeństwa	369	389	437	365	421	352	346	332	358	
Rozwody	181	164	180	155	168	165	146	152	142	
Urodzenia żywe	kobiety	342	365	350	337	367	314	329	291	293
	mężczyźni	363	354	367	387	402	315	350	340	316
ogółem	705	719	717	724	769	629	679	631	609	
Zgony	kobiety	228	230	214	211	210	235	226	276	249
	mężczyźni	275	261	234	277	268	284	244	274	290
ogółem	503	491	448	488	478	519	470	550	539	
Niemowląt ogółem	kobiety	8	7	4	5	6	5	2	6	2
	mężczyźni	144	135	136	126	157	79	103	15	44
ogółem	88	93	133	160	134	31	106	66	26	
Przyrost naturalny	202	228	269	236	291	110	209	81	70	
Dynamika demograficzna (stosunek urodzin żywych do liczby zgonów)	1,40	1,46	1,60	1,48	1,61	1,21	1,44	1,17	1,13	

Tabela 1.3.3. Migracje ludności w latach 2006-2013

Wyszczególnienie	Płeć	Stan na koniec roku								
		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Napływ	kobiety	429	323	340	283	291	378	368	342	319
	mężczyźni	373	306	279	242	265	315	287	275	274
	ogółem	802	629	619	525	556	693	655	617	593
w tym z zagranicy	kobiety	17	13	13	15	9	11	14	14	8
	mężczyźni	29	17	25	28	21	20	17	15	10
	ogółem	46	30	38	43	30	31	31	29	18
Odpływ	kobiety	542	477	415	370	435	419	363	400	425
	mężczyźni	539	451	354	304	384	419	323	367	376
	ogółem	1 081	928	769	674	819	838	686	767	801
w tym za granicę	kobiety	83	37	37	17	19	48	36	43	41
	mężczyźni	118	70	54	23	17	44	29	30	30
	ogółem	201	107	91	40	36	92	65	73	71
Saldo migracji	kobiety	-113	-154	-75	-87	-144	-41	+5	-58	-106
	mężczyźni	-166	-145	-75	-62	-119	-104	-36	-92	-102
ogółem	-279	-299	-150	-149	-263	-145	-31	-150	-208	

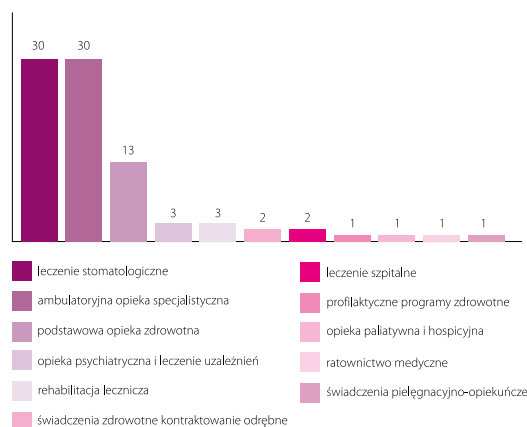
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

2.1. Ochrona Zdrowia

Charakterystyka systemu ochrony zdrowia w Suwałkach

W 2014 roku na terenie miasta Suwałki działało 87 podmiotów, które udzielały świad-

Wykres 2.1.1 Liczba poszczególnych świadczeniodawców w Suwałkach w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Podlaskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia

czeń zdrowotnych w różnym zakresie i miały podpisane kontrakty z Narodowym Funduszem Zdrowia, przy czym liczba poszczególnych świadczeniodawców przedstawia się następująco:

Na terenie Suwałk działało również 31 aptek.

W 2014 roku w Suwałkach funkcjonowały trzy publiczne szpitale: Szpital Wojewódzki im. dr. L. Rydygiera, Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej i Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Rehabilitacji. Łącznie w szpitalach publicznych zatrudnionych było 199 lekarzy różnych specjalności oraz 492 pielęgniarki i położne.

Tabela 2.1.1 Szpitale w Suwałkach w 2014 roku

Rodzaje placówek	Liczba	
	placówek	łóżek
Szpitale ogółem	3	699
Szpitale publiczne, w tym:		
ogólne	2	482
specjalistyczne	-	-
resortowe	-	-
Szpital psychiatryczny	1	217

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku.

Świadczenia opieki zdrowotnej w rodzaju: opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień w 2014 roku realizowane były w mieście Suwałki w warunkach:

- ambulatoryjnych (porady lekarskie diagnostyczne i terapeutyczne, porady psychologiczne, sesje psychoterapii: indywidualnej,

rodzinnej, grupowej, sesje wsparcia psychospołecznego);

- domowych (porady diagnostyczne, terapeutyczne, psychologiczne realizowane przez poradnie zdrowia psychicznego lub wizyty terapeuty środowiskowego, udzielane w miejscu zamieszkania pacjenta);
- ośrodka dziennego (świadczenia obejmujące diagnostykę, leczenie, rehabilitację osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych, rehabilitację osób z zaburzeniami psychicznymi, działania konsultacyjno-edukacyjne dla rodzin);
- stacjonarnych (diagnostyka i leczenie osób z zaburzeniami psychicznymi, nerwicowymi, uzależnionych od alkoholu, osób z alkoholowym zespołem abstynencyjnym).

Tabela 2.1.2 Opieka paliatywna, hospicyjna, świadczenia pielęgniarstwa i opiekuńcze

Świadczeniodawca	Rodzaj świadczeń
	opieka paliatywna i hospicyjna – hospicjum domowe zespół domowej opieki paliatywnej
	opieka paliatywna i hospicyjna – hospicjum domowe dla dzieci - zespół domowej opieki paliatywnej nad dziećmi
	opieka paliatywna i hospicyjna – hospicjum stacjonarne/oddział medycyny paliatywnej hospicjum stacjonarne
	świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze – zespół długoterminowej opieki domowej dla dzieci wentylowanych mechanicznie, opieka domowa nad dziećmi wentylowanymi mechanicznie
Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Paliatywnej im. Jana Pawła II w Suwałkach	świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze – zespół długoterminowej opieki domowej dla pacjentów wentylowanych mechanicznie, opieka domowa nad pacjentami wentylowanymi mechanicznie
	świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze – pielęgniarstwa opieka długoterminowa domowa zespół domowej opieki pielęgniarstwa
	świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze – zakład opiekuńczo-leczniczy dla pacjentów wentylowanych mechanicznie zakład opiekuńczo-leczniczy
	świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze – zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy/opiekuńczo-leczniczy zakład opiekuńczo-leczniczy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Podlaskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia

Tabela 2.1.3 Stan zdrowia mieszkańców Suwałk w wieku 19 lat i więcej będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w latach 2013-2014

Rozpoznanie	Osoby, u których stwierdzono schorzenia ogółem (chorobowość)		Osoby, u których stwierdzono schorzenia po raz pierwszy (zachorowalność)	
	2013 r.	2014 r.	2013 r.	2014 r.
Gruźlica	49	64	4	16
Nowotwory	992	1 019	106	169
Choroby tarczycy	2 431	2 255	240	298
Cukrzyca	2 492	2 433	136	285
- w tym: leczeni insuliną	850	831	64	93
Niedokrwistość	669	595	62	109
Choroby obwodowego układu nerwowego	3 953	4 646	509	549
Choroby układu krążenia, w tym:	16 044	15 031	1 395	1 502
✓ przewlekła choroba reumatyczna	38	190	6	73
✓ choroba nadciśnieniowa	12 371	11 076	987	1 043
✓ choroba naczyń mózgowych	670	594	67	100
✓ niedokrwienność serca	2 136	1 942	258	238
Przebyty zawał serca (z niedokrwiennej choroby serca)	328	366	43	74
Przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa	2 108	1 750	125	148
Przewlekła choroba układu trawiennego	4 264	5 223	430	560
Choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej	10 508	10 087	900	844
Pacjenci z innymi schorzeniami wymagającymi opieki czynnej	386	4 166	56	590
Ogółem leczenia	27 387	24 370	3 335	3 794

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku.

Stan zdrowia mieszkańców uzależniony jest od warunków społeczno-ekonomicznych, stylu życia mieszkańców, jakości środowiska w miejscu zamieszkania i pracy, poziomu zabezpieczenia potrzeb zdrowotnych i socjalnych.

W roku 2014 ponad 24 tysiące dorosłych mieszkańców Suwałk znajdowało się pod opieką lekarza podstawowej opieki zdro-

wotnej. Po raz pierwszy schorzenie wykryte zostało u ponad 3,7 tys. dorosłych mieszkańców. Najwięcej osób dorosłych chorowało na choroby układu krążenia (ponad 15 tysięcy osób), choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (10 087 osób), przewlekłą chorobę układu trawiennego (5 223 osoby), choroby obwodowego układu nerwowego

(4 646 osób), cukrzycę (2 433 osoby), choroby tarczycy (2 255 osób) oraz inne schorzenia wymagające opieki czynnej (4 166 osób). W zachorowalności po raz pierwszy dominowały takie choroby jak: układu krążenia (1 502

osoby), układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (844 osoby), choroby obwodowego układu nerwowego (549 osób), i układu trawiennego (560 osób).

Tabela 2.1.4 Stan zdrowia dzieci i młodzieży w Suwałkach w wieku 0-18 lat będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w latach 2013-2014

Rozpoznanie	Osoby, u których stwierdzono schorzenia ogółem (chorobowość)		Osoby, u których stwierdzono schorzenia po raz pierwszy (zachorowalność)	
	2013 r.	2014 r.	2013 r.	2014 r.
Ogółem leczenia	3 330	3 931	601	903
Nowotwory	21	18	5	4
Niedokrwistość	129	136	35	38
Choroby tarczycy	114	110	20	22
Cukrzyca	37	25	6	6
Niedożywienie	3	4	3	0
Otyłość	120	132	32	18
Zaburzenia odżywiania	2	3	0	0
Upośledzenie umysłowe	48	36	8	5
Padaczka	84	81	13	9
Dziecięce porażenie mózgowe	32	33	6	4
Zaburzenia refrakcji i akomodacji oka	542	492	123	51
Choroba nadciśnieniowa	35	44	6	13
Alergie	810	808	149	141
Zniekształcenia kręgosłupa	669	718	76	190
Choroba układu moczowego	58	102	16	41
Wady rozwojowe, w tym:	145	154	22	29
✓ układu nerwowego	13	12	3	3
✓ układu krążenia	97	94	12	12
✓ narządów płciowych	18	14	4	3
✓ aberracje chromosomowe	13	12	2	4
✓ inne	4	22	1	7
Zaburzenia rozwoju, w tym:	67	65	12	19
✓ fizycznego	8	19	4	7
✓ psychomotorycznego	52	35	5	2
Trwałe uszkodzenie narządu ruchu *	21	11	5	2
Pacjenci z innymi schorzeniami wymagającymi opieki czynnej	554	1 378	72	344

* wszystkie uszkodzenia bez względu na przyczynę niepełnosprawności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Centrum Zdrowia Publicznego

Programy profilaktyki zdrowotnej

Tabela 2.1.6 Profilaktyczne programy zdrowotne finansowe z budżetu miasta w 2014 roku

Nazwa programu	Wydatkowana kwota z budżetu miejskiego	Ilość osób które skorzystały z programu
„Matko sprawdź krew swojemu dziecku”	7 056 zł	503 uczniów
„Studio świadomych narodzin – Szkoła Macierzyństwa i Ojcostwa”	30 000 zł	85 ciężarnych wraz z partnerami
Szczepienia przeciwko grypie dla osób powyżej 70 roku życia	14 360 zł	718 osób
Szczepienia przeciwko rakowi szyjki macicy dla mieszkank Suwałk w wieku 13 lat	84 175 zł	223 osoby

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii

W ramach realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Suwałkach w 2014 r. na realizację różnego rodzaju działań mających na celu ograniczenie przyczyn i skutków nadużywania alkoholu i narkomanii przeznaczono kwotę 1 330 723,42 zł w następujących celach:

- ✓ Cel szczegółowy I – Ograniczanie rozmiarów szkód zdrowotnych spowodowanych nadużywaniem napojów alkoholowych i zażywaniem środków psychoaktywnych – 78 792,80 zł,
- ✓ Cel szczegółowy II – Ograniczanie rozmiarów zaburzeń życia rodzinnego i społecznego spowodowanych nadużywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków oraz przemocą w rodzinie – 762 582 zł,
- ✓ Cel szczegółowy III – Zapobieganie spożywaniu napojów alkoholowych oraz innych środków psychoaktywnych ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży – 386 678,76 zł,
- ✓ Cel szczegółowy IV - Zmniejszanie rozmiarów naruszeń prawa na rynku napojów alkoholowych – 4 899,61 zł,

- ✓ Cel szczegółowy nr V – Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie – 13 390,22 zł.

Koszty związane z obsługą Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym koszty wynagrodzenia członków Komisji wyniosły w 2014 roku – 84 380,03 zł. Środki finansowe na realizację tych zadań pochodziły z opłat wnoszonych przez podmioty prowadzące na terenie Suwałk sprzedaż napojów alkoholowych. Według stanu na 31 grudnia 2014 r. na terenie miasta sprzedaż napojów alkoholowych prowadziło 208 punktów, w tym: 135 punkty – w zakresie sprzedaży detalicznej oraz 73 punkty – w zakresie sprzedaży gastronomicznej. Łącznie dochody miasta w 2014 r. z tytułu korzystania przez przedsiębiorców z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wyniosły 1 464 637,84 zł.

Środki finansowe pozyskane z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych niewykorzystane w 2013 r. zasilily fundusz przeciwdziałania alkoholizmowi w 2014 r. i służyły realizacji zadań Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Suwałkach w 2014 roku.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych od wielu lat szczególną uwagę zwraca na problemy związane z funkcjonowaniem rodziny osoby uzależnionej oraz na problemy i potrzeby dzieci i młodzieży. W związku z tym najwięcej środków finansowych w 2014 r. przekazano na:

- ✓ pomoc udzielaną członkom rodzin, w których występuje problem alkoholowy i przemoc w rodzinie – 33% ogółu wydatków,
- ✓ prowadzenie świetlic środowiskowych – 23% ogółu wydatków,
- ✓ organizację czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz działalność informacyjno- edukacyjną – 20% ogółu wydatków.

W 2014 r. do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Suwałkach wpłynęło 118 wniosków o wszczęcie postępowania o zobowiązanie do leczenia odwykowego. W stosunku do 112 wniosków wszczęto postępowanie, odmówiono wszczęcia postępowania w stosunku do 6 wniosków. Do Sądu Rejonowego III Wydział Rodzinny i Nieletnich skierowano 63 wnioski o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego oraz 32 postępowania umorzono.

Między innymi zapewniono kompleksową pomoc członkom rodzin dotkniętych problemem przemocy poprzez prowadzenie:

- ✓ 4 punktów pomocy prawnej i psychologicznej dla ofiar przemocy w rodzinie (łącznie udzielono 535 porad prawnych oraz 488 porad psychologicznych),
- ✓ schroniska dla ofiar przemocy w Dziale Pomocy Kryzysowej przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej – skorzystało 35 osób,
- ✓ grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy – łączna liczba uczestników wyniosła 81 osób,
- ✓ programu ochrony dzieci – osób doznających przemocy w rodzinie (49 osób

skorzystało z pomocy psychoterapeuty i 47 osób skorzystało z pomocy psychiatrycznej)

- ✓ zajęć korekcyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie – łącznie udział wzięło 47 osób.

W 2014 r. w Poradni Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu leczono się 816 osób (nie tylko mieszkańców Suwałk), w tym:

- ✓ 661 osób uzależnionych, w tym 591 mężczyzn i 70 kobiet.
- ✓ 155 osób współuzależnionych, w tym 4 mężczyzn i 151 kobiet.

Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu działa w ramach Specjalistycznego Psychiatrycznego SP ZOZ w Suwałkach. W Poradni prowadzone są działania profilaktyczne i lecznicze, udzielana jest pomoc osobom uzależnionym i członkom ich rodzin. Głównym zakresem działania poradni jest:

- ✓ diagnozowanie pacjentów uzależnionych od alkoholu,
- ✓ konstruowanie osobistych programów terapii,
- ✓ leczenie i rehabilitacja,
- ✓ prowadzenie psychoterapii indywidualnej i grupowej,
- ✓ kontaktowanie się w razie potrzeby z rodzinami pacjentów.

Poradnia ma następującą ofertę terapeutyczną:

- ✓ IV-etapowe leczenie osób uzależnionych:
  - 1 etap podstawowy,
  - 2 etap rehabilitacyjny,
  - 3 etap pogłębiony,
  - 4 etap after-care tj. 9 grupowych zajęć terapeutycznych w tygodniu (oraz maratony terapeutyczne).
- ✓ III-etapowe leczenie osób współuzależnionych:
  - 1 etap wstępny,
  - 2 etap podstawowy,

- 3 etap – trening umiejętności interpersonalnych.

W sumie daje to 16 grupowych zajęć terapeutycznych w tygodniu, które odbywają się w 3 salach terapeutycznych.

W 2014 r. w Oddziale Leczenia Uzależnień i Zaburzeń Emocjonalnych hospitalizowanych było 975 osób (dotyczy nie tylko mieszkańców Suwałk), w tym:

- ✓ w Pododdziale Terapii Uzależnienia od Alkoholu – 234 pacjentów, w tym 46 kobiet,
- ✓ w Pododdziale Detoksykacji – 741 pacjentów, w tym 75 kobiet.

W Dziennym Oddziale Terapii Uzależnień od Alkoholu przy ul. Sportowej 24 leczenie odwykowe podjęło 120 pacjentów (dotyczy nie tylko mieszkańców Suwałk) uzależnionych od alkoholu – 21 kobiet i 99 mężczyzn.

W 2014 r. w Poradni Leczenia Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych leczyło się 195 pacjentów (nie tylko mieszkańców Suwałk) w tym:

- ✓ 116 osób uzależnionych (100 mężczyzn i 16 kobiet) z tego 39 osób niepełnoletnich i 79 osób współuzależnionych,
  - udzielono 1026 porad,
  - wystawiono 34 skierowania do ośrodków stacjonarnych i na oddziały detoksykacyjne.

W 2014 r. zatrzymano i doprowadzono do Izby Wyrzeźwień 2 531 osób, w tym:

- ✓ 2381 mężczyzn,
- ✓ 142 kobiety,
- ✓ 8 osób nieletnich (chłopców – w tym 2 osoby zamiejscowe)

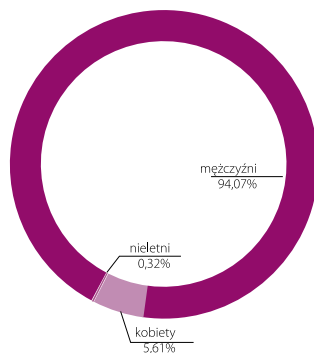
Głównym zakresem działania Izby Wyrzeźwień jest:

- ✓ Opieka nad osobami nietrzeźwymi, które swoim zachowaniem dały powód do zgorszenia w miejscu publicznym lub zakładzie pracy albo znajdowały się w okolicznościach

zagrożających ich życiu lub zdrowiu, bądź życiu i zdrowiu innych osób.

- ✓ Zapewnienie przyjętym osobom nietrzeźwym opieki lekarskiej i pierwszej pomocy w nagłych wypadkach.
- ✓ Udzielanie osobom w stanie nietrzeźwości świadczeń higieniczno-sanitarnych.
- ✓ Nakłanianie osób uzależnionych od alkoholu do poddania się leczeniu odwykowemu, łącznie z wydaniem przez lekarza izby skierowań na leczenie odwykowe dla osób wyrażających na to zgodę.
- ✓ Prowadzenie działalności wychowawczej i informacyjnej o szkodliwości nadużywania napojów oraz udzielanie pomocy psychologicznej osobom opuszczającym izbę i ich rodzinom.

2.1.1 Liczba osób przebywających w Izbie Wyrzeźwień w 2014 roku z podziałem na płeć z wyszczególnieniem osób nieletnich.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Izby Wyrzeźwień w Suwałkach

W Izbie działa Telefon Zaufania dla osób z problemem alkoholowym, narkomanii i uwiłkanych w przemoc w rodzinie

800 137 200

w ramach którego w 2014 r. udzielono 469 porad.

2.2. Pomoc społeczna

Charakterystyka systemu pomocy społecznej

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS), Dom Pomocy Społecznej „Kalina”, Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą, organizacje pozarządowe i fundacje. MOPS jest nadrzędną jednostką organizacyjną systemu pomocy społecznej w Suwałkach.

Celem pomocy społecznej jest:

- ✓ zaspokajanie uzasadnionych potrzeb życiowych osób i rodzin;
- ✓ umożliwianie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka;
- ✓ doprowadzanie w miarę możliwości do życiowego usamodzielniania się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Praca w MOPS ukierunkowana jest w szczególności na:

- ✓ pomoc finansową,
- ✓ pomoc rzeczową,
- ✓ pomoc usługową,
- ✓ pracę socjalną polegającą na wspieraniu osób i rodzin oraz wzmacnianiu zdolności do wypełniania ról społecznych,

Tabela 2.2.1 Wydatki na zadania realizowane przez jednostki pomocy społecznej w Suwałkach w latach 2012-2014 (w zł)

Rodzaj wydatków	2012	2013	2014
Łącznie wydatki MOPS, w tym:	40 645 752	41 118 980	42 573 764
Pomoc społeczna	37 346 652	38 565 540	40 126 152
Ochrona zdrowia	250 063	263 838	266 076
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	485 371	568 291	583 368
Fundusz celowy PFRON	1 844 695	1 399 166	1 598 168
EFS (Europejski Fundusz Społeczny)	718 971	322 145	0
Dom Pomocy Społecznej	5 910 589	6 023 616	6 157 908
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza	1 973 439	2 056 869	2 033 254
Dofinansowanie organizacji pozarządowych realizujących zadania pomocy społecznej	72 000	490 568	742 546
Razem	48 601 780	49 690 033	51 507 490

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Suwałkach

- ✓ pomoc instytucjonalną,
- ✓ organizację pieczy zastępczej.

Infrastruktura systemu pomocy społecznej

- ✓ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej;
- ✓ Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności (Miasto Suwałki, Powiat Suwalski, Sejneński i Augustowski);
- ✓ Środowiskowe domy samopomocy – 2 placówki o łącznej liczbie 65 miejsc;
- ✓ Noclegownia – 20 miejsc;
- ✓ Warsztat Terapii Zajęciowej – 35 miejsc;
- ✓ Dom Pomocy Społecznej „Kalina” – 195 miejsc;
- ✓ Hostel – 11 miejsc;

Infrastruktura wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej

- ✓ Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – 30 miejsc;
- ✓ Placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego – 7 ;
- ✓ Mieszkania Chronione – 4 mieszkania, 11 miejsc;
- ✓ Zawodowe Rodziny Zastępcze – 11 rodzin;
- ✓ Niezawodowe rodziny zastępcze – 24;
- ✓ Spokrewnione rodziny zastępcze – 82;
- ✓ Asystent rodziny – 2;
- ✓ Koordynator pieczy zastępczej – 1.

Najczęstsze powody udzielania pomocy to:

- ✓ ubóstwo – 1 860 rodzin;
- ✓ bezrobocie – 1 495 rodzin;
- ✓ niepełnosprawność – 1 362 rodziny;
- ✓ długotrwała choroba – 1 197 rodzin;
- ✓ bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – 847 rodziny;
- ✓ potrzeba ochrony macierzyństwa – 216 rodzin;
- ✓ alkoholizm i narkomania – 188 rodzin;
- ✓ bezdomność – 159 osób.
- ✓ przemoc w rodzinie i pomoc interwencyjna – 57 rodzin;
- ✓ trudności w przystosowaniu po opuszczeniu zakładu karnego – 70 osób;
- ✓ zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe – 11 osób.

Schemat 2.2.1 System wsparcia osób niepełnosprawnych na terenie miasta Suwałk

Działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Tabela 2.2.2 Liczba rodzin korzystających z systemu pomocy społecznej w latach 2012-2014

	Pomoc Społeczna (liczba rodzin)	Świadczenia Rodzinne (liczba dzieci)	Fundusz alimentacyjny (liczba uprawnionych)
2012	2 883	5 557	1 163
2013	3 200	5 237	1 194
2014	2 924	4 733	1 176

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2014 r. realizował zadania pomocy wynikające z ustawy o pomocy społecznej i innych ustaw:

- ✓ Należące do właściwości powiatu poprzez:
  - kierowanie dzieci do placówek opiekuńczo-wychowawczych – 10 skierowań;
  - pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu miasta umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów – 19 dzieci;
  - pomoc pieniężną z tytułu pokrywania kosztów utrzymania dzieci umieszcza-

nych w rodzinach zastępczych z terenu miasta Suwałk – 188 dzieci;

- pomoc pieniężną i w naturze usamodzielnianym wychowankom opuszczającym zastępcze formy opieki rodzinnej – 79 wychowanków;
- pomoc mieszkaniową poprzez zapewnienie miejsca w mieszkaniu chronionym – 12 wychowanków;
- prowadzenie naboru kandydatów na rodziców zastępczych – 22 osoby;
- prowadzenie szkoleń kandydatom i osobom sprawującym pieczę zastępczą – 48 osób;
- zapewnianie opieki koordynatora rodzicom zastępczym, które funkcję pełnią w okresie do 2 lat – 33 rodziny;
- dokonywanie okresowych ocen sytuacji dzieci w rodzinach zastępczych – 368 ocen;
- dokonywanie ocen funkcjonowania rodzin zastępczych – 40 ocen;
- rehabilitację społeczną i zawodową (środki PFRON) – 2 473 osoby.
- ✓ Z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat:
  - orzekanie o niepełnosprawności – 3 756 orzeczeń;
  - opieka i terapia w Środowiskowym Domu Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi i Niepełnosprawnych Intellektualnie – 48 osób.
- ✓ Na szczeblu gminy z zakresu zadań zleconych realizowano:
  - specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi – 41 osób;
  - zasiłki rodzinne wraz z przysługującymi dodatkami – 4 733 dzieci;
  - jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia dziecka – 511 świadczeń;

- zasiłki pielęgnacyjne – 2 112 osób;
- świadczenia pielęgnacyjne – 269 osób;
- specjalne zasiłki opiekuńcze – 53 osoby;
- zasiłki dla opiekuna – 185 osób;
- ubezpieczenia emerytalno-rentowe osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze i zasiłki dla opiekuna – 377 osób;
- ubezpieczenia zdrowotne – 221 osób;
- świadczenia z funduszu alimentacyjnego – 1 176 uprawnionych oraz prowadzono postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych;
- ustalanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej osób nieubezpieczonych – 82 osoby.
- ✓ Z zakresu zadań własnych gminy:
  - zasiłki stałe – 562 osoby;
  - zasiłki i pomoc w naturze – 1 153 osoby;
  - gorące posiłki, w tym dożywianie dzieci i młodzieży – realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz „Programu osłonowego w zakresie ograniczania skutków niedożywienia w mieście Suwałki na lata 2014-2020” – 5 498 osób;
  - usługi opiekuńcze – 230 osób;
  - schronienie (noclegownia) – 38 osób;
  - sprawienie pogrzebu – 7 osób;
  - ubezpieczenia zdrowotne osób pobierających zasiłki stałe – 482 osoby;
  - kierowanie i odpłatność za pobyt mieszkańców miasta Suwałk w domach pomocy społecznej – 63 osoby;
  - przewóz osób niepełnosprawnych – 18 828 pasażerów;
  - wsparcie opieką asystenta rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze – 28 rodzin.
- ✓ Inne działania Ośrodka:
  - realizacja rządowego programu „Wspieranie osób pobierających świad-

czenia pielęgnacyjne". Pomocą objęto 269 osób.

- realizacja programu „Aktywny Samorząd”. Miasto przystąpiło do realizacji pilotażowego programu w ramach środków PFRON. Adresatami były osoby niepełnosprawne. Dofinansowanie uzyskało 25 osób.
- prowadzenie grup korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – 10 sprawców;
- realizacja programu „Razem przeciw przemocy” – w wyniku przystąpienia do konkursu Programu Ośłonowego „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie”. Działaniami objęto 286 osób.
- organizacja prac społecznie użytecznych – 24 osoby.
- dodatek energetyczny – od 1 stycznia 2014 r. Ośrodek jest realizatorem dodatku energetycznego, który przysługuje odbiorcom wrażliwym na mocy ustawy – Prawo energetyczne. Pomoc uzyskało 526 rodzin.
- realizacja programu Operacyjnego „POMOC ŻYWNOŚCIOWA 2014-2020” współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). Program skierowany do grup odbiorców spełniających kryteria określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej i których dochód nie przekracza 150% kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej tj. 813,00 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 648,00 zł dla osoby w rodzinie.

FEAD polega na dostarczaniu osobom najuboższym pomocy żywnościowej w formie paczki składającej się z 5 produktów (makaron, mleko, mielonka, cukier, olej). Rolą Ośrodka była kwalifikacja osób spełniających kryteria dochodowe określone w ustawie o pomocy społecznej. W wyniku współpracy z organizacjami, fundacjami i kościołami zweryfikowano 467 osób oraz wydano 357 skierowań umożliwiających uzyskanie pomocy żywnościowej.

Partnerstwo z Powiatem Suwalskim w projektach: „Edukacja + praca = sukces” i „Stworzenie i wsparcie funkcjonowania ZAZ w Lipniaku” – programy realizowane w ramach POKL 2007-2013. Rolą Ośrodka był współudział w rekrutacji uczestników, w procesie naboru asystentów osobistych i opiekunów indywidualnych osób niepełnosprawnych oraz promocją projektu. Efektem prowadzonych działań było zrekrutowanie i udział w projekcie 51 osób niepełnosprawnych mieszkańców Suwałk, z których 35 podjęło pracę w Zakładzie Aktywności Zawodowej, w tym 4 umowy stażowe. Ponadto 1 osoba rozpoczęła działalność gospodarczą tworząc spółdzielnię socjalną i 5 osób podjęło pracę na otwartym rynku pracy. Tak więc dostrzegamy rezultaty zarówno społeczne jak i ekonomiczne. Spośród 51 uczestników zakwalifikowanych do projektów 35 korzystało z świadczeń pomocy społecznej. Obecnie 28 usamodzielniało się, w zainteresowaniu Ośrodka pozostało 7 osób.

Z danych Ośrodka wynika, że systemem pomocy społecznej objęto 2 924 rodziny, liczące 7 325 osób, którym decyzją przyznano świadczenia. Przyjąć należy, że pomocą objętych zostało 10,5% ogółu mieszkańców. Analiza danych ukazuje permanentne nakładanie

się na siebie różnych problemów społecznych w rodzinach potrzebujących wsparcia. Szczególną uwagę należy zwrócić na występujące bezrobocie, problemy związane z długotrwałą chorobą i niepełnosprawnością. Pomimo tendencji spadkowej wiodących dysfunkcji oraz spadku bezrobocia największe nakłady finansowe ponoszone są na realizację zasiłków stałych, co świadczy o ubóstwie, braku uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego oraz współistniejącej niepełnosprawności. Sytuację dochodową suwalskich rodzin odzwierciedlają również wydatki ponoszone na świadczenia rodzinne, które stanowią 34,34% budżetu miasta przeznaczanego na realizację zadań w ramach polityki społecznej (dział 852 i 853).

Działania innych placówek pomocy społecznej

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Suwałkach (została powołana Uchwałą Nr XXIII/226/2000 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 01.02.2000 roku) – jest publiczną instytucjonalną formą pieczy zastępczej typu interwencyjno-socjalizacyjnego, do której trafiają dzieci pochodzące z rodzin niewydolnych wychowawczo, często dysfunkcyjnych. Dzieci przywożone są do Placówki przez policję lub straż graniczną bezpośrednio z interwencji, jak też kierowane są do niej wyrokami Sądu Rodzinnego i Nieletnich. Celem działalności placówki jest zapewnienie dzieciom i młodzieży, pozbawionym całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej oraz niedostosowanym społecznie, całodobowej, ciągłej lub okresowej opieki i wychowania, jak również wspieranie działań rodziców w sprawowaniu opieki.

Placówka w szczególności zapewnia dziecku:

- ✓ doraźną opiekę na czas trwania sytuacji kryzysowej, pokonywania trudności,

- ✓ dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych,
  - ✓ opiekę i wychowanie do czasu powrotu do rodziny naturalnej, umieszczenia w rodzinie adopcyjnej lub zastępczym środowisku rodzinnym,
  - ✓ dostęp do pomocy psychologiczno-pedagogicznej odpowiedniej do zaburzeń i odchyleń rozwojowych lub specyficznych trudności w uczeniu się,
  - ✓ zajęcia wychowawcze, korekcyjne, kompensacyjne, terapeutyczne, rekompensujące braki wychowania w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a niepełnosprawnym również odpowiednią rehabilitację,
  - ✓ opiekę całodobową i wychowanie oraz zaspokajanie jego niezbędnych potrzeb (bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych),
  - ✓ podejmowanie działań w celu powrotu dziecka do rodziny naturalnej, znalezienia rodziny przysposabiającej lub umieszczenia w rodzinnej pieczy zastępczej,
  - ✓ współpracuje z rodziną dziecka - nawiązywanie i podtrzymywanie bliskich, osobistych i społecznie akceptowalnych kontaktów z rodziną i rówieśnikami w celu łagodzenia skutków doświadczenia straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych,
  - ✓ organizację dla swoich wychowanków odpowiednich form opieki w środowisku.
- Zgodnie ze standardami i regulaminem organizacyjnym Placówka posiada 30 miejsc, w tym 20 socjalizacyjnych oraz 10 interwencyjnych dla dzieci i młodzieży. W 2014 roku w Placówce przebywało ogółem 46 wychowanków. W ciągu roku do Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej przyjęto 9 nowych wychowanków z różnych przyczyn, m.in.:

z powodu rozwiązania rodziny zastępczej, alkoholizmu i niewydolności wychowawczej rodziców, itp.. Placówkę opuściło 19 wychowanków, w tym: do domu rodzinnego wróciło 7 osób, w rodzinnej pieczy zastępczej umieszczonych zostało 4 podopiecznych, 6 pełnoletnich wychowanków opuściło Placówkę w związku z usamodzielnieniem, 2 osoby powróciły do miejsc stałego pobytu.

Placówka dba o jakość i stale podnosi standard usług opiekuńczo-wychowawczych. Miesięczna odpłatność za jedno dziecko umieszczone w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Suwałkach w 2014 roku wyniosła 6 390,58 zł, podczas gdy w 2013 roku odpłatność taka wyniosła 5 340,50 zł.

Dom Pomocy Społecznej „Kalina” ma zasięg ponadlokalny i specjalizuje się w opiece nad osobami przewlekle somatycznie chorymi.

Zapewnia całodobową, profesjonalną opiekę oraz indywidualne i różnorodne formy rehabilitacji, terapii i wypoczynku. Program terapeutyczno-opiekuńczy uzgadniany jest

z każdym mieszkańcem w zależności od jego potrzeb, możliwości i uzdolnień. DPS „Kalina” umożliwia mieszkańcom między innymi udział w zajęciach plastycznych, muzycznych, hafcie i szydełkowaniu.

Dom dysponuje 195 miejscami. W 2014 r. średnioroczne wykorzystanie miejsc wyniosło 99,5%. W tym okresie w DPS przebywały osoby z 34 gmin z północno-wschodniej Polski, przy czym aż 95 osób pochodziło z Suwałk, 17 z gminy Suwałki, 11 z Augustowa, po 6 z Olecka i gminy Bakalarzewo, 5 osób z gminy Przerośl, po 4 osoby z gmin Kalinowo i Krasnopol, po 3 osoby z Goldapi, Giżycka, Siemiatycz oraz gmin Filipów i Świętajno. Pozostali mieszkańcy to pojedyncze osoby z innych gmin ościennych. Najliczniejszą grupę mieszkańców DPS „Kalina”, bo aż 75%, stanowiły osoby, które przekroczyły 60 rok życia. Prawie połowa tej populacji to osoby po osiemdziesiątym roku życia, przy czym dwie z nich ukończyły sto lat. Większość tych mieszkańców wykazywała znaczne ograniczenie sprawności psychofizycznej, co wiązało się ze zwiększonym zapotrzebowaniem na różnego rodzaju usługi.

W 2014 r. mieszkańcami opiekowała się 113 osobowa

załoga wspierana stażystami, praktykantami, wolontariuszami oraz pracą więźniów, co pozwoliło utrzymać wskaźnik zatrudnienia pracowników na wymaganym poziomie 0,6 na jednego mieszkańca.

Miesięczny koszt utrzymania mieszkańca DPS „Kalina” w 2014 roku wyniósł 2.780,80 zł i był konkurencyjny w porównaniu do innych tego typu placówek w Polsce.

Inne działania podejmowane przez miasto Suwałki

Od 1 września 2013 roku zaczęły funkcjonować w Suwałkach Program „Suwalska Rodzina PLUS”. Jest to kompleksowy Program zmierzający do polepszenia warunków życiowych rodzin wielodzietnych, zwłaszcza dzieci i młodzieży wychowującej się w tych rodzinach oraz rodzinach zastępczych poprzez wsparcie ich procesu wychowawczego.

W tym czasie przyjęto 738 wniosków o wydanie karty „Suwalska RODZINA PLUS” dla 3 768 osób. Jednocześnie do współpracy przy realizacji ww. programu przystąpiło 23 prywatnych przedsiębiorców, którzy proponują posiadaczom karty „Suwalska RODZINA PLUS” zniżki, w zakresie od 2% do 30% na swoje towary i usługi.

Program ma na celu:

- ✓ promocję modelu rodziny wielodzietnej oraz działań na rzecz wzmocnienia jej pozytywnego wizerunku,
- ✓ poprawę warunków życia rodzin wielodzietnych,
- ✓ zwiększenie szans rozwojowych i życiowych dzieci i młodzieży wychowującej się w rodzinach wielodzietnych.

24 września 2014 roku uchwałą Rady Miejskiej w Suwałkach dokonano zmian w funkcjonowaniu Programu, z mocą obowiązującą od 1 listopada 2014 roku. Dzięki zmia-

nom rozszerzono katalog ulg dostępnych dla wszystkich posiadaczy kart „Suwalska RODZINA PLUS” (brak podziału na rodziny z trójką dzieci oraz rodziny z czwórką i więcej dzieci), umożliwiono indywidualne korzystanie z ulg, jak również rozszerzono katalog ulg oferowanych przez Ośrodek Sportu i Rekreacji w Suwałkach.

Instrumentami umożliwiającymi realizowanie celów Programu jest zapewnienie rodzinom wielodzietnym:

- ✓ 50% ulgi na zakup ulgowego, imiennego biletu miesięcznego za przejazdy autobusami komunikacji miejskiej na terenie miasta Suwałk – mogą korzystać tylko dzieci i młodzież
- ✓ 50% ulgi na zakup biletów wstępu do Aquaparku (część basenowa, saunowa i grota solna),
- ✓ 50% ulgi na zakup biletów wstępu do Muzeum Okręgowego,
- ✓ 50% ulgi na zakup biletów wstępu na imprezy organizowane przez Suwalski Ośrodek Kultury,
- ✓ 50% ulgi na zakup biletów wstępu na ścianę wspinaczkową i usługi instruktora,
- ✓ 50% ulgi na zakup biletu wstępu do siłowni Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach,
- ✓ 50% ulgi na wypożyczenie sprzętu wodnego (kajaki, rowery wodne, łódki) w Ośrodku Sportu i Rekreacji w Suwałkach,
- ✓ 50% ulgi na wynajem kortów tenisowych do celów indywidualnych,
- ✓ 50% ulgi za pobyt dziecka w żłobku prowadzonym przez miasto Suwałki,
- ✓ 50% ulgi za pobyt dziecka w przedszkolu prowadzonym przez miasto Suwałki,
- ✓ 50% ulgi za wstęp na lodowisko miejskie i wypożyczenie łyżew,
- ✓ bezpłatnych szczepień przeciwko rakowi szyjki macicy organizowanych przez Prezydenta Miasta Suwałk,
- ✓ innych ulg przyznawanych przez podmioty przystępujące do Programu,
- ✓ rodzinom wielodzietnym zapewnia się dodatkowe preferencje w czasie naboru do żłobka i przedszkola.

Żłobek miejski

1 września 2011 r. w mieście Suwałki działalność rozpoczęła Żłobek Miejski w Suwałkach

(ul. gen. Wł. Andersa 10). W 2014 r. jednostka dysponowała 96 miejscami dla najmłodszych. W ramach resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „Maluch” miasto otrzymało środki na częściowe dofinansowanie działalności żłobka – wydatki bieżące.

Ponadto od lipca 2013 r. w Żłobku Miejskim w Suwałkach realizowany jest projekt pn. „Aktywny zawodowo – spełniony rodzinie” nr POKL.01.05.00-00-366/12 w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, Priorytetu I – Zatrudnienie i integracja społeczna, Działania 1.5 Wspieranie rozwiązań na rzecz godzenia życia zawodowego i rodzinnego. W ramach projektu dostosowano sale do prawidłowego funkcjonowania dzieci objętych opieką w żłobku. Wsparciem projektu zostało objętych 10 kobiet, z terenu miasta Suwałk, powracających na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dziecka. Zakwalifikowanym 10 dzieciom zapewniona jest nieodpłatna opieka i wyżywienie w żłobku. Ponadto, w ramach projektu utworzono i wyposażono gabinet logopedyczny oraz zatrudniono dietetyka, który czuwa nad odpowiednim zbilansowaniem diety dzieci.

Przedmiotowy projekt realizowany jest do 30 czerwca 2015 r. W związku z koniecznością zapewnienia trwałości projektu 10 dzieciom zostanie zapewniona opieka dietetyka, fizjoterapeuty oraz logopedy.

Podmioty niepubliczne prowadzące działalność w zakresie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w 2014 r.

W 2014 r. na terenie miasta Suwałk działalność z zakresu opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 prowadziły 4 żłobki niepubliczne: Żłobek Niepubliczny „Bajlandia”, Żłobek Niepublicz-

ny „Jedyneczka”, Żłobek Niepubliczny „Emelek”, Żłobek Niepubliczny „Chatka Puchatka” i 1 Klub dziecięcy „Krecik”. Spółdzielnia Socjalna „Jedyneczka” zatrudnia również dziennych opiekunów, którzy pod swoją opieką mają dziesięcioro maluchów. Łącznie opiekę w niepublicznych żłobkach i klubach dziecięcych znalazło 97 dzieci.

2.3. Oświata

Organizacja przedszkoli, szkół i placówek oświatowych

W roku szkolnym 2014/2015 Miasto Suwałki prowadzi następujące publiczne jednostki oświatowe: 10 przedszkoli (9 samodzielnych i 1 specjalne), 9 szkół podstawowych (3 samodzielne, 5 funkcjonujących w zespołach szkół oraz 1 specjalna), 8 gimnazjów (7 gimnazjów funkcjonuje w zespołach szkół, 1 specjalne), 1 samodzielne liceum ogólnokształcące, 10 zespołów szkół (w tym: 4 zespoły szkół podstawowych z gimnazjum, 1 zespół szkoły podstawowej, gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej, 2 zespoły szkół ponadgimnazjalnych z gimnazjum, 3 zespoły szkół ponadgimnazjalnych), 2 placówki oświatowe –

Centrum Kształcenia Praktycznego i Suwalski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, 1 ośrodek szkolno-wychowawczy (internat, szkoła podstawowa, gimnazjum, zasadnicza szkoła zawodowa, szkoła przysposabiająca do pracy) oraz Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną.

W ewidencji placówek i szkół niepublicznych prowadzonej przez miasto Suwałki figuruje 28 szkół niepublicznych, w tym 26 z uprawnieniami szkół publicznych oraz 2 bez uprawnień szkół publicznych. Ponadto w ewidencji widnie-

je 18 placówek niepublicznych, 4 niepubliczne punkty przedszkolne oraz 5 przedszkoli.

Tabela 2.3.1 Liczba oddziałów i uczniów w przedszkolach i poszczególnych typach szkół.

Typ placówki	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
Przedszkola i oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	87	1867
Szkoły podstawowe	197	4465
Gimnazja	77	1967
Szkoły ponadgimnazjalne	128	3390
Specjalne ośrodki	31	200
Szkoły dla dorosłych	8	163
Razem	518	12 005

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej według stanu na dzień 30 września 2014 r.

W roku szkolnym 2014/2015, w naszym mieście, do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych uczęszcza 1 867 dzieci. Do szkół podstawowych uczęszcza 4 465 dzieci. Liczba uczniów w gimnazjach wynosi 1 967. W szkołach ponadgimnazjalnych uczy się 3 390 uczniów, natomiast w szkołach dla dorosłych kształcą się 163 słuchacze. Dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych kształcą się w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym. W bieżącym roku szkolnym placówka ta przyjęła ogółem 200 uczniów. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Suwałkach w roku szkolnym 2014/2015 obejmuje poradnictwem 21 851

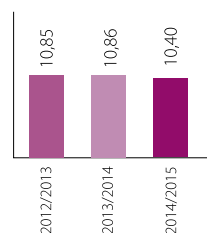
dzieci i młodzieży z miasta i terenu powiatu. W roku szkolnym 2014/2015 w ogólnodostępnych szkołach podstawowych funkcjonuje 16 oddziałów integracyjnych oraz 8 oddziałów integracyjnych w gimnazjach. Do 4 oddziałów integracyjnych funkcjonujących w przedszkolach uczęszcza 20 dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Zajęciami w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka objętych zostało 101 dzieci (129,25 godziny tygodniowo).

Tabela 2.3.2 Liczba uczniów i etatów nauczycieli w latach 2012-2014

	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Etaty nauczycieli	1180,93	1138,33	1 153,59
Uczniowie	12 808	12 498	12 005

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej według stanu na dzień 30 września 2014 r.

Wykres 2.3.1 Liczba uczniów przypadających na jeden etat nauczycielski w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Kadra pedagogiczna

Od 1 września 2014 r. w przedszkolach i we wszystkich typach szkół, placówkach oświatowych funkcjonujących na terenie mia-

sta Suwałk zatrudnionych jest ogółem 1 231 nauczycieli na 1 153,59 etatach.

Tabela 2.3.3 Struktura kadry pedagogicznej placówek oświatowych z podziałem na stopień awansu zawodowego oraz wymiar zatrudnienia

Stopień zawodowy	Liczba nauczycieli ogólnie	2013/2014	
		pełnozatrudnionych	niepełnozatrudnionych
Bez stopnia awansu zawodowego	5		
Stażyści	41	1 231	
Kontraktowi	143		
Mianowani	231		
Dyplomowani	811		

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej według stanu na dzień 30 września 2014 r.

Egzaminy Sprawdzian

W roku szkolnym 2013/2014 sprawdzian został przeprowadzony w dniu 4 kwietnia w ośmiu publicznych szkołach podstawowych w Suwałkach. Ogółem do sprawdzianu przystąpiło 653 uczniów. W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 1 w Suwałkach w roku szkolnym 2013/2014 sprawdzian 6-klasistów nie odbył się, ponieważ nie funkcjonowała klasa VI szkoły podstawowej dla uczniów z upośledzeniem w stopniu lekkim.

Najwyższe wyniki na sprawdzianie osiągnęli uczniowie SP nr 2 i SP nr 10. Pozostałe szkoły uzyskały wyniki wyższe od średniego wyniku w województwie i w kraju.

Egzamin gimnazjalny

W roku szkolnym 2013/2014 egzamin gimnazjalny odbył się w siedmiu publicznych

gimnazjach w Suwałkach. Ogółem do egzaminu gimnazjalnego przystąpiło 685 uczniów.

W 2014 r. w suwalskich gimnazjach wyniki egzaminu z części humanistycznej były wyższe niż z części matematyczno-przyrodniczej. W części matematyczno-przyrodniczej egzaminu wyniki są na ogół utrzymywane na jednym (średnim) poziomie lub wykazują tendencję spadkową. Odwrotną sytuację obserwujemy w wynikach części humanistycznej – część szkół utrzymuje wynik wysoki lub wykazuje tendencję rosnącą do wyniku wysokiego, część szkół utrzymuje wynik wyżej średni lub z wyniku wysokiego spada do poziomu wyżej średniego.

Spośród suwalskich gimnazjów zdecydowanie wyróżniają się wyniki Gimnazjum nr 3, 1 i 6. W obu częściach egzaminu najłabsze wyniki uzyskują uczniowie Gimnazjum nr 2. Poziom umiejętności sprawdzanych egzaminem z języka angielskiego w suwalskich gimnazjach jest dość wysoki. Cztery gimnazja (Gimnazjum nr 3, 6, 1 i 4) osiągnęły wyniki wyższe lub znacznie wyższe od średniej wojewódzkiej i krajowej we wszystkich obszarach umiejętności, zarówno na poziomie podstawowym, jak i poziomie rozszerzonym.

Egzamin maturalny

W roku szkolnym 2013/2014 do egzaminu maturalnego przystąpiło w mieście Suwałki 928 uczniów.

Analiza wyników egzaminu maturalnego w roku szkolnym 2013/2014 wskazuje, że uzyskane wyniki w suwalskich szkołach są efektem dobrego poziomu nauczania. Zdawalność egzaminu maturalnego w mieście Suwałki wynosi – 86 %.

W 2014 r. zdawalność egzaminu maturalnego w mieście Suwałki jest wyższa w stosunku do średniej wojewódzkiej o 13% (średnia

województwa – 73%) i średniej krajowej o 15% (średnia krajowa – 71%).

W liceach ogólnokształcących wysoka jest zdawalność egzaminu maturalnego. Technika osiągnęły niższe wyniki od liceów ogólnokształcących. Wśród techników najwyższe średnie z języka polskiego osiągnęło Technikum nr 4, z matematyki Technikum nr 3, a z języka angielskiego Technikum nr 2, na poziomie podstawowym egzaminu maturalnego. Wszystkie licea ogólnokształcące osiągnęły średnie wyższe od powiatowych z języka polskiego i języka angielskiego. Z matematyki średnie wyższe od powiatowych osiągnęły: I LO, II LO i III LO.

Egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83, poz. 562 z późn. zm.) egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe, zwany egzaminem zawodowym, jest przeprowadzany dla absolwentów szkół ponadgimnazjalnych: zasadniczych, szkół zawodowych, techników, techników uzupełniających i policealnych szkół zawodowych. Egzamin zawodowy jest formą oceny poziomu opanowania wiadomości i umiejętności z zakresu danego zawodu, określonych w standardach wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe.

W roku szkolnym 2013/2014 roku do obu etapów egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w mieście Suwałki przystąpiło ogółem 517 uczniów (technika i szkoły policealne – 439 osób, zasadnicze szkoły zawodowe – 78 osób). Dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe otrzymało 339 osób (technika – 280 osób, zasadnicze szkoły zawodowe – 59 osób). Zdawalność egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w mieście Suwałki wynosi 63,8% w technikach i 75,6% w zasadniczych szkołach zawodowych.

Stypendia Prezydenta Miasta Suwałk

24 kwietnia 2013 r. Rada Miejska w Suwałkach podjęła uchwałę nr XXXVI/384/2013 w sprawie przyjęcia Programu wspierania rozwoju uczniów zdolnych w Mieście Suwałki do 2015 roku. Jednym z zadań realizacyjnych ww. Programu jest „wdrożenie systemu stypendialnego dla uczniów zdolnych: stypendia prezydenta miasta”. Przyjęcie Programu wspierania rozwoju uczniów zdolnych w mieście Suwałki do 2015 roku umożliwiło podjęcie kolejnej uchwały – w sprawie ww. programu.

W związku z powyższym, 28 maja 2013 r. Rada Miejska w Suwałkach podjęła uchwałę

nr XXXVII/395/2013 w sprawie realizacji Programu wspierania rozwoju uczniów zdolnych w Mieście Suwałki do 2015 roku, która umożliwiła nagradzanie uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych w formie stypendium Prezydenta Miasta Suwałk za szczególne osiągnięcia w nauce lub sporcie.

Zgodnie z uchwałą w sprawie realizacji Programu wspierania rozwoju uczniów zdolnych w Mieście Suwałki do 2015 roku uczniowie (mieszkańcy Suwałk) szkół podstawowych i gimnazjów mogą (po spełnieniu warunków określonych w Regulaminie przyznawania stypendium Prezydenta Miasta Suwałk za szczególne osiągnięcia w nauce lub sporcie – stanowiącym załącznik do uchwały) otrzymać stypendium za szczególne osiągnięcia w nauce lub sporcie. Uczeń może otrzymywać równoległe dwa stypendia („naukowe” i „sportowe”).

Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych mogą otrzymywać tylko stypendium za szczególne osiągnięcia w nauce, ponieważ stypendium „sportowe” mogą uzyskać na podstawie innej obowiązującej uchwały (XXXVII/397/2013 z 28 maja 2013 r. w sprawie określenia zasad, trybu przyznawania i pozbawiania oraz rodzaju i wysokości stypendiów sportowych oraz nagród i wyróżnień w Mieście Suwałki).

Stypendium za szczególne osiągnięcia w nauce i/lub sporcie (uzyskane w roku szkolnym 2013/2014) otrzymało łącznie 147 uczniów: 75 ze szkół podstawowych, 65 z gimnazjów i 7 ze szkół ponadgimnazjalnych. Wysokość stypendium (miesięcznie):

- ✓ w szkole podstawowej – 150 zł (przez 10 miesięcy od IX do VI),
- ✓ w gimnazjum – 200 zł (przez 10 miesięcy od IX do VI),

- ✓ w szkole ponadgimnazjalnej – 250 zł (przez 10 miesięcy od IX do VI).

Wyjątkiem są maturzyści – stypendium wypłaca się im jednorazowo w kwocie 2 500 zł do 31 sierpnia każdego roku.

Łącznie, w formie stypendium Prezydenta Miasta Suwałk za szczególne osiągnięcia w nauce i/lub sporcie uzyskane w roku szkolnym 2013/2014, wypłacono uczniom kwotę 263 000 zł.

Programy realizowane przez miasto Suwałki

Przyjazna szkoła, obok rodziny, ma największy wpływ na rozwój dziecka, a suwalskie szkoły są przyjazne dla najmłodszych. Dzięki programowi „Radosna szkoła” najmłodszy uczeń już korzysta z ofert dostosowanych do ich możliwości nauki i zabawy. W 2014 r. miasto Suwałki kontynuowało program „Mam 6 lat. Idę do szkoły”. W oddziałach, w których uczą się dzieci, które rozpoczęły naukę jako 6-latkki przyznane zostały dodatkowe zajęcia np. logopedyczne, gimnastyka korekcyjna, szachy, artystyczne, dydaktyczno-wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, teatralne, taneczne, sportowe itp. Od stycznia do czerwca 2014 r. uczniom klas pierwszych przyznano 10 godzin na oddział (łącznie 80 godzin tygodniowo), natomiast od września do grudnia 2014 r. uczniom w klasach pierwszych przyznano 10 godzin na oddział (łącznie 180 godzin tygodniowo), w klasach drugich przyznano 5 godzin na oddział (łącznie 40 godzin tygodniowo). Łącznie w 2014 r. zrealizowano 5 280 godzin. Program kontynuowany jest w roku 2015.

Przedszkola prowadzone przez miasto Suwałki w ramach opłaty przedszkolnej, która od 1 września 2013 r. wynosi 1 zł za 1 godzinę zajęć ponad bezpłatną podstawę programową,

realizują bardzo bogatą ofertę innych bezpłatnych zajęć dodatkowych: tanecznych, teatralnych, plastycznych, rozwijających logiczne myślenie, zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych czy też gimnastyki korekcyjnej. Łącznie w roku szkolnym 2014/2015 odbyło się 2 249 godzin zajęć dodatkowych.

Prezydent Miasta Suwałk podjął decyzję, że od 1 września 2014 r. wszystkie dzieci uczęszczające do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych będą miały możliwość uczęszczania na zajęcia z języka angielskiego. Od 1 września 2014 r. do 31 grudnia 2014 r. zrealizowano 891 godzin.

Z dniem 1 września 2014 r. zostało utworzone w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym nr 1 w Suwałkach Przedszkole Specjalne nr 9 dla dzieci niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

W okresie od 15 września 2014 r. do 24 kwietnia 2015 r. we wszystkich liceach ogólnokształcących i technikach, dla których organem prowadzącym jest miasto Suwałki realizowana była kolejna edycja programu „Matura – klucz do sukcesu”. Każdy oddział III klasy liceum i IV klasy technikum otrzymał dodatkowo 3 godziny tygodniowo na przygotowanie do matury. Łącznie odbyło się 3 150 godzin zajęć dydaktycznych. W ramach ww. programu odbywały się m.in. zajęcia z języka polskiego, języka angielskiego, matematyki, biologii, historii, wos, geografii, fizyki lub chemii. Zajęcia nastawione były przede wszystkim na praktyczne umiejętności, dzięki którym uda się osiągnąć wysokie wyniki z egzaminów maturalnych. Realizacja tego programu była wspierana nie tylko dla uczniów w przygotowaniu do ww. egzaminu, ale i ich rodziców.

Decyzją Prezydenta Miasta Suwałk w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Su-

wałkach został uruchomiony program „Prowadzenie kampanii informacyjnej, zwiększającej świadomość rodziców w zakresie wykrywania nieprawidłowości w rozwoju dzieci”. Wyżej wymieniony program polegał na zintensyfikowaniu działań Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Suwałkach w obszarze wykrywania niepełnosprawności u dzieci i związanej z tym zagadnieniem pomocą dla ich rodziców. W okresie 10.02-30.06.2014 r. Poradnia zwiększyła liczbę konsultacji dla rodziców dzieci oraz liczbę badań diagnostycznych przed rozpoczęciem roku szkolnego. Każdy z rodziców mający potrzebę weryfikacji prawidłowości wychowania swoich dzieci czy zaniepokojony ich rozwojem czy zachowaniem mógł skorzystać z pomocy specjalistów z Poradni tj. psychologów, pedagogów, logopedów oraz rehabilitanta. Program kontynuowany był w okresie od 01.09-30.12.2014 r. W ramach programu Poradnia udzieliła 142 porady logopedyczne, 44 porady rehabilitanta, 75 porad psychologicznych i prowadziła 54 badania psychologiczne. Ponadto, Poradnia w 2014 r. wydała 36 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego oraz 19 opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju. W innych przypadkach udzielono wskazówek odnośnie stymulowania rozwoju dzieci w obszarach, w których zauważono trudności, tj. opóźnienia rozwoju mowy, mutyzm wybiórczy, specyficzne trudności w czytaniu i pisaniu, trudności w funkcjonowaniu społeczno-emocjonalnym oraz zaburzenia integracji sensorycznej. Łącznie w ramach ww. programu zrealizowano 350 godzin.

Decyzją Prezydenta Miasta Suwałk Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Suwałkach zostały przyznane dodatkowe godziny (300 godzin) w miesiącach marzec-maj 2014 r. na realizację zadania oceny gotowości szkol-

nej dzieci z rocznika 2007 i 2008. W przypadku 102 dzieci wydano opinię o odroczeniu obowiązku szkolnego.

Decyzją Prezydenta Miasta Suwałk w Mieście Suwałki realizowany był program „Aby język giętki...”. W ramach programu dzieci uczęszczające do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych były objęte terapią logopedyczną. U wielu dzieci występują, oprócz wad wymowy, opóźniony rozwój wymowy lub niechęć do mówienia, zaburzenia słuchu fonematycznego, analizy i syntezy słuchowej. Występowanie tych zaburzeń ma istotny wpływ na przebieg procesu nauczania w okresie wczesnoszkolnym. Logopeda prowadził pracę profilaktyczną i terapeutyczną w zakresie czytania i pisania, a w wielu przypadkach w zakresie ogólnego rozwoju psychomotorycznego. W ramach ww. programu przyznano 64 godziny tygodniowo dla logopedów, w tym 16 godzin tygodniowo realizowanych było w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Suwałkach. Pozostałe godziny realizowane były w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych. Ponadto pracownicy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej udzieliли wsparcia logopedom w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych w przeprowadzaniu badań przesiewowych w celu wykrycia wad wymowy. Łącznie w ramach ww. programu zrealizowano 960 godzin.

W 2014 r. suwalskie jednostki oświatowe przystąpiły do programu Destination Imagination (DI), który jest największym na świecie programem dla dzieci i młodzieży zorientowanym na kreatywne rozwiązywanie problemów. DI bazuje na koncepcji myślenia dywergencyjnego zakładającego, że istnieje więcej niż jedna droga do rozwiązania pro-

blemu. Program zachęca dzieci i młodzież do podejmowania procesu tworzenia - w oparciu o własne mocne strony. Pozwala odkrywać różnorodne uzdolnienia, przełamywać bariery, kształtować motywację wewnętrzną i zwiększać poczucie własnej wartości. DI uczy przede wszystkim kreatywnego rozwiązywania problemów, tworzenia innowacji, pracy zespołowej. Program realizowało 9 placówek (4 przedszkola, 2 szkoły podstawowe, 3 zespoły szkół). Na zakończenie zajęć odbyło się Forum Kreatywności, na którym szkoły pokazały nietuzinkowe działania, których autorami i realizatorami były dzieci i młodzież. Prezentacje teatralne, muzyczne, naukowe, techniczne, sportowe – to tylko niektóre spośród bogatej gamy dokonań suwalskich szkół. Uczestnicy Forum mieli także okazję zapoznać się z bogactwem dokonań kolegów i koleżanek z innych placówek.

W 2014 roku w szkołach, dla których organem prowadzącym jest miasto Suwałki ruszył program dofinansowania małych projektów

szkolnych. Program miał na celu aktywizację dzieci i młodzieży poprzez finansowanie z budżetu miasta Suwałk projektów skierowanych na rozwój kreatywności, talentów i zdolności uczniów, jak również na różnorodne formy aktywności i metody pracy uczniów typu: warsztaty, przedstawienia, prezentacje, turnieje, konkursy, akcje społeczne. Dofinansowanych zostało 10 projektów na łączną kwotę ponad 45 000 zł. Projekty dotyczyły różnych dziedzin nauki, m. in. teatru, muzyki, przedmiotów technicznych, języków obcych, a także sportu. W ramach realizacji projektów oprócz dodatkowych zajęć związanych z tematyką projektu, m.in. w Zespole Szkół nr 2 w Suwałkach uruchomione zostało radio szkolne, natomiast w Zespole Szkół nr 8 w Suwałkach został wydany „Zeszyt młodego patrioty”, który stanowi zbiór materiałów do prowadzenia edukacji patriotycznej w szkołach.

Decyzją Prezydenta Miasta Suwałk w okresie od 20 października 2014 r. do 28 marca 2015 r. (szkoły podstawowe) i do 17 kwietnia 2015 r. (gimnazja) realizowany był program pn. „Sprawdzian i egzamin – dam

radę”. W ramach ww. programu uczniom klas VI szkół podstawowych przyznane zostały po 2 godziny dydaktyczne na oddział – jedna z języka angielskiego, druga z matematyki, a uczniom klas III gimnazjum – jedna godzina matematyki na oddział. Ogółem zostały przyznane 992 godziny uczniom klas VI szkoły podstawowej i 520 godzin uczniom klas III gimnazjum.

Aby pomóc uczniom gimnazjów i ich rodzicom w wyborze szkoły ponadgimnazjalnej, decyzją Prezydenta Miasta Suwałk w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Suwałkach w okresie od 29 września 2014 r. do 17 kwietnia 2015 r. realizowany był program pn. „Dobry zawód to szansa na sukces”. W ramach programu zostało udzielone wsparcie uczniom w wyborze szkoły ponadgimnazjalnej. Uczniowie gimnazjów przeszli test predyspozycji zawodowych oraz odwiedzili szkoły ponadgimnazjalne. Testy przeprowadzili pracownicy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Suwałkach w ramach Lokalnego Centrum Doradztwa Zawodowego. Rodzicom zostały zorganizowane zajęcia z doradcą zawodowym i dyrektorami szkół zawodowych. W celu realizacji ww. programu zostało przyznanych 336 godzin dla doradców zawodowych z Poradni

Psychologiczno-Pedagogicznej w Suwałkach. W ramach realizacji ww. programu odbył się konkurs dla młodzieży szkół gimnazjalnych „Zaprojektuj swoją karierę”, seminarium dla wychowawców uczniów gimnazjum „Zawodowstwo – sukces szyty na miarę”, a także zebrania z rodzicami.

W 2014 roku realizowany był Program Ratowania Życia skierowany do uczniów klas II gimnazjów, dla których organem prowadzącym jest miasto Suwałki. Ponad 700 uczniów wzięło udział w szkoleniach z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej zorganizowanych w najnowocześniejszym w Europie Laboratorium Ratownictwa Medycznego i Procedur Medycznych działającym w Parku Naukowo-Technologicznym Polska – Wschód. Laboratorium Ratownictwa Medycznego i Procedur Medycznych jest wyposażone w najnowocześniejszą aparaturę i fantomy pacjentów (symulatory osoby dorosłej, dziecka i noworodka) pozwalające na symulację działania szpitala, a tym samym symulację zachowań ratujących życie. W związku z tym, przeprowadzone szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej w ww. laboratorium były najbardziej zbliżone do rzeczywistej sytuacji zagrożenia życia człowieka i konieczności udzielenia tej pomocy. Pozwoliły również realistycznie odtworzyć fizjologiczne warunki człowieka, zasymulować jego stany chorobowe oraz oswoić młodego człowieka z sytuacją, kiedy konieczne jest udzielenie pierwszej pomocy.

Finansowanie oświaty

W 2014 r. dochody „oświaty” osiągnęły poziom 101 065,8 tys. zł, co stanowi 32,16% ogólnych dochodów budżetu miasta, w tym część oświatowa subwencji ogólnej wyniosła 88 475,8 tys. zł. Wydatki „oświaty” wyniosły 128 524 tys. zł i stanowiły 40,68% ogólnych wydat-

ków budżetu miasta. Wydatki na funkcjonowanie przedszkoli zamknęły się kwotą 14 655 tys. zł.

W 2014 r. dla szkół niepublicznych i niepublicznych przedszkoli oraz szkół publicznych prowadzonych przez inne podmioty niż jednostka samorządu terytorialnego miasto Suwałki przekazało dotację w wysokości 12 462 828,91 zł.

Tabela 2.3.4 Wydatki miasta na oświatę i wychowanie oraz edukacyjną opiekę wychowawczą w latach 2012-2014 (w tys. zł) wraz z wydatkami majątkowymi.

Ogółem	Lata		
	2012	2013	2014
	122 565	120 230	128 524

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu miasta Suwałk w latach 2012-2014

W ramach wspierania działalności szkół w zakresie pomocy materialnej uczniom, samorząd suwalski w 2014 roku udzielił 3 213 uczniom pomocy materialnej na łączną kwotę 1 601 021,62 zł, w tym:

- ✓ 2 401 uczniów otrzymało stypendia socjalne oraz zasiłki szkolne na łączną kwotę 1 393 100,31 zł,
- ✓ 812 uczniów otrzymało dofinansowanie na zakup podręczników szkolnych na łączną kwotę 207 921,31 zł.

Tabela 2.3.5 Stypendia oraz zasiłki przyznawane uczniom w latach 2013-2014

Typ stypendium	Liczba wypłaconych stypendiów		Kwota wydatkowana na stypendia (w złotych)	
	2013	2014	2013	2014
Stypendia szkolne o charakterze socjalnym	2 375	2 363	1 378 850	1 662 580
Zasiłki szkolne	45	38	14 250	20 140

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 2.3.6 Projekty realizowane przez miasto Suwałki w 2014 roku

Placówka objęta projektem	Tytuł projektu	Wartość całkowita projektu	Zakres projektu
Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci „Jesteśmy razem” w partnerstwie z miastem Suwałki	Razem w dorosłość	484 797,12 zł	Warsztaty kształtujące kreatywność i przedsiębiorczość, zajęcia pozalekcyjne, praktyki w zakładach pracy
Jednostki oświatowe, dla których organem prowadzącym jest miasto Suwałki	Profesjonalny nauczyciel – wyższa jakość suwalskiej szkoły na terenie Powiatu Miasta Suwałki	996 063,00 zł	Podniesienie jakości funkcjonowania systemu doskonalenia zawodowego nauczycieli w Mieście Suwałki poprzez wdrożenie modelu systemu doskonalenia nauczycieli i zewnętrznego wspomaganie pracy szkoły/przedszkola – warsztaty, wykłady, konsultacje dla nauczycieli.
Miasto Suwałki/ Szkoła Podstawowa nr 2 im. Aleksandry Piłsudskiej w Suwałkach	Wiedza – kluczem do sukcesu	266 902,33 zł	Zajęcia pozalekcyjne: <ul style="list-style-type: none"> ✓ blok zajęć rozwijających zainteresowania uczniów kl. IV-VI: zajęcia z jęz. angielskiego, kółko literacko-dziennikarskie, zajęcia rozwijające zainteresowania uczniów z języka polskiego, zajęcia z matematyki, przyrody, zajęcia komputerowe, zajęcia plastyczno-techniczne; ✓ zajęcia socjoterapeutyczne; ✓ blok zajęć sportowo-rekreacyjnych (w tym gimnastyka korekcyjna); ✓ blok zajęć dla dzieci klas „0” (w tym zajęcia z jęz. angielskiego i zajęcia logopedyczne).
Miasto Suwałki/ Szkoła Podstawowa nr 4 w Suwałkach	Szkoła Podstawowa nr 4 – Suwalski Klucz do Sukcesu	227 143,40 zł	Zajęcia pozalekcyjne: <ul style="list-style-type: none"> ✓ „Przedszkolaki na Start” (zajęcia dla uczniów kl. „0” w tym: zajęcia wspomagające rozwój dziecka, zajęcia logopedyczne, zajęcia artystyczne); ✓ zajęcia wyrównawcze dla uczniów kl. IV-VI: zajęcia korekcyjno-wyrównawcze, zajęcia z matematyki, przyrody, historii, języka polskiego, języka angielskiego; ✓ koła zainteresowań: koło językowe polonistyczne, informatyczne; ✓ zajęcia sportowe; ✓ wyjazdy edukacyjne.

Miasto Suwałki/ Szkoła Podstawowa nr 6 im. Aleksandry Kujalowicz w Suwałkach	Szkoła Podstawowa nr 6 w Suwałkach – szkoła na szóstkę	295 982,84 zł	Zajęcia pozalekcyjne: <ul style="list-style-type: none"> ✓ zajęcia w kl. „0”: zajęcia logopedyczne i artystyczne; ✓ zajęcia rozwijające zainteresowania uczniów kl. IV-VI: zajęcia dla uczniów uzdolnionych matematycznie, zajęcia rozwijające umiejętności przyrodnicze uczniów, zajęcia z historii, języka polskiego, języka angielskiego, koło literackie, koło regionalne; ✓ zajęcia wyrównawcze uczniów kl. IV-VI: zajęcia dla dzieci ze specyficznymi trudnościami w zdobywaniu umiejętności w zakresie pisania i czytania - z dysleksją, zajęcia socjoterapeutyczne, zajęcia wyrównujące wiedzę; ✓ zajęcia rekreacyjno-ruchowe i prozdrowotne; ✓ zajęcia artystyczne (taneczne, wokalne, teatralne).
Miasto Suwałki/ Szkoła Podstawowa nr 7 w Suwałkach	Wiedza kluczem do sukcesu – Program rozwojowy Szkoły Podstawowej nr 7 w Suwałkach	267 594,54 zł	Zajęcia pozalekcyjne: <ul style="list-style-type: none"> ✓ zajęcia w kl. „0” (logopedyczne, korekcyjno-kompensacyjne); ✓ zajęcia skierowane do uczniów kl. IV-VI z trudnościami w zdobywaniu wiedzy (korekcyjno-kompensacyjne, socjoterapeutyczne, zajęcia z ortografii, zajęcia z logicznego myślenia); ✓ zajęcia dla uczniów zdolnych (muzyczne, zajęcia z języka angielskiego, przyrodnicze, dziennikarskie); ✓ wyjazdy edukacyjne.
Miasto Suwałki/ Gimnazjum nr 6 w Suwałkach	Gimnazjum nr 6 w Suwałkach – Szkoła na „6”	297 819,05 zł	Zajęcia pozalekcyjne: <ul style="list-style-type: none"> ✓ zajęcia rozwijające zainteresowania uczniów (z języka niemieckiego, języka angielskiego, zajęcia teatralne, warsztaty dziennikarskie, koło plastyczne); ✓ zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze (zajęcia z języka angielskiego, francuskiego, matematyki, biologii, chemii); ✓ zajęcia informatyczne; ✓ zajęcia matematyczne i naukowo-techniczne; ✓ zajęcia sportowe (siatkówka, badminton); ✓ utworzenie Uczniowskiego Centrum Kariery (zajęcia z doradztwa zawodowego); ✓ wyjazdy do kina i teatru.
Miasto Suwałki/ Żłobek Miejski w Suwałkach	Aktywny zawodowo-spełniony rodzinnie	341 923,41 zł	Zakup sprzętu audiowizualnego z prog. edukacyjnymi i bajkami, pomoce edukacyjne m.in. warsztat stolarki, kącik mechanika, domek interaktywny. Wyposażenie sali do zajęć z fizjoterapeutą w pomoce rehabilitacyjne. Zakup wózka dziecięcego 4-osobowego
Miasto Suwałki/ Zespół Szkół nr 3 w Suwałkach	Ciekawość – pierwszy stopień do... Nobla	285 582,18 zł	Zajęcia pozalekcyjne: <ul style="list-style-type: none"> ✓ zajęcia rozwijające zainteresowania uczniów (szachowe, matematyczne, młody fizyk, młody chemik, jęz. ang., polonistyczne, redakcyjno-literackie, teatralne, muzyczne, krajoznawczo-fotograficzne, ekologiczne); ✓ zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze (z jęz. polskiego, angielskiego i matematyki) ✓ zajęcia dla dzieci IV-VI (korekcyjno-kompensacyjne, socjoterapeutyczne, rewalidacyjne, logopedyczne); ✓ zajęcia sportowo-rekreacyjne z el. gimnastyki korekcyjnej i z el. aerobiku; ✓ zajęcia w kl. „0” (logopedyczne, szachowe, jęz. angielski)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 2.3.7 Projekty realizowane przez jednostki oświatowe w 2014 roku

Placówka	Tytuł projektu	Wartość całkowita projektu	Zakres projektu
Zespół Szkół nr 4 w Suwałkach	Zostań zawodowcem	649 770,72 zł	Zajęcia doskonalące umiejętności w zawodzie: technik hotelarstwa, kelner, handlowiec, ekonomista; kursy: barmański, kelnerski, obsługi kasy fiskalnej; koła zainteresowań; staże i praktyki; zajęcia przygotowujące do matury; doradztwo zawodowe
Zespół Szkół Technicznych w Suwałkach	Nauka w technikum – wysokie loty i pewna przyszłość	1 573 986,90 zł	Adaptacja i wyposażenie pracowni do nauczania przedmiotów zawodowych; doradztwo zawodowe; koła zainteresowań; zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze; certyfikowane kursy nadające uprawnienia do obsługi maszyn i urządzeń; staże w przedsiębiorstwach
Zespół Szkół nr 6 im. Karola Brzostowskiego w Suwałkach	Młodzi zawodowcy – program rozwojowy Technikum nr 2 w Suwałkach	807.140,16 zł	Zajęcia pozalekcyjne wyrównujące braki edukacyjne i rozwijające zainteresowania; koła zainteresowań; zajęcia przygotowujące do matury oraz do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe; doradztwo zawodowe; kursy kwalifikacyjne; staże i praktyki zawodowe
Wschodnia Agencja Rozwoju Sp. z o.o. w Lublinie/ Zespół Szkół Technicznych w Suwałkach –partner projektu	PWP Energia odnawialna szansą Suwalszczyzny	772 695,00 zł	<p>Wsparciem objęto uczniów z Technikum nr 3 i Zasadniczej Szkoły Zawodowej</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ w ramach realizacji projektu od września 2013 r. w ZST powstał nowy kierunek kształcenia: technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej; ✓ utworzono Szkolne Laboratorium Odnawialnych Źródeł Energii; ✓ pozalekcyjne zajęcia wyrównujące wiedzę; ✓ zajęcia umożliwiające zdobycie umiejętności praktycznych (m.in. komputerowe wspomaganie projektowania, język obcy zawodowy, zajęcia w Szkolnym Laboratorium Odnawialnych Źródeł Energii – zajęcia w działach: energetyka wiatrowa i fotowoltaika, kolektory solarne); ✓ zajęcia z doradztwa zawodowego; ✓ kursy e-learningowe; ✓ forum społecznościowe dotyczące odnawialnych źródeł energii (również w językach angielskim i niemieckim); ✓ wizyty studyjne w przedsiębiorstwach i uczelniach zajmujących się odnawialnymi źródłami energii (w tym m.in. w laboratorium Wiatropól, Politechnice Gdańskiej, Instytucie Maszyn Przepływowych Gdańsk); ✓ 7-dniowe zagraniczne praktyki: <ul style="list-style-type: none"> • w Niemczech, w tym zajęcia w laboratorium odnawialnych źródeł energii w Wyższej Szkole Technicznej Karlsruhe oraz praktyki w przedsiębiorstwach profesjonalnie zajmujących się usługami w zakresie OZE; • w Szwecji, w tym praktyki u lokalnych przedsiębiorców zajmujących się rynkiem OZE oraz wizyty w ośrodkach badawczych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 2.3.8 Średni roczny koszt nauczania jednego ucznia w jednostkach oświatowych (bez wydatków majątkowych), dla których organem prowadzącym jest miasto Suwałki, w latach 2012-2014

Typ placówki	Średni koszt nauczania jednego ucznia w 2012 roku w placówkach publicznych (w zł)	Średni koszt nauczania jednego ucznia w 2013 roku w placówkach publicznych (w zł)	Średni koszt nauczania jednego ucznia w 2014 roku w placówkach publicznych (w zł)
Przedszkola	8 034	10 082	8 828
Szkoły podstawowe + świetlice + stołówki	7 188	7 254	7 072
Gimnazja + stołówki	7 534	7 905	8 212
Szkoły podstawowe specjalne	31 496	29 051	34 594
Gimnazja specjalne	31 101	36 408	39 922
Licea ogólnokształcące	6 288	6 390	6 818
Szkoły zawodowe wraz z centrami kształcenia ustawicznego i praktycznego	6 971	7 313	7 345
Szkoły zawodowe specjalne	26 738	27 003	26 942

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Suwałkach

Powstała 15 lipca 2005 r. na mocy decyzji Rady Ministrów z dnia 21 czerwca 2005 r.

3 października 2005 r. w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Suwałkach oficjalnie rozpoczęło naukę ok. 500 studentów z czego blisko połowa w systemie studiów dziennych na kierunkach:

finanse i bankowość oraz rolnictwo. Wraz z upływem lat następował systematyczny rozwój uczelni, która kształci obecnie 1 806 studentów na 13 kierunkach: filologia angielsko-rosyjska, architektura i urbanistyka, budownictwo, kosmetologia, finanse i rachunkowość, ekonomia, pielęgniarstwo, ratownictwo medyczne, rolnictwo, zarządzanie i inżynieria produkcji, transport, bezpieczeństwo wewnętrzne i pedagogika.

Zaplecze dydaktyczne stanowi budynek po byłym Urzędzie Wojewódzkim w Suwałkach, mieszczący się przy ul. Noniewicza 10, przekazany na potrzeby szkoły przez władze miasta Suwałki. Ponadto miasto Suwałki przekazało na potrzeby PWSZ teren i budynek przy ulicy Ogrodowej z przeznaczeniem na Campus, a także w 2011 roku szkoła otrzymała budynek Bursy Szkolnej przy ul. Szkolnej 2. Bursa została gruntownie wyremontowana i obecnie znajduje się w niej Dom Studenta, który dysponuje 182 miejscami noclegowymi dla wykładowców, studentów, a także uczniów. Studenci PWSZ korzystają również z bazy Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach.

7 października 2014 nastąpiło uroczyste otwarcie Centrum Transferu Technologii przy PWSZ w Suwałkach. Koszt realizacji inwestycji wyniósł 14,5 mln zł, z czego 85% zostało sfinansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2007-2013 Oś priorytetowa I. Wzrost innowacyjności i wspieranie przedsiębiorczości w regionie Działanie 1.1. Tworzenie

warunków dla rozwoju innowacyjności. Pozostałe 15% zostało sfinansowane ze środków rezerwy celowej Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz środków własnych Uczelni. Centrum Transferu Technologii ma stać się ośrodkiem badawczo-rozwojowym oraz dydaktycznym, który zainicjuje ścisłą współpracę pomiędzy środowiskiem naukowym, studentami oraz przedsiębiorcami.

2.4 Kultura

Miasto Suwałki prowadzi następujące instytucje kultury: Suwalski Ośrodek Kultury, Bibliotekę Publiczną im. Marii Konopnickiej, Muzeum Okręgowe. Wspiera też stowarzyszenia i fundacje, które realizują przedsięwzięcia kulturalne stanowiące uzupełnienie pakietu ofert i usług kulturalno-artystycznych skierowanych do mieszkańców miasta, regionu i turystów.

Działalność instytucji kultury Suwalski Ośrodek Kultury

Suwalski Ośrodek Kultury jest głównym realizatorem zadania miasta Suwałki w zakresie upowszechniania kultury. Organizuje imprezy kulturalne, prowadzi warsztaty i konsultacje w dziedzinie: muzyki, tańca, plastyki i fotografii, teatru, kultury tradycyjnej. Organizuje wystawy, wernisaże, konkursy, przeglądy, festiwale oraz większość cyklicznych wydarzeń artystycznych w mieście, takich jak np. Suwałki Blues Festival, Międzynarodowy Festiwal Teatrów Dzieci i Młodzieży „Wigraszek”, „Muszelki Wigier”, „Suwalski Jarmark Folkloru”, „Jarmark Kamedulski” i wiele innych. W 2014 r. odbyło się 400 różnorodnych imprez. W placówce działalność prowadzą m. in.: Suwalska Orkiestra Kameralna, Zespół Pieśni i Tańca „Suwalszczyzna”, Miejska Orkiestra Dęta, grupa teatralna „Lustro”, Grupa Teatralna Form Czarno-Białych „Plama” i grupa wokalna „Świetlik”.

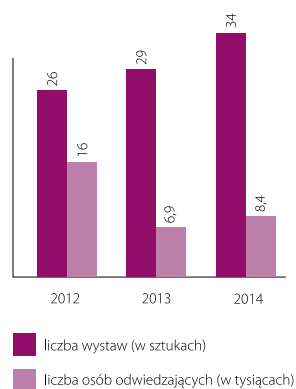

Tabela 2.4.1 Liczba uczestników wybranych festiwali, konkursów, przeglądów organizowanych przez SOK

Impreza	Liczba uczestników		
	2012	2013	2014
Suwalskie Prezentacje Artystyczne „Marzeńtańce”	1 000	1 000	1 000
Kaziuk Suwalski	1 000	1 000	2 000
Międzynarodowy Festiwal Teatrów Dzieci i Młodzieży „Wigraszek”	3 250	7 750	4 900
Suwalski Blues Festival	15 000	16 000	20 450
Lato na Chłodnej	1 000	10 000	3 000
Suwalski Maraton Szantowy	600	400	2 000
Ogólnopolskie Spotkania z Monodramem „O Złotą Podkowę Pegaza”	-	300	1 500
Konkurs Recytatorski „O Baryłeczkę Kubusia Puchatka”	80	180	180
Jarmark Kamedulski	7 000	10 000	12 000
XII Międzynarodowy Festiwal Piosenki i Tańca „Muszelki Wigier”	-	1 500	1 000
Festiwal Fantastyki „Portal Północny Wschód”	-	-	1 000
Razem:	29 002	48 130	49 030

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury, Turystyki i Promocji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Wykres 2.4.1 Wystawiennictwo w Suwalskim Ośrodku Kultury w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury, Turystyki i Promocji w Suwałkach

W galeriach prowadzonych przez SOK zaprezentowano w 2014 r. ogółem 34 wystawy, z tego w: Galerii Sztuki Współczesnej „Chłodna 20” – 8 wystaw, w Galerii „Na Marmurach” – 5, w Galerii Jednego Obrazu – 14, w galerii Patio SOK – 7. Do najważniejszych należy zaliczyć:

- ✓ „Stare... i nowe” wystawa retrospektywna Edwarda Lutczyna,

- ✓ „Czterdzieści” wystawa dorobku Alfreda Wysockiego,
- ✓ SOK w 6 smakach – wystawa artystów plastyków z Suwalskiego Ośrodka Kultury,
- ✓ „Ziemia. Niebo. Kamień” Mariana Murawskiego,
- ✓ Wystawa JACX [WORKS] Jacka Staniszewskiego,
- ✓ „Chłodne Zaduszki” – wystawa wspomnienia zmarłych artystów suwalskich.

Tabela 2.4.2 Liczba uczestników zajęć edukacyjnych w SOK

Rodzaj zajęć	Liczba uczestników		
	2012	2013	2014
Edukacja regionalna/folklor	91	105	107
Edukacja teatralna	169	184	205
Edukacja muzyczna	993	279	364
Edukacja plastyczna i fotograficzna	420	274	383
Edukacja filmowa	-	10	38
Edukacja taneczna	337	147	305
Razem:	2 010	999	1 402

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury, Turystyki i Promocji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Premiera Teatru Efemerycznego Dzieciaki: „Chłopcy z planu broni” w SOK (fot. Piotr Kopciał)

Suwalska Orkiestra Kameralna

Realizowała program artystyczny pod kierownictwem Kazimierza Dąbrowskiego. Liczy 18 stałych muzyków. W 2014 roku wykonała 11 koncertów, których wysłuchało około 3 220 osób.

Suwalska Orkiestra Kameralna (fot. Piotr Kopciał)

Muzeum Okręgowe

Głównym celem działalności jest gromadzenie i prezentacja materialnych dóbr kultury. Muzeum prowadzi ponadto prace badawcze i naukowe w zakresie archeologii, etnografii, historii, sztuki, a także działalność wystawienniczą i edukacyjną. Prowadzi oddziały: Muzeum im. Marii Konopnickiej oraz Centrum Sztuki Współczesnej – Galerię Andrzeja Stru-

miły. Wiodącymi imprezami cyklicznymi były: Noc Muzeów oraz Piknik Kawalerski – Dni Kawalerskie. Placówka, w ramach działalności oświatowej, organizuje także lekcje muzealne oraz realizuje konferencje o charakterze naukowym i popularnonaukowym.

Fragment wystawy „Życie i twórczość Alfreda Wierusza-Kowalskiego” (fot. Wojciech Arasimowicz)

W 2014 r. prezentowano:

1. Wystawy stałe:

- ✓ w Muzeum Okręgowym, ul. Kościuszki 81
  - „Życie i twórczość Alfreda Wierusza-Kowalskiego” (malarstwo),
  - „Najstarsze dzieje. Suwalszczyzna i wschodnie Mazury od schyłku epoki lodowej do upadku Jaćwieży” (archeologiczna),

- „Na dziejowym trakcie” (historyczna) oraz 5 wystaw czasowych: „W kręgu Wierusza”, „W Paryżu. Arika Madeyska 1920-2004. Joanna Wierusz-Kowalska”, „Złoto Bizancjum”, projekty rozbudowy Muzeum autorstwa studentów III r. PWSZ w Suwałkach, „Malarstwo Czesława Wierusza-Kowalskiego i Joanny Wierusz-Kowalskiej”;
- ✓ w Muzeum im. Marii Konopnickiej, ul. Kościuszki 31
- „Maria Konopnicka 1842-1910. Za zamkniętymi drzwiami czasu” oraz 7 wystaw czasowych: „Suwalczanki. Historie opowiedziane szeptem zachwytu ...”, „Nie nicość, nie nicość, nie nicość/ A Miłość, a Miłość, a Miłość. Wystawa o twórczości poety z okazji jubileuszu 75-lecia urodzin artysty”, „35 maja i później ... Bohdan Butenko pinxit” – wystawa ilustracji i książek, „Miłość – Powrót”, „Ilustracje Jana Marcina Szancera do Baśni Marii Konopnickiej „O krasnoludkach i o sierotce Marysi”, „Wielka Wojna. Suwalszczyzna i Zaniemenie 1914-1918”, „Miłość. Tutejszy” (fotografia Wojciecha Prazmowskiego)
- ✓ w Centrum Sztuki Współczesnej – Galerii Andrzeja Strumiłły ul. Kościuszki 45
- 9 wystaw czasowych: cykl fotografii A. Strumiłły „Wschód-Zachód”, fotografie Tadeusza Krzywickiego „Taki pejzaż”, „Nasza Japonia” – Andrzej Wajda – rysunek, Krystyna Zachwatowicz – fotografia, „Tarot. Runy. Alfabet” – akwaforta Jurija Jakowenki, zbiorowa fotograficzna pt. „Światło i cień”, „Światy mojego koloru” – malarstwo Tomasza Perlicjana, gwasze A. Strumiłły, jubileuszowa: „Andrzej Strumiłło. Dziennik A-4”, zbiorowa – z zasobów CSW.

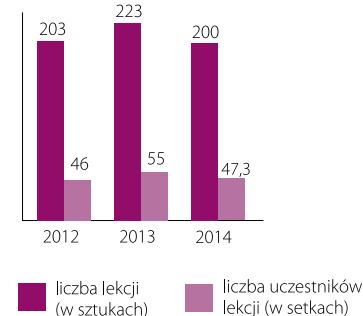
Centrum Sztuki Współczesnej - Galeria Andrzeja Strumiłły (fot. Wojciech Arasimowicz)

W 2014 r. prezentowano kolekcje bądź ekspozyty z Muzeum w innych placówkach muzealnych w regionie i kraju, w tym w Warszawie, Łomży, Zatroczu (Litwa). W ciągu roku placówki muzealne odwiedziło ogółem 21 518 osób, w tym Muzeum Okręgowe – 11 649 osób, Muzeum im. Marii Konopnickiej – 6 836 osób, Centrum Sztuki Współczesnej – Galerię Andrzeja Strumiłły – 3 036 osób.

Działalność oświatowa, naukowa, wydawnicza i upowszechnieniowa:

- ✓ przeprowadzono 200 lekcji muzealnych, w których uczestniczyły łącznie 4 734 osoby,
- ✓ zrealizowano 6 tematów badawczych wykładów w dziedzinach sztuki, historii, etnografii, archeologii, literatury
- ✓ przygotowano konferencję popularnonaukową „Wydarzenia I wojny światowej na Suwalszczyźnie i Zaniemieniu”,
- ✓ wydano m.in. publikacje: „Powrót kwatera”, album „Wielka Wojna. Wydarzenia I wojny światowej na Suwalszczyźnie i Zaniemieniu”, przewodnik questowy „Mój pradziadek był peowiakiem”, katalogi do wystaw czasowych,
- ✓ zrealizowano cykliczne imprezy, m.in. „Noc Muzeów 2014”, XIV Piknik Kawaleryjski – Dni Kawaleryjskie” oraz plenerowe widowisko historyczne „Wielka Wojna. Suwalszczyzna 1914-1915” w Starym Folwarku.

Wykres 2.4.2 Liczba lekcji muzealnych i ich uczestników w latach 2012-2014

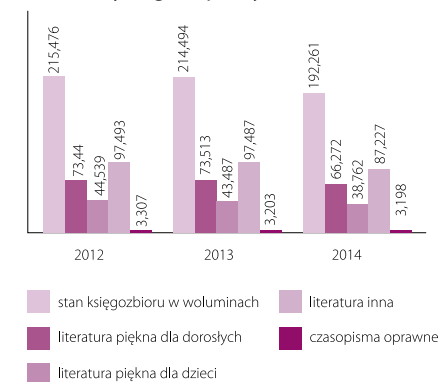
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury, Turystyki i Promocji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Biblioteka Publiczna im. Marii Konopnickiej w Suwałkach

Sieć placówek bibliotecznych przedstawia się następująco: siedziba główna (wraz z Oddziałem dla Dzieci i redakcją Dwutygodnika Suwalskiego) – ul. Plater 33 A, Filia nr 1 – ul. Szpitalna 60, Filia nr 2 – ul. Klonowa 41, Filia nr 3 – ul. Północna 26. Dysponuje bogatym księgozbiorem, w tym obejmującym dorobek kulturalny i społeczno-gospodarczy miasta Suwałki i regionu. Prowadzi działalność oświatową i upowszechnieniową poprzez udostępnianie książek, prasy, informacji o mieście i regionie – w formie tradycyjnej i elektronicznej. Służy pomocą placówkom bibliotecznym na terenie powiatu suwalskiego, wspierając je pod względem metodycznym (kursy i pomoc instruktażowa, materiały do działalności oświatowej itp.), organizuje lekcje biblioteczne. Prowadzi działalność oświatową, w tym organizuje spotkania autorskie połączone z promocją wydawnictw, tematycznie związanych z Suwałkami i regionem, posiada stałą wystawę geologiczną „Ziemia zapisana

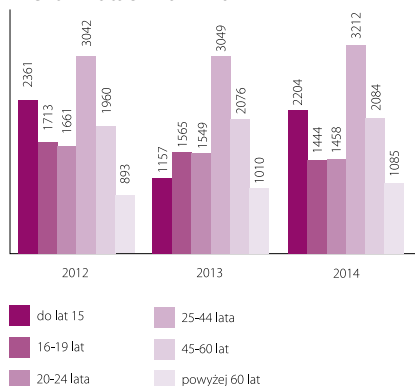
w skałach” oraz prezentuje wystawy czasowe (fotograficzne, numizmatyczno-filatelistyczne, podręczników i zbiorów o charakterze bibliofilskim). Ponadto w ramach ogólnopolskiej akcji literackiej „Cała Polska czyta dzieciom” organizuje imprezę cykliczną pn. „Suwalczanie czytają dzieciom” oraz kolejne edycje konkursu „Suwalskie limeryki latem”. Finalizowała projekt „Interaktywne centra nauki i technologii „Multicentrum” w Suwałkach i Grodnie” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej – Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2007-2013. Z projektu powstał Ośrodek „Midicentrum”, który działalność rozpocznie w drugiej połowie 2015 roku.

Wykres 2.4.3 Księgozbiór Biblioteki Publicznej im. Marii Konopnickiej w latach 2012-2014 (w tys. egzemplarzy)

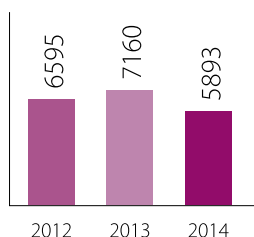

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury, Turystyki i Promocji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

W 2014 r. zarejestrowano ogółem 13 598 czytelników, z tego w Bibliotece (siedziba główna) – 5 323 osoby, w filiach – 3 627 osób, w Oddziale dla Dzieci – 2 564 osoby. Struktura czytelników przedstawia się następująco:

Wykres 2.4.4 Struktura czytelników według wieku w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury, Turystyki i Promocji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Wykres 2.4.5 Liczba osób korzystających ze stanowisk komputerowych Biblioteki Publicznej im. Marii Konopnickiej w Suwałkach w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury, Turystyki i Promocji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

W 2014 r. zbiory biblioteki zostały w 100% ujęte w katalogu elektronicznym. Użytkownikom udostępniano 26 komputerów, w tym 1 terminal katalogowy w Wypożyczalni dla Dorosłych (zakupiono w ciągu roku 5 zestawów komputerowych). Na terenie siedziby BP czytelnicy mogli korzystać ze strefy bezprzewodowego Internetu Wi-Fi.

Ponadto w ramach działalności oświatowej biblioteka zrealizowała:

- ✓ 5 spotkań autorskich, w tym z twórcami mieszkającymi w Suwałkach i regionie; były to spotkania (połączone z promocją książek) z: Henrykiem Sułkowskim (wirtualne) prowadzone przez prof. Tadeusza Trzaskalika, Ireneuszem Sewastianowiczem, Piotrem Kuryło, Jackiem Milewskim oraz spotkanie promujące Monografię Szkoły Podstawowej nr 4 w Suwałkach;
- ✓ obok stałej ekspozycji geologicznej pt. „Historia Ziemi zapisana w skałach” ze zbiorów Marii Szeremety zorganizowano 16 wystaw: fotograficznych, malarstwa, książek i dokumentów prezentowanych w sali oświatowej im. Jadwigi Towarnickiej, na holu oraz na klatce schodowej;
- ✓ inne imprezy: w ramach ogólnopolskiej akcji literackiej „Cała Polska czyta dzieciom” zorganizowano akcję pn. „Suwałczanie czytają dzieciom”, VII edycję konkursu „Suwalskie limeryki latem” – poświęconej Julianowi Tuwimowi, XIII Miejski Konkurs Recytatorski Gimnazjalistów poświęcono Adamowi Mickiewiczowi, akcję „Narodowe czytanie” spotkanie prezentujące poemat A. Mickiewicza, cykl koncertów „Granie za czytanie”, Dyskusyjny Klub Książki „Czwartkowe obgadywania” i inne przedsięwzięcia czytelnicze.

Działania w zakresie realizacji zadań i przedsięwzięć kulturalnych prowadziły również:

- ✓ Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia (państwowa placówka kształcenia artystycznego), obecnie realizuje zadania w obiekcie po kapitalnym remoncie, z nową salą na 350 miejsc,
- ✓ stowarzyszenia kulturalne oraz inne jednostki realizujące zadania na terenie miasta.

Samorząd suwalski współpracował również z następującymi związkami kombatanckimi w mieście: Suwalską Radą Kombatancką i Osób Represjonowanych, zrzeszającą następujące organizacje: Suwalski Obwód Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” – Inspektorat, Związek Represjonowanych Politycznie Żołnierzy – Górników, Związek Inwalidów Wojennych i Związek Sybiraków, a także z kołem miejskim Związku Kombatancków RP i Byłych Więźniów Politycznych oraz Związkiem Byłych Żołnierzy Zawodowych w ramach realizacji „Planu obchodów świąt państwowych, wojskowych i rocznic historycznych w Suwałkach w 2014 roku”.

Finansowanie kultury

Bardzo ważnymi narzędziami wspierającymi lokalne środowisko twórcze są przyznawane przez Prezydenta Miasta Suwałk ze środków budżetu miejskiego stypendia w dziedzinie kultury oraz doroczne nagrody miasta Suwałki w dziedzinie kultury, nagrody jubileuszowe oraz „Mecenat Kultury Suwałk”.

W 2014 roku współpracowano przy realizacji projektów w dziedzinie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego z organizacjami pożytku publicznego i innymi podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie.

fot. Krzysztof Mierzejewski

Tabela 2.4.3 Wydatki miasta na kulturę w latach 2012-2014 (w zł)

Lp.	Wyszczególnienie	2012 r.	2013 r.	2014 r.
1.	Budżet miasta – wydatki ogółem	293 310 491	307 128 162	315 900 333
2.	Nakłady na kulturę ogółem	29 830 635	11 256 828	11 763 840
a	Budżet ROKiS	2 931 462	-	-
	w tym nakłady wyłącznie na inwestycje	-	-	-
b	budżet SOK	740 000	5 449 664	6 945 973
	w tym nakłady wyłącznie na inwestycje	-	40 060	240 000
c	Budżet Muzeum Okręgowego	2 255 263	2 756 890	2 369 552
	w tym nakłady wyłącznie na inwestycje	22 000	302 460	-
d	Budżet Biblioteki Publicznej	1 615 900	1 954 731	2 174 101
	w tym nakłady wyłącznie na inwestycje	-	95 000	-
e	Nakłady na zadania w zakresie kultury (pozostałe):	22 288 010	1 095 543	309 244
	w tym nagrody i stypendia	81 395	66 200	73 000
	w tym dotacje dla organizacji prowadzących działalność pożytku publicznego	98 798	97 636	98 946
3.	Procentowy udział nakładów na kulturę w strukturze wydatków budżetowych (2:1)	10,17 %	3,67 %	5,02 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury, Turystyki i Promocji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Wiodące wydarzenia i inicjatywy kulturalne

„Włócznie Jaćwingów”

Uroczystość wręczenia statuetek – nagrody Prezydenta Miasta Suwałk za osiągnięcia w różnych kategoriach działalności społeczno-gospodarczej na rzecz miasta za rok poprzedni, połączona z balem charytatywnym

i aukcją prac. Dochód z aukcji przeprowadzonej podczas balu przeznaczono na potrzeby Środowiskowego Domu Samopomocy przy ul. Wojska polskiego 9, w tym na zakup i montaż windy.

„Suwałki Blues Festival”

W dniach 10-12.07.2014 r. odbyła się VI edycja festiwalu. Podobnie jak w latach ubiegłych główne koncerty festiwalowe odbywały się na dwóch małych i dwóch dużych scenach plenerowych w centrum miasta. Festiwalowi towarzyszyły koncerty klubowe, warsztaty i spotkania. Ogółem odbyło się 47 koncertów tak znakomitych gwiazd, jak Ginger Backer, Vanilla Fudge, czy Chris Duarte Grup.

Jarmark Kamedulski

Impreza odbyła się w dniach 8-10 sierpnia 2014 r. W ramach przedsięwzięcia odbyło się wiele atrakcji, w tym gry i zabawy w Parku Konstytucji 3 Maja, koncerty suwalskich zespołów oraz gwiazd muzyki popularnej – wystąpili między innymi Ania Wyszkonil i Poparzeni Kawą Trzy.

2.5 Turystyka

W 2014 roku Miasto Suwałki współpracowało przy realizacji projektów z zakresu turystyki i krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży z organizacjami pożytku publicznego i innymi podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie. Na realizację zadań w 2014 roku w ramach otwartych konkursów ofert przeznaczono kwotę 72 tys. zł. Realizatorami zadań były następujące organizacje turystyczne: Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, Oddział w Suwałkach im. Jerzego Klimko, Komenda Hufca im. Tadeusza Lutostańskiego w Suwałkach, Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Zarząd

Okręgowy w Suwałkach, Polski Związek Niewidomych, Okręg Podlaski w Białymstoku, Stowarzyszenie „Uniwersytet Trzeciego Wieku” w Suwałkach, Klub Sportowy „Jaćwing” w Suwałkach, Suwalska Organizacja Turystyczna, Suwalskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe w Suwałkach, Stowarzyszenie Miłośników Suwalskiego Parku Krajoznawczego „Kraina Hańczy” w Malesowiznie – Turtulu, Suwalska Izba Rolniczo-Turystyczna w Suwałkach i Fundacja Rozwoju Inicjatyw Społecznych WIDOK w Suwałkach.

Wśród zrealizowanych zadań znalazły się:

- ✓ „Organizowanie i udzielanie pomocy osobom, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia na obszarach wodnych”, Harcerska Grupa Ratownicza „SUWAŁKI”, „V Akademia Żeglowania na jeziorze Wigry”.
- ✓ Wycieczki: „Turystyka osób niewidomych z miasta Suwałk”, „Śladami historii, kultury i dziedzictwa narodowego po Warmii i Mazurach”, „Zakończenie lata 2014” – Wizażny.
- ✓ Rajdy: „Narciarska przygoda z PTTK”, „XVI Lato na rowerze z PTTK”, „Pieszny rajd wokół Zamkowej Góry”, „Aktywny turysta” 2014, „Wakacyjny Klub Turystyki Aktywnej”.
- ✓ Wydarzenia towarzyszące: „Poznaj miejsce, w którym żyjesz – z wizytą u staroobrzędowców”.
- ✓ Wydawnictwa turystyczne: przewodnik po transgranicznym szlaku polsko-białoruskim „Podróż do etnobajki”, w tym po „Baśniowym Szlaku” obejmującym Suwałki i Suwalszczyznę; „Folder promocyjny produktów i atrakcji turystycznych” – Suwałki i Suwalszczyzna.

Współpracowano z organizacjami pozarządowymi i touroperatorami z miasta Suwałk

oraz z obszaru Suwalszczyzny przy opracowaniu oferty oraz pakietów rabatów opublikowanych na łamach gazetki turystycznej miasta Suwałk: lato 2014 i jesień-zima 2014/2015.

Miasto Suwałki we współpracy z Ośrodkiem Sportu i Rekreacji w Suwałkach zorganizowało stoisko informacyjno-promocyjne na targach turystycznych w Wilnie, Rydze, Kaliningradzie, Katowicach a także w Sejnach (we współpracy z Suwalską Izbą Rolniczo-Turystyczną, Grodnie i Poznaniu (stoiska województwa podlaskiego).

Tabela 2.5.1 Baza noclegowa w Suwałkach w 2014 roku

Nazwa obiektu	Dane adresowe	Ilość miejsc noclegowych
Obiekty skategoryzowane świadczące usługi noclegowe		
Hotel z Restauracją Akvilon★★★	ul. T. Kościuszki 4	22
Velvet Hotel & Restaurant★★★	ul. T. Kościuszki 128	64
Hotel Szyszko★★★	ul. Innowacyjna 3	140
ZNP ZG Logos★★	ul. T. Kościuszki 120	66
Obiekty świadczące usługi hotelarskie na terenie miasta Suwałk		
Dom Noclegowy „Wigry”	ul. Zarzecze 26	53
Obiekt Hotelarski „Hańcza”	ul. Wojska Polskiego 2	200
Zajazd „Cowboy”	ul. Wojska Polskiego 77	11
PKS Pokoje gościnne	ul. Wojska Polskiego 100	40
Muzeum im. Marii Konopnickiej	ul. T. Kościuszki 31	2
Zajazd „Private”	ul. Polna 9	22
„Pokoje Gościnne”	ul. Cicha 2	6
Villa Eden	ul. Noniewiczza 37	49
Pola campingowe		
Eurocamping	ul. Zarzecze 26	42

Eurocamping Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach

Tabela 2.5.2 Najważniejsze wydarzenia turystyczne 2014 roku

Data	Wydarzenie
23 lutego	Narciarska przygoda z PTTK
9,16 marzec	
16-18 maja	Rajdy turystyczne pod hasłem „Aktywny turysta 2014”
19-21 września	
10 listopada	
20 czerwca	Rajd pieszy po Suwalskim Parku Krajobrazowym na trasie Szeszybka – Wodзилki – Bachanowo – Malesowizna – Turtul pod hasłem „Świętojańska wędrówka”
4,11,18 i 25 lipca	XVI Lato na rowerze w PTTK
1,8,22 i 29 sierpnia	
1,2,3,4 maja	
20,21,22 czerwca	Spacerkiem po Suwałkach z przewodnikiem turystycznym
10,11,12 lipca	
9,10,15,16,17 sierpnia	
7 września	58. edycja regat żeglarskich „O Błękitną Wstęgę Jeziora Wigry”
14 września	Wielokulturowy Festiwal Kulinarny

Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach (CIT)

W dniach od 1 stycznia 2014 r. do 31 maja 2014 r. Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach obsługiwał pracownik Wydziału Komunikacji Społecznej i Promocji.

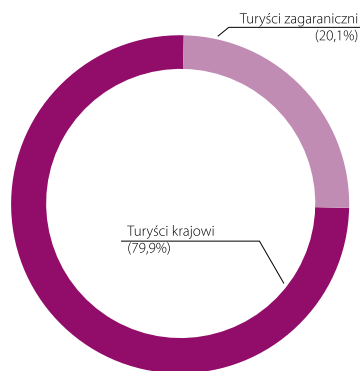
Przed rozpoczęciem sezonu turystycznego 2014 – miasto Suwałki zawarło dnia 2 czerwca 2014 r. umowę z Suwalską Izbą Rolniczo-Turystyczną na prowadzenie Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach i sprzedaż gadżetów promocyjnych z logotypem „Pogodne Suwałki”.

W 2014 roku turyści korzystający z usług CIT w Suwałkach otrzymywali informacje nt. oferty turystycznej, bazy noclegowej Suwałk i Suwalszczyzny oraz miejskiej bazy sportowo-rekreacyjnej, a także licznych wydarzeń kulturalnych. Rozdawano bezpłatne materiały i wydawnictwa turystyczne. Prowadzono sprzedaż gadżetów z logotypem „Pogodne

Suwałki”, suwali, pamiątek, map, przewodników, wydawnictw regionalnych, pocztówek i wyrobów rękodzieła ludowego. Udostępniano stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu. Poza godzinami pracy CIT turyści mieli dostęp do infokiosku witrynowego z informacją turystyczną.

Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach pełniło rolę głównego punktu informacji turystycznej dla turystów indywidualnych i zorganizowanych (wycieczek) odwiedzających Suwałki.

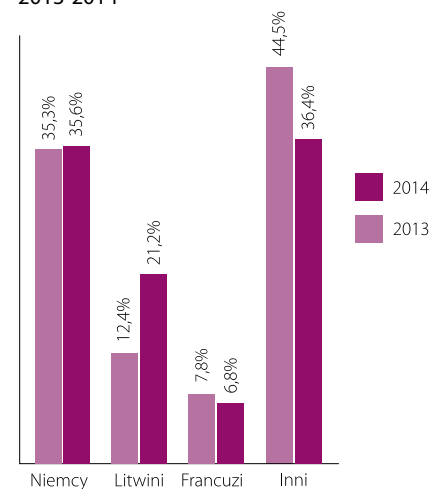
W okresie od czerwca do września 2014 roku Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach obsługiwało 4 314 osób, w tym turystów krajowych: 3 446 (79,9% wszystkich turystów) i zagranicznych 868 (20,1%).

Wykres 2.5.1 Liczba turystów odwiedzających CIT w okresie czerwiec-wrzesień 2014 roku

Turyści polscy pochodzili ze wszystkich województw, największą ilość stanowili mieszkańcy woj. mazowieckiego (przede wszystkim z Warszawy) – 29,9%, woj. śląskiego (8,3%) oraz woj. wielkopolskiego i podlaskiego (oprócz Suwałk) po 5,7%.

Turyści zagraniczni, którzy odwiedzili CIT pochodzili z 30 krajów, przede wszystkim

z Europy. Odnotowano również turystów z tak odległych krajów jak: Nowa Zelandia, Australia, Meksyk, Argentyna, USA, Izrael. Wśród turystów zagranicznych dominowali: Niemcy (35,6%), Litwini (21,2%) oraz Francuzi (6,8%).

Wykres 2.5.2 Turyści zagraniczni w latach 2013-2014

Zdecydowaną większość turystów stanowili turyści indywidualni, w tym: 20% rodziny z małymi dziećmi, 20% – single, 40% – pary, pozostałą grupę stanowili turyści w dojrzałym wieku.

Można stwierdzić, że w sezonie letnim 2014 najwięcej turystów odwiedziło CIT w pełni sezonu turystycznego tj. w sierpniu – 1 640 osób (38%) i w lipcu – 1 519 osób (35,2%).

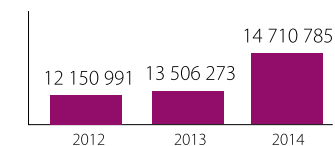
zdjęcie: Wigierski Park Narodowy

zdjęcie: Suwalski Park Krajobrazowy

2.6 Sport

Bieżące wydatki miasta Suwałk na kulturę fizyczną w 2014 r. wyniosły 14 710 785 zł, z tego 7 704 157 zł przeznaczono na działalność OSiR w Suwałkach, a 4 954 803 zł objęły sportowe. W 2014 r. rozpoczęła się kompleksowa modernizacja Stadionu Lekkoatletycznego przy ul. Wojska Polskiego 17. Planowana modernizacja zakończy się w trzecim kwartale 2015 roku.

Wykres 2.6.1. Wydatki Miasta na kulturę fizyczną w latach 2012-2014 w zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 2.6.1. Wydatki miasta na kulturę fizyczną w latach 2012-2014 w zł

Lp. Wyszczególnienie	2012 r. w zł	2013 r. w zł	2014 r. w zł
1 Budżet Miasta – wydatki ogółem	293 310 491	307 128 162	315 900 333
2 Nakłady na kulturę fizyczną i sport ogółem	12 150 991	13 506 273	14 710 785
a Nakłady na OSiR	5 465 535	5 759 391	7 704 157
W tym nakłady wyłącznie na inwestycje	0	119 689	
b Nakłady na obiekty sportowe	4 961 114	5 141 104	4 954 803
W tym nakłady wyłącznie na inwestycje	29 520	41 389	
c Nakłady na zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu (nagrody i stypendia)	166 100	92 900	134 220
d Nakłady na zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu (pozostałe)	1 558 241	1 749 017	1 917 605
w tym dotacje dla organizacji prowadzących działalność pożytku publicznego	171 500	134 615	120 000
w tym dotacje dla stowarzyszeń	1 238 231	1 437 900	1 530 000
w tym zakupy inwestycyjne	0	0	0
Procentowy udział nakładów na kulturę fizyczną i sport w strukturze wydatków budżetowych (2:1)	4,14%	4,4 %	4,66 %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Suwałkach

W ostatnim pięcioleciu Suwałki utrzymują się w krajowej czołówce samorządów pod względem wyników sportowych uzyskanych przez dzieci i młodzież w klasyfikacji sportu młodzieżowego prowadzonej przez Ministra Sportu i Turystyki. W 2014 r. suwalscy sportowcy zdobyli 499,50 punktów w Systemie Sportu Młodzieżowego i zajęły 60 miejsce wśród 365 powiatów, 52 miejsce wśród 876 gmin oraz 2 miejsce w województwie podlaskim. Najwięcej punktów w 2014 r. zdobyły:

Lekkoatletyczny Klub Sportowy „Hańcza”, Klub Szachowy „Javena Hańcza” Suwałki, Uczniowski Klub Sportowy „Grot” Suwałki oraz Suwalski Klub Karate Kyokushin.

Tabela 2.6.2 Wyniki uzyskane przez młodzież w klasyfikacji sportu młodzieżowego w 2014 roku

Lp. Suwalskie Kluby	Punkty w Systemie Sportu Młodzieżowego
1. Lekkoatletyczny Uczniowski Klub Sportowy „Hańcza” w Suwałkach	113
2. KSz Javena Hańcza Suwałki	97
3. UKŻ Grot OSiR Suwałki	65
4. Suwalski Klub Karate Kyokushin	53
5. MUKS Olimpijczyk Suwałki	47
6. SKB Suwałki	38,50
7. LMUKS Olimpik Suwałki	36
8. Wigry OSiR Suwałki	12
9. SUKSS Suwałki	12
10. OSiR Suwałki	12
11. UMKSz. Jaćwież Suwałki	8
12. KS LOK Wigry Suwałki	6
Razem	499,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Sportu i Turystyki

Suwalscy sportowcy zdobywali tytuły i medale w najważniejszych, mistrzowskich zawodach minionego sezonu w kraju i zagranicą.

Rok 2014 był szczególnie udany dla badmintonistów, karateków, lekkoatletów, pływaków oraz szachistów.

Zawodnicy Suwalskiego Klubu Badmintonu zajęli I miejsce w Drużynowych Mistrzostwach Polski w sezonie 2013/2014. Ponadto badmintoniści zdobyli w 50. Indywidualnych Mistrzostwach Polski cztery medale w tym jeden złoty, dwa srebrne i jeden brązowy. Oprócz tego na arenie ogólnopolskiej dobrze zaprezentowali się juniorzy zdobywając złoty i brązowy medal w Mistrzostwach Polski Juniorów w Badmintonie w Pszczynie

oraz w Indywidualnych Mistrzostwach Polski Młodzików w Badmintonie w Kępnie i Indywidualnych Mistrzostwach Polski Młodzików Młodszych w Badmintonie w Głubczycach, gdzie zawodnicy zdobyli kolejno dwa srebrne i jeden brązowy medal.

Dobrze zaprezentowali się także suwalscy karatecy. Zawodnicy Suwalskiego Klubu Karate Kyokushin zdobyli między innymi złoty medal w kumite kadetów do 50 kg oraz srebrny medal w kumite do 55 kg w Mistrzostwach Europy Karate Kyokushin-Shinkyokushin Kadetów, Młodzieżowców U-22 i Seniorów Open w Kownie. Z Mistrzostw Europy Karate Shinkyokushin Seniorów i Juniorów w Baku w Azerbejdżanie, suwalski karateka powrócił z brązowym medalem. Z sukcesami karatecy wrócili z XV Mistrzostw Polski Juniorów Karate Kyokushin w Koszalinie, gdzie zdobyli drużynowo złoty medal. Ponadto indywidualnie zdobyli trzy złote, jeden srebrny i trzy brązowe medale. Oprócz tego karatecy przywieźli z 41. Mistrzostw Polski Seniorów Karate Kyokushin w Katowicach dwa brązowe medale, z XXV Mistrzostw Polski Młodzieżowców Karate Kyokushin we Włocławku jeden złoty, srebrny i brązowy medal.

Zawodnicy Lekkoatletycznego Uczniowskiego Klubu Sportowego „Hańcza” zdobyli w 2014 r. najwięcej punktów w Systemie Sportu

Młodzieżowego spośród wszystkich suwalskich klubów. Lekkoatleci reprezentujący barwy suwalskiego klubu zdobyli w zawodach ogólnopolskich 9 złotych medali, 9 srebrnych medali oraz 8 brązowych medali. Ponadto oszczepniczka Maria Magdalena Andrejczyk uzyskała 5 wynik w Mistrzostwach Świata Juniorów w Eugene w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej.

Z dużym sukcesem wróciła Joanna Mendak z Mistrzostw Europy osób niepełnosprawnych w Eindhoven, gdzie zdobyła jeden złoty i dwa srebrne medale. Z Mistrzostw Europy Osób niepełnosprawnych intelektualnie suwalscy pływacy powrócili z czterema złotymi, jednym srebrnym i jednym brązowym medalem. Ponadto suwalscy pływacy powracali z dwoma medalami z XVIII Otwartych Mistrzostw Polski w Pływaniu Sprawni Razem w Warszawie, jednym medalem z Mistrzostw Polski Juniorów w pływaniu – 14 lat w Dębicy oraz sześcioma medalami z Otwartych Mistrzostw Polski w pływaniu osób niepełnosprawnych w Szczecinie.

Suwalscy szachiści powiększyli swój dorobek medalowy o jeden złoty i dwa brązowe medale podczas Mistrzostw Polski Juniorów w Szachach Szybkich we Wrocławiu, jeden brązowy podczas Mistrzostw Europy Juniorów w Tallinie oraz jeden brązowy w Mistrzostwach Polski Kobiet w Szachach Błyskawicznych.

W rozgrywkach I ligi siatkowej mężczyzn Drużyna Ślepsk Suwałki zajęła piąte miejsce w tabeli w sezonie 2013/2014. Ponadto Drużyna w Pucharze Polski sezonu 2014/2015 osiągnęła historyczny wynik, dochodząc do 1/8 Pucharu.

Historyczny sukces osiągnął również Suwalski Klub Sportowy „Wigry”. W rozgrywkach drugiej ligi grupy wschodniej uplasował się na pierwszej pozycji, co dało drużynie historyczny awans na zaplecze ekstraklasy. W zakresie poziomu organizacji rozgrywek ligowych, suwalski klub nie odstawał poziomem od zespołów ówczesnej pierwszej ligi a nawet ekstraklasy. W rankingu przeprowadzonym przez Polski Związek Piłki Nożnej, z dumą można było doszukiwać się suwalskiego klubu na najwyższych lokatach.

Zawodnicy Klubu Sportowego „Jaćwing” – Suwałki Stowarzyszenia Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki Niewidomych i Słabowidzących CROSS wracali z medalami między innymi z Indywidualnych Mistrzostw Polski w bowlingu niewidomych i słabowidzących we Wrocławiu oraz z Drużynowych Mistrzostw Polski w bowlingu niewidomych i słabowidzących w Rzeszowie, co dobrze rokuje na przyszłość.

Sukcesy odnosili również w 2014 roku zawodnicy sekcji Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach. Modelarze z powodzeniem rywalizowali w Mistrzostwach Polski Modeli

Swobodnie Latających Open Małych Form w Gliwicach, gdzie zdobyli po jednym złotym, srebrnym i brązowym medalu. Ponadto w klasyfikacji końcowej Pucharu Świata Modeli Swobodnie Latających suwalczanin Bartłomiej Bilewicz zajął czwarte miejsce.

Magdalena Dembowska zajęła trzecie miejsce w Mistrzostwach Polski Junierek w boksie w Grudziądzu.

Z sukcesem z zawodów wracali zawodnicy Uczniowskiego Klubu Żeglarskiego „GROT” w Suwałkach. W Mistrzostwach Polski w klasie DN na jeziorze Niegocin w Giżycku złoty medal zdobył Szczepan Dąbrowski a Maciej Chmielewski powrócił z brązowym medalem z Mistrzostw Polski Klas Nieolimpijskich w Żeglarskim w Gdyni. W XX Ogólnopolskiej Olimpiadzie Młodzieży w Sportach Letnich „DOLNY ŚLĄSK 2014” w żeglarskim w Pucku, zawodniczki z UKŻ „Grot” zdobyły brązowy medal w klasie Cadet.

Wydarzenia sportowe

Regaty żeglarskie o Puchar Prezydenta Miasta Suwałk – trzydniowe regaty odbyły się na jeziorze Wigry jako zawody eliminacyjne do Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży w klasie Cadet oraz eliminacji do Mistrzostw Świata. Regaty rozegrano w kategorii Cadet i Optimist. W regatach wystartowało stu sześciu zawodników w klasie Cadet z ca-

łej Polski i dwudziestu sześciu zawodników w klasie Optimist. Najlepsi żeglarze otrzymali nagrody i puchary ufundowane przez Prezydenta Miasta Suwałk Czesława Renkiewicza.

VI Otwarte Międzynarodowe Mistrzostwa Klubu Strzeleckiego LOK Wigry w Suwałkach. Memoriał Prezydenta Józefa Gajewskiego – impreza o charakterze cyklicznym. W dwudniowych zawodach strzeleckich wzięło udział ponad 110 zawodników m.in. z Polski, Litwy czy Łotwy. Celem zawodów, oprócz upamiętnienia zmarłego prezydenta Suwałk Józefa Gajewskiego, jest wyłonienie najlepszych strzelców broni pneumatycznej, zdobywanie wyższych klas sportowych i odznak strzeleckich. Zwycięzca superfinału otrzymał telewizor.

XX Sportowy Turniej Miast i Gmin – rozgrywany w ramach VI Europejskiego Tygodnia Sportu dla Wszystkich. Turniej był rozgrywany w okresie od 17 maja do 23 maja 2014 r. Miasto Suwałki zajęło siódme miejsce w grupie V (tj. w grupie od 40 do 100 tysięcy mieszkańców)

XII Integrycyjny Bieg Uliczny – impreza cykliczna o charakterze międzynarodowym organizowana przez Dom Pomocy Społecznej „Kalina” w Suwałkach i Stowarzyszenie Przyjaciół Domu Pomocy Społecznej „Kalina” w Suwałkach. Uczestnikami imprezy integrycyjnej byli między innymi mieszkańcy domów pomocy społecznej, uczestnicy warsztatów terapii zajęciowej z Polski i Litwy: Mariampola, Prienai i Kowna oraz dzieci ze Szkoły Podstawowej Nr 7 w Suwałkach. Bieg zgromadził około 140 osób.

Celem imprezy była między innymi promocja zdrowego aktywnego stylu życia, jak również integracja międzypokoleniowa.

Ogólnopolski Turniej Niewidomych i Słabowidzących w Bowlingu – ogólnopolskie zawody kręglarskie w wersji bowling rozegrane w Suwałkach. Turniej został rozegrany w Fantasy Parku. W zawodach wystartowało 60 niewidomych i słabowidzących zawodników z całej Polski. Organizatorem turnieju był Klub Sportowy Jaćwing Suwałki Stowarzyszenie Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki Niewidomych i Słabowidzących „CROSS”.

Międzynarodowy Turniej Piłki Nożnej o Puchar Prezydenta Miasta Suwałk – międzynarodowy turniej piłkarski do lat 13, w którym brało udział 16 drużyn, w tym z Niemiec, Rosji, Litwy, Norwegii, Białorusi i Estonii. Najlepszą drużyną turnieju okazała się Legia Warszawa. Z uwagą można było śledzić zmagania młodych piłkarzy przez trzy dni. Ponadto drużyny w wolnych chwilach mogły korzystać z Fantasy Parku czy też Aquapark.

V Memoriał Józefa Gajewskiego w Piłce Siatkowej Mężczyzn – najważniejszy turniej piłki siatkowej mężczyzn rozgrywany w Suwałkach już po raz piąty. Memoriał jest poświęcony byłemu Prezydentowi Miasta Suwałk w uznaniu jego działań na rzecz

fol. Krzysztof Mierzejewski

powrotu do tradycji i sukcesów siatkarskich Suwałk. Organizatorami turnieju byli Ośrodek Sportu i Rekreacji oraz MKS „Ślepsk” Augustów. W rozgrywkach wystąpił zespół z Plus Ligi: 4You AZS Politechnika Warszawska oraz trzy I-ligowcy: Energa Pekpol Ostrołęka, Camper Wyszaków i Ślepsk Suwałki. Zwycięzcą zostali siatkarze Camper Wyszaków. Drugie miejsce zajął gospodarz – Ślepsk Suwałki, z kolei trzecie – 4You AZS Politechnika Warszawska, a czwarte tak jak w ubiegłym roku, Energa Pekpol Ostrołęka.

IV Międzynarodowy Turniej Tenisa Stołowego „Don Bosco 2014” – zawody zostały zorganizowane przez Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej „SL SALOS” w Suwałkach w hali Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach. W turnieju wzięło udział aż 260 uczestników z 6 państw: Litwy, Łotwy, Ukrainy, Białorusi, Czech i Polski. Najmłodszy mieli zaledwie osiem lat. Najstarsi około sześćdziesiątki.

XXIV Spartakiada Dzieci i Młodzieży Specjalnej Troski – cykliczna impreza, organizowana przez Miejskie Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej w Suwałkach przy współpracy Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach i PFRON. Udział w niej wzięło ok. 600 niepełnosprawnych

dzieci: uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej, uczniów klas integracyjnych, wychowanków ośrodków szkolno-wychowawczych, członków stowarzyszeń, a także indywidualne osoby z Suwałk. Uczestnicy imprezy bawili się przy muzyce granej na żywo tworząc wesole korowód lub wspólnie malując kolorowanki oraz współzawodnicząc w grach i zabawach sportowych. Ogromnym zainteresowaniem cieszyła się przejażdżka na kucykach. Punktem kulminacyjnym spotkania było przybycie Mikołajów, którzy bawili się z dziećmi, a następnie wszyscy uczestnicy otrzymali paczki ufundowane przez Miejskie Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, Urząd Miejski, Ośrodek Sportu i Rekreacji w Suwałkach.

XV Mikołajkowy Turniej Piłki Nożnej im. Tomka Godlewskiego – cykliczna impreza charytatywna rozgrywana w grudniu na hali sportowej Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach pod Honorowym Patronatem Prezydenta Miasta Suwałk Czesława Renkiewicza. W turnieju udział wzięło sześć drużyn: Reprezentacja Litwy, Polskie Stowarzyszenie Byłych Piłkarzy, „Wigry” Suwałki, Drużyna Prezydenta Miasta Suwałk, Reprezentacja Polski w Piłce Plażowej i Reprezentacja Artystów Polskich.

Tabela. 2.6.3 Ważniejsze imprezy sportowe zorganizowane w Suwałkach w 2014 roku

Daty	Nazwa imprezy
12.01	II Runda Kartingowych Mistrzostw WINTER CUP pod Patronatem Honorowym Prezydenta Miasta Suwałk
19.01	Pokazowy Turniej Hokeja na Lodzie o Puchar Prezydenta Miasta Suwałk
18.02	Halowe zawody lekkoatletyczne dla Szkół Podstawowych i Gimnazjalnych o Puchar Prezydenta Miasta Suwałk
01.03	Gala boksu „Bodzio boxing night” pod patronatem prezydenta Suwałk Czesława Renkiewicza
02-03.03	VI Otwarte Międzynarodowe Mistrzostwa Klubu Strzeleckiego LOK Wigry Suwałki z broni pneumatycznej. Memoriał Prezydenta Józefa Gajewskiego
16.03	VII Międzynarodowy Turniej Brydża Sportowego pod Patronatem Prezydenta Miasta Suwałk
21.03	XIV Międzynarodowy Turniej Piłki Siatkowej Chłopców
23.03	Ogólnopolskie Zawody Modeli Halowych zaliczane do Pucharu Polski
28-29.03	Drużynowe Mistrzostwa Młodzików 12 i 13 lat w pływaniu
11.04	XV Międzynarodowy Turniej Piłki Koszykowej Chłopców
13-14.05	Ogólnopolski Turniej Niewidomych i Słabowidzących w Bowlingu
23.05	Biegi w ramach akcji „Polska Biega”
29.05-01.06	II Międzynarodowy Turniej Badmintona „Pogranicze 2014”
06.06	VIII Mistrzostwa Przedszkolaków w Piłce Nożnej
13-15.06	Regaty o Puchar Prezydenta Miasta Suwałk zaliczane do II Eliminacji Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży 2014 w klasie Cadet oraz III Eliminacji do MŚ 2014
18.06	IX Turniej Zapasniczy Młodzików i Młodiczek w zapasach stylu wolnym o Puchar Prezydenta Miasta Suwałk
18.06	XII Integracyjny Bieg Uliczny
28.06	I Czwiercmaraton dla Wytrwałych
30-31.08	XI i XII Runda Kartingowych Mistrzostw ROTAX MAX Challenge Polska
06-07.09	II Turniej Piłkarski im. Grzegorza Wołągiewicza
07.09	58. Regaty o Błękitną Wstęgę Jeziora Wigry w Starym Folwarku
12-13.08	IV Międzynarodowy Turniej Tenisa Stołowego „Don Bosco 2014” pod honorowym patronatem Prezydenta Miasta Suwałk Czesława Renkiewicza
19-20.09	V Memoriał Józefa Gajewskiego w piłce siatkowej mężczyzn
04-05.10	V Regaty o Puchar Karola Jabłońskiego
10.10	V Turniej Orlika o Puchar Premiera RP
08.11	Mistrzostwa Polski Modeli Halowych w klasie F1N
07-09.11	I Międzynarodowy Turniej Niepełności w Piłce Siatkowej Młodzików o Puchar Prezydenta Miasta Suwałk
07.11	Gala MMA Extreme Fight Cage 2
22-23.11	Międzynarodowego Turnieju Unihokeja Suwałki Florbalki.pl CUP 2014
04.12	Piłkarska Gala 2014
05-07.12	Grand Prix Polski Juniora Młodszego i Młodzika Młodszego w Badmintonie
06.12	IV Mikołajkowy Turniej o Puchar Wojciecha Kowalewskiego
19.12	XV Mikołajkowy Turniej Piłki Nożnej im. Tomka Godlewskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach i Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach

fot. Krzysztof Mierzejewski

Ośrodek Sportu i Rekreacji w Suwałkach

świadczy różnorodne usługi z zakresu kultury fizycznej, propaguje sport wyczynowy i masowy oraz rekreację przy współdziałaniu z organizacjami kultury fizycznej i sportu. Udostępnia bazę sportowo-rekreacyjną, organizuje zajęcia, zawody i imprezy sportowe oraz imprezy rekreacyjne. Dąży do stworzenia dobrych, odpowiadających standardom europejskim warunków do uprawiania sportu, rekreacji dla dzieci i młodzieży, osób dorosłych, uczniowskich klubów sportowych, stowarzyszeń i innych podmiotów w szczególności poprzez tworzenie atrakcyjnej oferty i modernizację bazy sportowo-rekreacyjnej.

Z usług Ośrodka (organizowanych na bazie obiektów i urzędzeń) korzystało wielu suwałczan. Wykorzystanie obiektów sportowych w 2014 roku przedstawiało się w sposób następujący:

- ✓ hala sportowa – 145 893 osób oraz 63 719 widzów,
- ✓ ścianka wspinaczkowa – 3 519 osób,
- ✓ korty tenisowe – 1 093 osoby,
- ✓ stadion LA – 7 605 osób,
- ✓ boiska piłkarskie na stadionie LA – 7 520 osób,
- ✓ pływalnia – 32 236 osób,
- ✓ siłownia – 21 271 osób,
- ✓ solarium – 514 osób,
- ✓ Dom Noclegowy „Wigry” – 4 359 osób (9 343 osobonoclegi), w tym 317 osób zagranicznych (501 osobonoclegów),
- ✓ wynajem sali konferencyjnej w DN „Wigry” – 10 razy,
- ✓ plaża i kąpielisko nad Zalewem Arkadia – 55 000 osób,
- ✓ Eurocamping – 1 325 osób (1 600 osobonoclegów), w tym: obcokrajowcy – 1 065 osób, Polacy – 260 osób, przyczepy towarowe – 4 szt., podłączenia do energii

elektrycznej – 395 razy, udostępnienie pralni – 47 razy,

- ✓ stadion piłkarski: boisko główne – 48 meczów – 240 godz. treningów; boiska boczne – 126 meczów – 720 godz. treningów, udostępnienie sali konferencyjnej – 15 razy, liczba kibiców na meczach – 60 000 osób,
- ✓ Ośrodek Wypoczynkowo – Żeglarski – 1 144 osoby,
- ✓ Aquapark – 219 472 osoby, w tym strefa basenowa – 207 856 osób, grotta solna – 3 249 osób, strefa saun – 8 367 osób.

W 2014 roku Ośrodek sukcesywnie zmienił prowadzoną działalność koncentrując się w szerszym zakresie na działaniach popularyzujących aktywny wypoczynek i zdrowy styl życia oraz stwarzaniu właściwych warunków do rekreacji, sportu masowego.

Przeznaczone na sport nakłady pozwoliły również na realizację inwestycji o charakterze sportowym. Dokonane zostały niezbędne remonty obiektów oraz ich wyposażenie, między innymi obiekty stadionu piłkarskiego przy ul. Zarzecze 26 przystosowane zostały do wymogów i standardów określonych przez Polski Związek Piłki Nożnej dla obiektów, na których organizowane są rozgrywki I ligi piłki nożnej. Zainstalowano, między innymi, dodatkowe urządzenia monitoringowe, doświetlono trybuny i płytę stadionu, wymieniono siedzenia w strefie kibiców przyjezdnych, zamontowano dodatkowe tablice informacyjne, zakupiono i uruchomiono system do elektronicznej sprzedaży biletów „eurobilet” – system identyfikacji kibica.

Obiekty sportowo-rekreacyjne Ośrodka zostały odpowiednio przygotowane do sezonu zimowego. Zabezpieczono instalację wodociągową carawanningu i boiska piłkarskiego, przygotowano sprzęt niezbędny do odśnieża-

nia, zakonserwowano i zabezpieczono sprzęt używany w okresie letnim.

Do dyspozycji turystów udostępniono 42 miejsca postojowe na Eurocampingu, stanowiska namiotowe, camperowe z przyłączami, motocarawanningowe z przyłączami wraz z zapleczem sanitarnym i gastronomicznym, w okresie od 1 maja do 30 września. W konkursie Mister Camping w kategorii do 150 miejsc campingowych suwałski Eurocamping zajął trzecie miejsce.

Działalność Aquaparku w 2014 roku koncentrowała się na zapewnieniu bezpieczeństwa oraz zabezpieczeniu wymaganych warunków sanitarno-higienicznych osobom korzystającym z usług. Ośrodek podejmował działania zmierzające do poprawienia efektywności funkcjonowania (zwiększenie przychodów ze sprzedaży, przy jednoczesnym ograniczeniu kosztów eksploatacji). Monitorowana była praca urzędzeń i cały proces technologiczny.

W Aquaparku wykonano wiele prac porządkowych (między innymi dokonano nowych nasadzeń krzewów i roślin ozdobnych).

Dokonano również przeglądu urzędzeń wentylacyjnych i instalacji wodnej. Przygotowano pokrywy zamykające zjeżdżalnie podczas ujemnej temperatury. Zgromadzono odpowiednią ilość piasku, zabezpieczono przed mrozem krzewy, rośliny ozdobne oraz rzeźbę – fontannę „Czarna Hańcza”.

Ostatecznie Aquapark zajął pierwsze miejsce w kategorii zieleni na terenach zakładów pracy o powierzchni zieleni do 1000 m² w XVIII edycji konkursu „Gdzie te piękne ogrody i kwieciste balkony”.

W odpowiedzi na zapotrzebowanie zgłaszane przez suwałczan prowadzone były popołudniowe zajęcia nauki i doskonalenia pływania dla dzieci i dorosłych oraz zajęcia aqua

aerobiku. Kontynuowano promocję „tanie poranki i weekendy” oraz czwartkową akcję „Senior 60+” skierowaną do osób starszych. Aquapark został włączony do pakietu usług ujętych w miejskim programie „Suwałska Rodzina Plus” (świadczył usługi z 50% zniżką na rzecz rodzin wielodzietnych).

Promocja obiektu, w tym na targach turystycznych w Polsce i za granicą przyniosła zamierzone efekty. Obiekt jest coraz bardziej popularny w całym regionie, w kraju i za granicą. Potwierdzają to dane statystyczne. W Aquaparku systematycznie wzrasta liczba „stałych klientów” korzystających zarówno ze strefy basenowej jak i saunowej (świadczy o tym liczba zakupionych kart abonamentowych). Dużą liczbę klientów stanowią posiadacze kart BENEFIT i FIT PROFIT (kart wydanych w ramach umów o współpracę, zawartych przez Ośrodek z innymi usługodawcami).

Programy realizowane przez miasto Suwałki

W 2014 r. miasto Suwałki realizowało zadanie pn. „Rozwijanie sportu dzieci i młodzieży” w ramach Programu Aktywności Sportowej dla Dzieci Klas IV – VI MultiSport. Zajęcia szkoleniowe realizowane były dla trzech 20 – osobowych grup szkoleniowych. Każda grupa uczestniczy w trzech 90 – minutowych blokach szkolenia tygodniowo. Zadanie realizowane było w okresie marzec – czerwiec oraz wrzesień – grudzień 2014 r.

Oprócz tego ponad 250 uczniów klas I dwóch suwałskich szkół podstawowych brało udział w programie Mały Mistrz. Głównym celem realizowanego programu było m.in. poprawienie stanu zdrowia, sprawności fizycznej i umiejętności ruchowych uczniów klas I-III, wsparcie nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej i wychowania fizycznego w zaplanowaniu i przeprowadzeniu ciekawych zajęć

wychowania fizycznego i edukacji zdrowotnej, promowanie nowych, atrakcyjnych form zajęć ruchowych zgodnych z nową podstawą programową, monitorowanie stanu zdrowia, rozwoju fizycznego i sprawności fizycznej uczniów klas I-III szkół podstawowych, określenie preferencji w wyborze aktywności fizycznej uczniów oraz zachęcenie uczniów do podejmowania nowych form aktywności fizycznej. Projekt zakładał współpracę Ministerstwa Sportu i Turystyki, Urzędów Marszałkowskich i jednostek samorządu terytorialnego jako organów prowadzących szkoły podstawowe. W ramach projektu, w trakcie trzyletniego okresu nauki /I-III/, szkoły biorące udział zostały wyposażone w sprzęt sportowy niezbędny do realizacji projektu.

Ponadto miasto Suwałki za pośrednictwem Ośrodka Sportu i Rekreacji kontynuowało realizację III edycji programu „Już pływam, jestem bezpieczny”, w ramach którego nauką pływania objęte zostały dzieci uczęszczające do klas III z czterech szkół podstawowych z Suwałk. Zajęcia odbywały się od poniedziałku do piątku. Naukę pływania prowadzili instruktorzy pływania zatrudnieni w Ośrodku Sportu i Rekreacji w Suwałkach. Programem objęto 340 uczniów. Na zakończenie tej edycji programu 4 czerwca 2014 r., Ośrodek zorganizował zawody o „Puchar Wolności” ufundowany przez Prezydenta Miasta Suwałk, w których startowało 200 uczniów. Od 8 września do 12 grudnia realizowany był również Program Powszechnej Nauki Pływania „Umiem Pływać”. Nauką pływania objęto 318 uczniów klas III (28 grup).

Nagrody i stypendia

Niezwykle ważnym elementem motywującym dzieci i młodzież do czynnego uprawiania sportu jest system stypendialny, którego

początki sięgają lat dziewięćdziesiątych dwudziestego wieku.

W 2014 r. przyznano:

- ✓ 26 nagród w kategorii „zawodnik” za szczególne osiągnięcia sportowe uzyskane przez suwalskich sportowców w 2013 roku oraz 19 nagród w kategorii „trener” i „inna osoba fizyczna” za szczególną działalność na rzecz rozwoju sportu w Suwałkach w 2013 roku.
- ✓ 2 wyróżnienia: 1 w kategorii „zawodnik” za szczególne osiągnięcia sportowe uzyskane w 2013 roku i 1 w kategorii „inna osoba fizyczna” za osiągnięcia w działalności sportowej na rzecz miasta Suwałki.
- ✓ 8 stypendiów sportowych za szczególne osiągnięcia sportowe uzyskane przez suwalskich sportowców w 2013 roku.

Tabela 2.6.4 Wartość stypendiów i nagród w dziedzinie sportu przyznanych przez miasto Suwałki w latach 2010-2014

Rok	Nagrody	Stypendia
2010	81 965,00	22 320,00
2011	103 620,00	75 300,00
2012	111 200,00	54 900,00
2013	50 600,00	42 300,00
2014	65 900,00	69 120,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

2.7 Bezpieczeństwo publiczne

Poczucie bezpieczeństwa przesądza o jakości życia i rozwoju społeczeństwa. Zadanie związane z ochroną bezpieczeństwa i porządku publicznego to jedno z podstawowych zadań jednostek samorządu terytorialnego.

Realizując to zadanie samorząd suwalski wyznaczył kierunki rozwoju i aktywności

w tym zakresie, które polegają na: pełnieniu aktywnej roli w kreowaniu polityki bezpieczeństwa i porządku publicznego (opracowano miejski program zapobiegania przestępczości oraz porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli na lata 2011-2014, który obejmuje całokształt przedsięwzięć w tym zakresie), inwestowaniu w infrastrukturę na rzecz bezpieczeństwa (przebudowa ulic w mieście, wdrażanie nowych rozwiązań architektoniczno-urbanistycznych), stanowieniu prawa miejscowego w odniesieniu do spraw ładu i porządku publicznego.

Nad bezpieczeństwem publicznym mieszkańców Suwałk czuwają m. in. Komenda Miejska Policji, Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej oraz Straż Miejska.

Działalność Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach

Bezpieczeństwo Ruchu Drogowego

W 2014 roku na suwalskich drogach wydarzyły się 32 wypadki drogowe – o 3 więcej niż w 2013 roku. 2014 rok jest rokiem, w którym zmniejszyła się liczba kolizji drogowych

z 856 w 2013 do 801 w roku 2014. Odnotowano 32 osoby ranne – o 3 osoby więcej niż w roku poprzednim oraz 1 ofiarę śmiertelną, w 2013 – 2. Głównymi przyczynami wypadków i kolizji drogowych w minionym roku było nieudzielenie pierwszeństwa, nieprawidłowe manewry oraz nadmierna prędkość.

W 2014 roku ujawniono 281 nietrzeźwych kierujących, tj. o 152 mniej niż w roku poprzednim. W zdarzeniach drogowych uczestniczyło ogółem 39 nietrzeźwych kierujących – o 4 mniej niż w roku 2013.

Tabela: 2.7.1. Bezpieczeństwo ruchu drogowego na terenie miasta Suwałki w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba wypadków drogowych	37	28	32
liczba kolizji drogowych	758	856	801
osoby zabite	5	2	1
osoby ranne	36	29	32

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KMP w Suwałkach

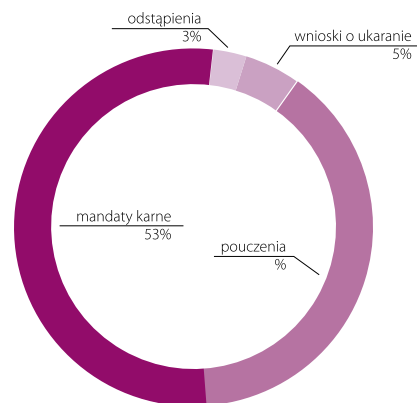

Przestępstwa i wykroczenia

W 2014 roku liczba ujawnionych wykroczeń w ramach prowadzonych czynności wyjaśniających na podstawie art. 54 kpw i w postępowaniu mandatowym oraz zastosowanych środków oddziaływania pozakarnego, wyniosła 25 042 i zmalała o 69 w porównaniu z 2013 r., w tym:

- ✓ zastosowano 9 706 pouczeń
- ✓ nałożono 13 286 mandatów karnych
- ✓ zastosowano 727 odstąpień od skierowania wniosku o ukaranie do Sądu
- ✓ skierowano 1 321 wniosków o ukaranie do Sądu.

Wykres 2.7.1 Struktura represyjności działań policji w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach

W 2014 roku w wyniku przeprowadzonych postępowań przygotowawczych stwierdzono popełnienie 2 142 przestępstw. W porównaniu z 2013 rokiem nastąpił spadek o 258 czynów (2013 roku – 2 400). Uzyskano wskaźnik dynamiki przestępstw stwierdzonych na poziomie 89,3%.

Na taki wskaźnik stwierdzonej przestępczości miał przede wszystkim wpływ kategorii przestępstwa nietrzeźwych kierujących, któ-

ra osiągnęła poziom dynamiki 64,9%, przestępstw kryminalnych – dynamika 92,3%, bójka i pobicie – dynamika 91,3% oraz przestępstw przeciwko mieniu: kradzież – dynamika 73,3%, kradzież z włamaniem – dynamika 81,6%.

Wzrostową tendencję odnotowano w kategoriach: uszczerbek na zdrowiu – 125%, przestępstw narkotykowych – 145,8% oraz uszkodzenie mienia – 111,9%. Największy wzrost dynamiki przestępstw stwierdzonych odnotowano w kategorii przestępczości korupcyjnej, gdzie wyniosła ona 1 800,0%.

Badając okres wieloletni przestępczości stwierdzonej zauważyć można, że kulminacja przestępczości nastąpiła w 2004 roku. Po tym czasie na obszarze powiatu suwalskiego nastąpił spadek zarówno ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych, jak również przestępczości w kategorii kryminalnej. Jedynie 2009 rok przyniósł wzrosty tych wartości.

W 2014 roku odnotowano wyraźny spadek liczby czynów w ujęciu ogólnym i jest to najniższa wartość jaką odnotowano w ostatnich 14 latach. Spadkowy trend powrócił również w przypadku kategorii przestępstw o charakterze kryminalnym, po nieznacznym wzroście w 2012 roku. Wartość uzyskana w 2014 roku jest najniższą odnotowaną od roku 2000.

Inny przebieg wskazuje wynik przestępczości stwierdzonej postępowań o charakterze gospodarczym. Do wysokiej liczby przestępstw stwierdzonych w latach 2008 i 2010 przyczyniły się inne jednostki Policji, które to w ramach prowadzonych postępowań przygotowawczych odnotowały czyny stwierdzone zaistniałe na terenie działania KMP Suwałki a następnie przekazały je do rejestracji. W 2014 r. odnotowano wzrost liczby stwierdzonych czynów przestępczych o charakterze gospodarczym o 18 w porównaniu do roku poprzedniego.

Tabela 2.7.2 Liczba przestępstw stwierdzonych w wybranych kategoriach – porównanie lat 2012-2014

Lp	Kategoria	stwierdzenia			
		2012	2013	2014	dynamika
1.	bójka i pobicie	44	46	42	91,3%
2.	uszczerbek na zdrowiu	50	40	50	125,0%
3.	kradzież	535	483	354	73,3%
4.	kradzież z włamaniem	276	282	230	81,6%
5.	kradzież samochodu	36	29	30	103,4%
6.	rozbój i wymuszenie rozbójnicze	40	41	46	112,2%
7.	uszkodzenie mienia	184	143	160	111,9%
8.	przestępczość narkotykowa	86	83	121	145,8%
9.	przestępczość korupcyjna	19	1	18	1800,0%
10.	prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu	447	433	281	64,9%
11.	przestępstwa kryminalne ogółem	1 904	1 657	1 529	92,3%
12.	przestępstwa gospodarcze ogółem	281	187	207	109,5%
13.	ogółem	2 767	2 400	2 142	89,3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach

Działalność Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej

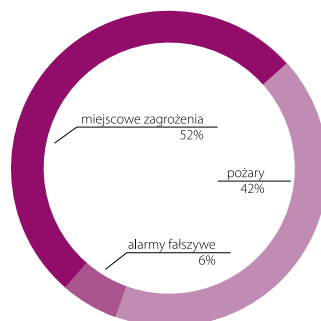
W roku 2014 Państwowa Straż Pożarna przeprowadziła na terenie Suwałk 715 akcji ratowniczo-gaśniczych. Na ogólną liczbę interwencji pożary stanowiły 41,8% wszystkich interwencji, miejscowe zagrożenia 51,9% zdarzeń, a fałszywe alarmy 6,3%. W porównaniu do roku 2013 liczba interwencji Państwowej Straży Pożarnej zwiększyła się o 25,4%, liczba pożarów zwiększyła się o 34,7%, liczba innych miejscowych zagrożeń zwiększyła się o 4,5%, liczba alarmów fałszywych zwiększyła się o 87,5%.

Tabela 2.7.3. Interwencje ratownicze Państwowej Straży Pożarnej w latach 2012-2014

Interwencje	2012	2013	2014
Požary	249	222	299
Inne zagrożenia	354	324	371
Fałszywe alarmy	25	24	45
Razem	628	570	715

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach

Wykres 2.7.2 Struktura interwencji PSP w Suwałkach w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach

Zdjęcie: z zasobów Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach

Działalność Straży Miejskiej

Straż Miejska wykonuje zadania z zakresu ochrony porządku publicznego, wynikające z ustaw i aktów prawa miejscowego.

W 2014 r. zadania te wykonywało 18 funkcjonariuszy (dwóch strażników delegowanych do obsługi monitoringu w Centrum obserwacji i rejestracji mieszczącym się w Komendzie Miejskiej Policji przy ul. Pułaskiego). Strażnicy pełnili służbę patrolową w systemie dwuzmianowym w oparciu o 10 wydzielonych dzielnic służbowych.

Realizacja wyznaczonych strażnikom zadań związana była z zapobieganiem i eliminowaniem naruszeń prawa, przypadkami zakłóceń spokoju i porządku publicznego oraz szybką i skuteczną reakcją w związku z uzyskanymi zgłoszeniami. Realizowano również zadania w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie miasta.

Dyslokacja służb patrolowych wynikała z realizacji codziennych zadań stawianych strażnikom, z prowadzonego rozpoznania i identyfikowania miejsc najbardziej zagrożonych na podstawie własnych obserwacji, informacji otrzymywanych z Komendy Miejskiej Policji oraz na podstawie przyjmowanych przez dyżurnego SM zgłoszeń i próśb o podjęcie interwencji od mieszkańców miasta.

Realizując zadania w 2014 r. mające na celu zapewnienie porządku publicznego, czystości oraz sprawnego funkcjonowania miasta strażnicy miejscy:

- ✓ podjęli 3 925 interwencji,
- ✓ nałożyli 279 mandatów karnych,
- ✓ skierowali 84 wnioski o ukaranie do Sądu Rejonowego w Suwałkach.

Za inne wykroczenia, określone między innymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawie o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, ustawie o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, bądź też określonych w aktach prawa miejscowego – wystawili 57 mandatów.

Ponadto:

- ✓ wylegitymowali 4 376 osób,
- ✓ pouczyli 3 558 osób,
- ✓ zabezpieczyli 108 miejsc i różnych zdarzeń do czasu przybycia Policji bądź innych służb właściwych do zabezpieczania zagrożenia,
- ✓ udzieliли 193 asysty pracownikom wydziałów Urzędu Miejskiego,
- ✓ doprowadzili do Izby Wyrzężeń 157 osób nietrzeźwych (osoby znajdujące się w okolicznościach zagrażających zdrowiu i życiu lub zagrażających życiu lub zdrowiu innych osób).

Tabela 2.7.4 Interwencje Straży Miejskiej

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
Liczba interwencji ogółem	6 700	5 228	3 925
Pouczenia	6 096	4 598	3 558
Mandaty karne	568	564	279
Wnioski o ukaranie	106	66	84
Osoby nietrzeźwe dowiedzione do Izby wyrzężeń	102	95	157

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Straży Miejskiej w Suwałkach

Realizując zadania strażnicy współpracowali m.in.:

- z Komendą Miejską Policji w Suwałkach w zakresie zapewnienia ładu i porządku na terenie miasta prowadząc cykliczne działania „Bezpieczne osiedle”. Prowadzono także wspólne działania pod kryptonimem „Nieletni”.

Wieloletnia współpraca z Komendą Miejską Policji w Suwałkach przebiega na wielu płaszczyznach i jest to dobrze wypracowany model współpracy. Z biegiem lat coraz mniej interwencji Policja przekazuje Straży. Mieszkańcy miasta swoje problemy zgłaszają bezpośrednio do Straży Miejskiej. Jest to duże odciążenie dzielnicowych Policji. Podział obowiązków między suwalską Policją a Strażą Miejską jest praktycznie bezkolizyjny.

- Z Policją współpracowano również w zakresie przeciwdziałania bezdomności w okresie sezonu zimowego w ramach podpisanego porozumienia w sprawie realizacji działań profilaktycznych pn. „Studenckie Punkty Interwencyjne” ds. przeciwdziałania bezdomności w okresie zimowym 2014.

- ze Strażą Ochrony Kolei w Suwałkach w zakresie kontrolowania punktów skupu złomu. W 2014 r. przeprowadzono 18 działań prewencyjnych, w których udział wzięło 26 strażników. W trakcie tych czynności sprawdzano czy na składowiskach nie znajdują się elementy infrastruktury technicznej takie jak: kratki ściekowe, włazy do kanałów czy też słupki i tarcze znaków drogowych, pochodzące z kradzieży. W czasie prowadzonych działań informowano zarówno kierowników jak i pracowników punktów, o odpowiedzialności karnej za skup przedmiotów, które mogą pochodzić z kradzieży.

Współpraca z placówkami oświatowymi

Strażnicy miejscy w 2014 roku kontynuowali współpracę z placówkami oświatowymi, szczególną uwagę zwracali na tereny w sąsiedztwie szkół – w 2014 roku dokonali 1 392 kontrole w okolicach i sąsiedztwie placówek oświatowych. Przeprowadzili 18 rozmów z pedagogiem szkolnym. Podejmowali również czynności w stosunku do uczniów przebywających na „wagarach”, palących papierosy,

zakłócających porządek. Informacje z tym związane przekazywane były bezpośrednio pedagogom szkolnym.

Ponadto Straż Miejska włączyła się do działań w ramach programu „Bezpieczna i przyjazna szkoła”. Pogadanki w zakresie bezpieczeństwa i porządku przeprowadzono w 17 pałacówkach oświatowych. Prowadzono je przede wszystkim w klasach nauczania początkowego, a sporadycznie w klasach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Uwzględniały one najważniejsze rodzaje zagrożeń występujących w życiu codziennym oraz zagadnienia związane z zasadami bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Pogadanki miały na celu przede wszystkim wykształcenie wśród uczniów umiejętności bezpiecznych zachowań w sytuacjach zagrożeń oraz poprawę świadomości nieletnich na temat odpowiedzialności karnej.

W 2014 roku Straż Miejska w ramach patroli pieszych tzw. „szkolnych” patrolowała tereny w rejonach szkół przy ulicy: ul. Sejneńskiej, ul. Noniewicza, ul. Kościuszki i ul. Dwerneckiego. Do zakresu zadań patrolu „szkolnego” należało w szczególności:

- reagowanie na naruszenie porządku prawnego, współpraca ze szkołami, Policją w zakresie ochrony dzieci i młodzieży, zagrożenia patologiami itp.,
- pomoc w ochronie uczniów przed zagrożeniem zewnętrznym, spoza szkoły, ujawnianie nieprawidłowości w infrastrukturze i zaniedbaniach w otoczeniu, mających wpływ na bezpieczeństwo nieletnich.

W 2014 r. Straż Miejska kontynuowała również program „Straż Miejska dzieciom – bądź bezpieczny”. Ponadto organizowała bądź współorganizowała m.in. konkursy z zakresu bezpieczeństwa w ruchu drogowym, z zakresu prewencji. Podejmowano również działania w zakresie propagowania bezpieczeństwa wśród dzieci i młodzieży, były to m.in. konkurs filmowy pt. „Prosto ze szkoły”, czy „Dzień dziecka 2014” oraz akcja „Krzyś 2014”.

Pomoc osobom bezdomnym

Działania w zakresie pomocy osobom bezdomnym podejmowane były przez strażników przy współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Działania prowadzone były w całym 2014 r., przy nasileniu w okresie występowania niekorzystnych warunków pogodowych. Strażnicy objęli kontrolą miejsca gdzie mogły przebywać osoby bezdomne. Były to m.in. pustostany, piwnice, wiaty śmietnikowe. Z osobami tam napotkanymi przeprowadzone były rozmowy podczas których przekazywano zainteresowanym informacje na temat możliwości otrzymania pomocy społecznej bądź medycznej.

Strefa gospodarcza

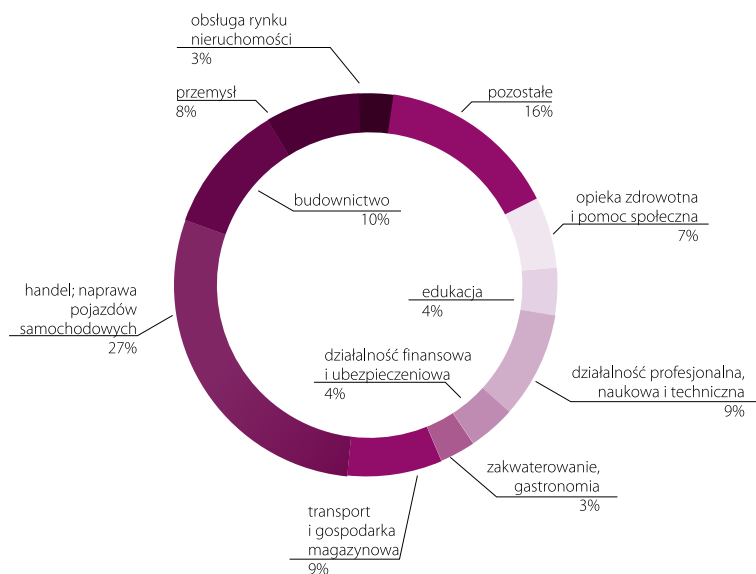
3.1 Podmioty gospodarcze

Struktura podmiotów gospodarczych

Na koniec grudnia 2014 r. na terenie Suwałk zarejestrowanych było 6 969 podmiotów gospodarczych, z czego prawie 96,7% (6 738 podmiotów) działało w sektorze prywatnym. W stosunku do roku 2013 liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych zwiększyła się o 12. Zdecydowana większość podmiotów gospodarczych (ok. 76%) to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Do naj-

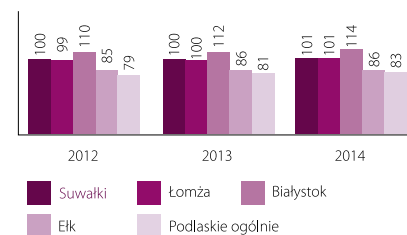
wiekszych suwalskich przedsiębiorstw należą m.in.: MISPOL S. A., ANIMEX FOODS Sp. z o.o. S.K.A. (branża spożywcza), „Padma Art” (ramki do zdjęć), PORTA KMI Poland Sp. z o.o., STOLLAR Sp. j. (branża drzewna i stolarka otworowa), Spółdzielnia Mleczarska „Sudowia”, PPHU „Lactopol” (branża spożywcza), Malow Sp. z o.o., GASTECH Sp. z o.o. (branża metalowa), AQUAEL Sp. z o.o. (mechanika precyzyjna, sprzęt akwarystyczny), Fabryka Przewodów i Kabli ELPAR II Sp. z o.o. (branża elektryczna), SALAG Sp. z o.o. S. K. (branża tworzyw sztucznych), PRIBO Sp. z o.o. (budownictwo).

Wykres 3.1.1 Struktura podmiotów gospodarczych wg sekcji w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Wykres 3.1.2 Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Wspieranie przedsiębiorczości

Pomoc de minimis

Miasto Suwałki od kilku lat wspiera rozwój przedsiębiorczości w mieście poprzez stosowanie zwolnień podatkowych w podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terenie miasta pod warunkiem zrealizowania na terenie miasta Suwałk inwestycji początkowej (budowa, odbudowa, rozbudowa, nadbudowa budynków i budowli lub ich części) oraz zatrudnienia określonej liczby osób.

W poprzednich latach wsparcie przedsiębiorców za pomocą tego instrumentu prezentowało się w następujący sposób:

fol. Krzysztof Mierzejewski

Tabela nr 3.1.1. Pomoc de minimis w Suwałkach w latach 2012-2014.

Lata	Liczba podmiotów	Wartość
2012	3	171 069,00 zł
2013	8	560 477,00 zł
2014	10	803 734,00 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód w Suwałkach Sp. z o.o.

Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód w Suwałkach sp. z o.o. powstał 4 czerwca 2004 roku. Celem strategicznym Parku jest stworzenie w Suwałkach atrakcyjnego miejsca wzajemnych powiązań pomiędzy nauką z biznesem, umożliwiającego transfer technologii i prowadzenie innowacyjnych form działalności gospodarczej i inwestowania. Udziałowcami spółki są miasto Suwałki, Uniwersytet w Białymstoku, Polskie Stowarzyszenie Doradcze i Konsultingowe w Białymstoku, Politechnika Warszawska, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Suwałkach i Instytut Łączności w Warszawie. W ramach projektu „Budowa i Uruchamianie Nowych Obiektów Parku Naukowo-Technologicznego Polska-

-Wschód w Suwałkach”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013, w końcu 2012 roku powstał kompleks obiektów Parku, który składa się z Inkubatora Technologicznego, zespołu laboratoriów: Laboratorium Badania Produktu Chemicznego, Laboratorium Medycznego, Laboratorium Energii Odnawialnej i Laboratorium Multimedialnego, Hali Procesów Logistyczno-Produkcyjnych i Centrum Konferencyjnego. W budynku Inkubatora mieszczą się pomieszczenia recepcyjne kompleksu i pomieszczenia biurowe o zróżnicowanej powierzchni – dogodne dla funkcjonowania małych i większych firm, na różnych etapach rozwoju. Oferta Parku kierowana jest w pierwszej kolejności do podmiotów z branż wysoko zaawansowanych, takich jak IT, elektroniki, technologii inżynierii materiałowej, ochrona zdrowia i inżynieria medyczna, technologia ochrony środowiska. Od 2012 r. z oferty Parku skorzystało 70 podmiotów, w większości przedstawiciele branży IT, ale też firmy świadczące usługi prawne, ubezpieczeniowe, szkoleniowe i inne. Pomieszczenia Centrum Konferencyjnego wynajmowane są przez firmy i organizacje na konferencje, seminaria i szkolenia. Laboratoria zostały częściowo wynajęte. Pomieszczenia biurowe w Inkubatorze Technologicznym cieszą się dużym wzięciem. W Hali Procesów Logistyczno-Produkcyjnych fińska firma produkuje wyposażenie jachtów, które wytwarzają stocznie jachtowe w sąsiednich miastach.

Park realizował w 2014 roku projekty: Podlaski Program Innowacji w branży budownictwa i zielonych technologii oraz Północno-Wschodni Klaster Edukacji Cyfrowej.

Konferencja z Finami

Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości

Jest prywatną osobą prawną działającą od 1994 roku na zasadach non-profit. Działa na rzecz zwiększenia aktywności gospodarczej w regionie poprzez promocję i wspieranie małych przedsiębiorstw i innych przedsięwzięć gospodarczych organizowanych przez bezrobotnych lub dających im zatrudnienie w celu rozwoju gospodarczego regionu i likwidacji w ten sposób bezrobocia. W ramach realizacji celów statutowych Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości przygotowuje i realizuje programy ukierunkowane na wzmocnienie i rozwój przedsiębiorczości, rozwój gospodarczy, a także rozwój społeczności lokalnej i budowę społeczeństwa obywatelskiego. Uczestniczy w inicjatywach mających na celu rozbudowanie potencjału gospodarczego, w wyniku którego mogą powstać nowe miejsca pracy. Cele swoje Fundacja realizuje poprzez podejmowanie działań na rzecz wzrostu konkurencyjności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw m.in. poprzez następujące działania:

- ✓ wspieranie finansowe istniejących i nowo stworzonych firm,
- ✓ doradztwo konsultacyjno-prawno-ekonomiczne i wszelkie inne działania promujące działalność gospodarczą i rozwój regionalny,

- ✓ promocję przedsiębiorczości w postaci szkoleń, konferencji, misji gospodarczych, wizyt studyjnych, spotkań biznesowych.

Agencja Rozwoju Regionalnego „ARES” S. A. w Suwałkach

Powstała 16 stycznia 1991 roku. Jest najstarszą agencją rozwoju regionalnego w Polsce. Misją Agencji jest inspirowanie oraz aktywny udział w przemianach gospodarczych i społecznych regionu poprzez jego promocję, wspieranie small biznesu, realizację programów sprzyjających tworzeniu nowych miejsc pracy oraz organizację systemu edukacji ekonomicznej i zawodowej.

Agencja wspiera rozwój regionalny w różnych jego obszarach i jest ukierunkowana przede wszystkim na realizację inicjatyw gospodarczych w regionie Podlasia i Suwalszczyzny, a w szczególności:

- ✓ współdziała w opracowywaniu programów rozwoju regionu
- ✓ aktywnie wspiera biznes
- ✓ promuje region suwalski
- ✓ tworzy i realizuje programy aktywnej walki z bezrobociem
- ✓ tworzy nowe podmioty gospodarcze
- ✓ organizuje kształcenie zawodowe dorosłych i młodzieży
- ✓ organizuje systemy gromadzenia i dystrybucji informacji gospodarczej
- ✓ organizuje inkubatory przedsiębiorczości
- ✓ przygotowuje i wdraża programy pomocowe.

W 2014 roku w strukturze Agencji działały m.in.:

- ✓ **Fundusze pożyczkowe**
Funkcjonują w ARR „ARES” S.A. od 1998 roku przyczyniając się do rozwoju sektora MŚP poprzez udzielanie pożyczek na atrakcyjnych warunkach dla firm. Pożyczki przeznaczane są przede wszystkim na:

- budowę lub nabycie nieruchomości, budynków, budowli, maszyn i urządzeń, zakup środków transportu i wyposażenia,
- nabycie wartości niematerialnych i prawnych (w tym oprogramowania i licencji),
- nabycie rzeczowego majątku obrotowego.

W 2014 r. z funduszy pożyczkowych udzielono 48 pożyczek na łączną kwotę 7 848 400 zł.

✓ Fundusz poręczeniowy

Celem funduszu jest wspieranie sektora MŚP województwa podlaskiego poprzez ułatwienie im dostępu do finansowania w formie kredytów i pożyczek udzielanych przez banki lub inne instytucje finansujące.

W 2014 r. udzielono 4 poręczeń na kwotę 1 000 000 zł.

✓ Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich

Punkt rozpoczął swoją działalność w grudniu 2014 r. Jego działalność jest współfinansowana ze środków EFRR z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna. Zadaniami priorytetowymi LPI FE są:

- udzielanie informacji na etapie ubiegania się o dotację, realizacji projektów finansowanych z Funduszy Europejskich,
- informowanie o możliwości realizacji projektów współfinansowanych z Funduszy Europejskich w formule partnerstwa publiczno-prywatnego,
- informowanie o realizowanych projektach dofinansowanych z Funduszy Europejskich,

- udzielanie informacji o Funduszach Europejskich podczas indywidualnych konsultacji u klienta,
  - organizowanie spotkań informacyjnych, szkoleń warsztatów,
  - organizowanie Mobilnych Punktów Informacyjnych,
  - przekazywanie aktualności o działaniach LPI oraz aktualnych danych kontaktowych do Głównego Punktu Informacyjnego w Białymstoku,
  - dystrybucję i magazynowanie materiałów informacyjnych,
  - współpracę z samorządami lokalnymi w zakresie realizacji działań,
  - współpracę z innymi sieciami informacyjnymi o Funduszach Europejskich,
  - uczestnictwo w imprezach regionalnych organizowanych w podregionie,
  - udział w szkoleniach i spotkaniach organizowanych przez Organizatora, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Centrum Projektów Europejskich.
- ✓ **Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej**
Celem głównym projektu jest dostarczenie wiedzy i umiejętności z zakresu ekonomii społecznej różnym grupom interesariuszy (osoby bezrobotne, niepełnosprawne, zagrożone wykluczeniem społecznym, przedstawiciele OPS, PUP, NGO, JST i innych) z terenu subregionu suwalskiego w okresie październik 2012 – czerwiec 2015 poprzez wsparcie doradcze, szkoleniowe, dotacyjne oraz testowanie i poszukiwanie źródeł finansowania Instytucji Wsparcia Ekonomii Społecznej, spółdzielni socjalnych oraz promocja ekonomii społecznej.
- ✓ **Suwalsko-Mazurska Szkoła Biznesu i Zarządzania**
W strukturze ARR „ARES” S.A. szkoła funkcjonuje od 1992 r. Szkoła posiada nowo-

czesną bazę dydaktyczną. W 2014 roku SMSBiZ prowadziła działalność edukacyjną poprzez formy szkolne prowadzone na poziomie średnim (Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych „ARES”) oraz formy pozaszkolne w postaci kursów i szkoleń organizowanych na zlecenie różnego rodzaju instytucji (szkoły, GOPS, MOPS, PUP, PCPR) oraz z wolnego naboru i w ramach realizowanych przez Spółkę projektów. Szkolenia skierowane były zarówno do osób bezrobotnych, jak i różnych grup zawodowych. Ponadto nawiązała kontakty z uczelniami wyższymi w celu wspólnej realizacji studiów podyplomowych. Była prowadzona rekrutacja chętnych na następujące kierunki:

- Doradztwo zawodowe i edukacyjne z elementami coachingu,
- Zarządzanie projektami Unii Europejskiej,
- Rachunkowość i podatki,
- Zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy.

Ponadto w ARR „ARES” S.A. w 2014 r. realizowanych było 8 projektów o łącznej wartości ok. 10 927 953 zł. Projekty te były współfinansowane ze środków EFS w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Dotyczyły m.in. wsparcia oraz promocji przedsiębiorczości oraz samozatrudnienia, wsparcia rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwa dla przedsiębiorstw, wsparcia procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie, aktywizacji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym, upowszechniania kształcenia osób dorosłych w formach szkolnych, wsparcia osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy.

Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna S. A.

Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna jest jedną z najdłuższych istniejących stref ekonomicznych w kraju. Składa się z siedmiu wydzielonych obszarów na terenie Suwałk, Elku, Gołdapi, Grajewa, Małkini Górnej, Białegostoku oraz Łomży o łącznej powierzchni 375,6334 ha, na których przedsiębiorcy prowadzą działalność gospodarczą na preferencyjnych warunkach. Strefa oferuje inwestorom tereny przemysłowe wyposażone w pełną infrastrukturę techniczną oraz posiadające miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

W Suwalskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej – Podstrefie Suwałki – inwestor może uzyskać ulgi w podatkach lokalnych oraz korzystać z pomocy publicznej w formie zwolnienia z podatku dochodowego w kolejnych latach aż do momentu odzyskania 50% wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych przez przedsiębiorcę (firmy z sektora Małych i Średnich Przedsiębiorstw uprawnione są do odzyskania odpowiednio nawet 70% i 60% nakładów inwestycyjnych). O atrakcyjności inwestycyjnej Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej stanowią również: niskie koszty pracy i dostępność wykwalifikowanych pracowników oraz bezpośrednie sąsiedztwo wschodniej granicy Unii Europejskiej (bliskość Rosji i Białorusi).

Podstrefa Suwałki zlokalizowana jest pomiędzy drogą krajową nr 8 (Via Baltica) a drogą

wojewódzką nr 655, w bezpośrednim sąsiedztwie linii kolejowej i lotniska V klasy, w pobliżu planowanej drogi ekspresowej S61 i zajmuje obszar 118,4384 ha. W podstrefie Suwałki działa 30 firm, które zatrudniają 2 718 osób. Łączna wartość nakładów inwestycyjnych w Podstrefie Suwałki na koniec 2014 r. wyniosła 560,9 mln zł. Podstrefa Suwałki oferuje jeszcze ponad 31 ha wolnych terenów inwestycyjnych.

3.2. Rynek pracy

Zatrudnienie i wynagrodzenia

Na koniec 2014 r. na terenie miasta Suwałki, w podmiotach gospodarczych zatrudniających powyżej 9 osób, pracowało 13 792 osób (statystyki prowadzone przez Główny Urząd Statystyczny nie obejmują zatrudnienia w podmiotach zatrudniających poniżej 9 osób). Najwięcej osób zatrudnionych było w przemyśle (3 395 osób), edukacji (2 000 osób), handlu hurtowym i detalicznym oraz naprawach pojazdów (1 817 osób), opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (1 660 osób), a także administracji publicznej (1 342 osoby). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na terenie Suwałk w roku 2014 wynosiło 3 260,75 zł i było o 135,27 zł (4,15%) wyższe niż w roku 2013 (3 125,48 zł). Najwięcej zarabiali zatrudnieni w sektorze finansowym i ubezpieczeniowym (4 674,60 zł miesięcznie), w administracji publicznej i obronie narodowej (4 663,07 zł miesięcznie) oraz w sektorze związanym z obsługą nieruchomości (4 257,42 zł miesięcznie).

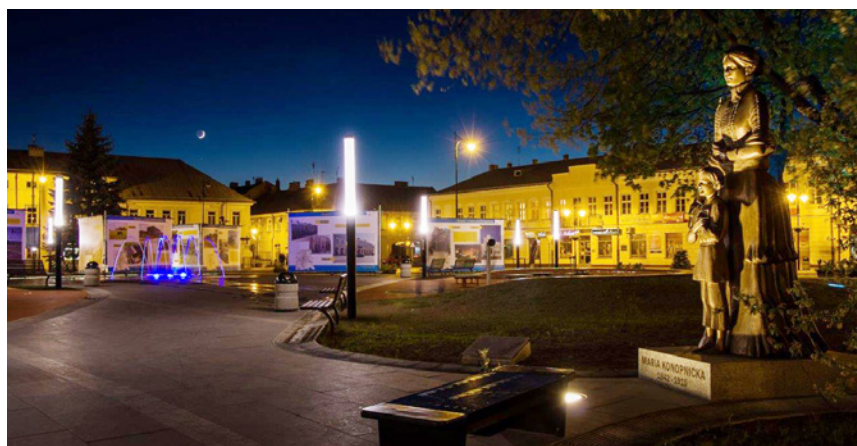

Tabela 3.2.1 Przeciętne zatrudnienie i przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w przedsiębiorstwach zatrudniających powyżej 9 osób w mieście Suwałki w 2014 r.

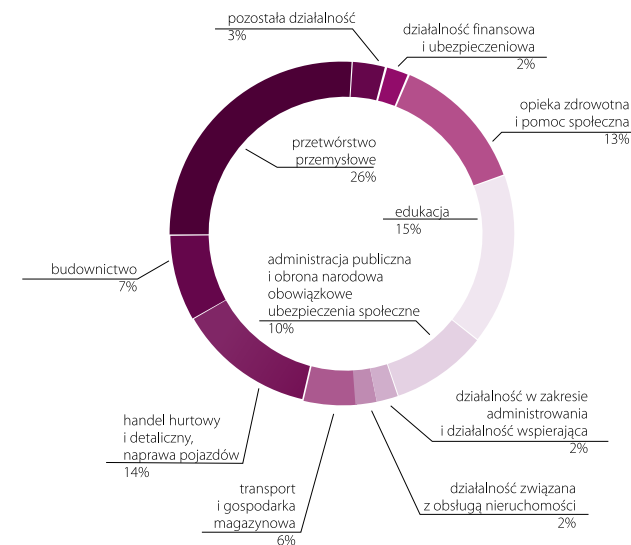
Wyszczególnienie	Przeciętne zatrudnienie	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł
Ogółem	13 792	3 260,75
Sektor publiczny	6 096	3 900,42
Sektor prywatny	7 696	2 754,06
Przetwórstwo przemysłowe	3 395	2 769,98
Budownictwo	831	2 759,27
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włącznie z motocyklami	1 817	2 439,35
Transport i gospodarka magazynowa	788	2 601,22
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	86	1 912,98
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	335	4 674,60
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	284	4 257,42
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	101	2 586,30
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	187	1 738,55
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1 342	4 663,07
Edukacja	2 000	3 895,40
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1 660	3 380,06
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	264	3 083,40

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Białymstoku

fol. Krzysztof Mierzejewski

Wykres 3.2.1 Struktura zatrudnienia wg sekcji w 2014 roku

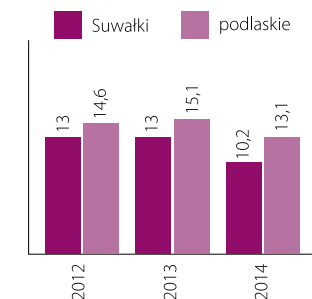

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Bezrobocie

Na koniec 2014 roku stopa bezrobocia w Suwałkach wyniosła 10,2% i była niższa od stopy bezrobocia w kraju (11,5%) i w województwie podlaskim (13,1%). Liczba zarejestrowanych bezrobotnych zmalała o 858 osób w porównaniu z grudniem 2013 roku i na koniec 2014 roku wynosiła 2 786 osób. W liczbie tej osoby dotychczas nie pracujące stanowiły około 10,6%, a osoby długotrwale bezrobotne 51,4%. Spośród osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Suwałkach na koniec 2014 roku, kobiety stanowiły 51,3% ogółu bezrobotnych z terenu miasta Suwałki (1 430 osób). Ponad 51% bezrobotnych nie posiadało średniego wykształcenia.

Wykres 3.2.2 Stopa bezrobocia w latach 2012-2014 (w %)

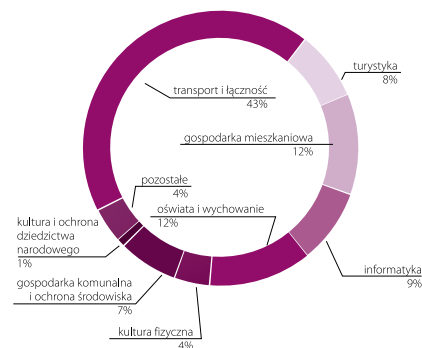

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

3.3. Inwestycje

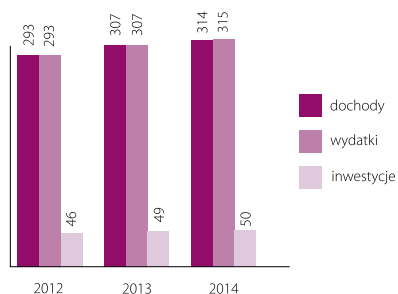
Struktura wydatków inwestycyjnych

Wykres 3.3.1 Struktura wydatków inwestycyjnych miasta Suwałki w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Wykres 3.3.2 Budżet Miasta Suwałki w latach 2012-2014 (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2012-2014

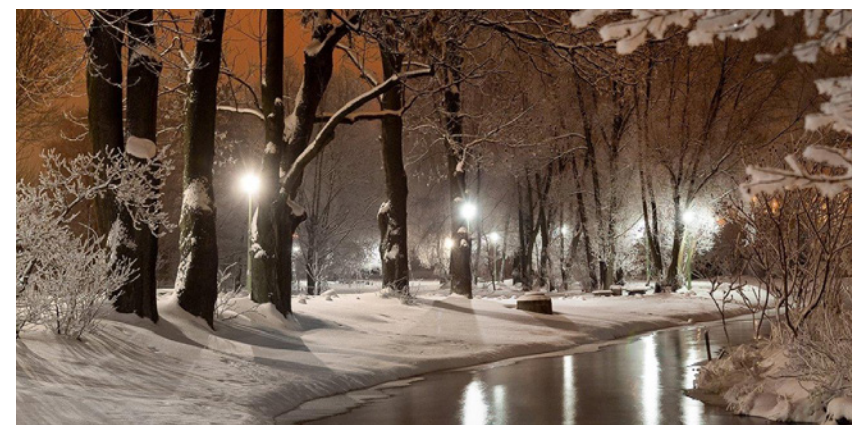
Największe zadania inwestycyjne

W 2014 roku poziom wydatków inwestycyjnych wyniósł ponad 50 mln zł co stanowiło

około 16% wszystkich wydatków miasta. Największy udział w wydatkach inwestycyjnych miasta (ok. 43%) miały działania uwzględniające transport i łączność związane w głównej mierze z przebudową układu komunikacyjnego w ciągu drogi wojewódzkiej nr 655 w Suwałkach – II etap (prace dotyczyły: przebudowy ul. Buczka i skrzyżowania ulic: Kościuszki – Dwernickiego – Sikorskiego, a także rozbudowy ulicy Reja od ulicy Kowalskiego do ulicy Armii Krajowej) – wydatki dotyczące tej inwestycji wyniosły ponad 12 mln zł. Znaczące nakłady (ponad 6,2 mln zł) zostały poniesione na działania związane z oświatą i wychowaniem – ponad 1,7 mln zł na budowę boisk sportowych przy Szkole Podstawowej nr 6 oraz ponad 1,6 mln zł przeznaczono na termomodernizację Zespołu Szkół nr 8 i Szkoły Podstawowej nr 6 w Suwałkach. W 2014 r. również znaczące nakłady (ponad 6 ml zł) zostały poniesione na gospodarkę mieszkaniową, co związane było z wykupem nieruchomości przez miasto Suwałki pod przyszłe inwestycje. W ramach wydatków w dziale „informatyka” (wydatki na to działanie wyniosły ponad 4,3 mln zł) został zrealizowany projekt „Wdrażanie elektronicznych usług dla ludności województwa podlaskiego część II administracja samorządowa” w ramach którego zostały zakupione serwery i komputery wraz z oprogramowaniem. Pozostałe kategorie budżetowe uwzględniały m. in. następujące działania: budowę 3 miejskich placów zabaw wraz z infrastrukturą towarzyszącą, budowę ul. Młynarskiego w Suwałkach oraz budowę ulic na osiedlu Hańcza (m. in. Poznańskiej, Warszawskiej, Bydgoskiej i innych).

Tabela 3.3.1 Wydatki miasta Suwałki na zadania inwestycyjne o wartości powyżej 500 tys. zł w 2014 roku

Lp	Nazwa zadania	Wartość wydatków w 2013 roku w zł	Zewnętrzne źródła finansowania
Transport i łączność			
1.	Budowa sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu ulic Utrata i Wigierska w ciągu drogi krajowej nr 8	637 049,00	środki własne Miasta Suwałki
2.	Przebudowa układu komunikacyjnego w Śródmieściu Suwałk (przebiecie ul. Wigierskiej do ul. Grunwaldzkiej z budową mostu przez rzekę Czarna Hańcza)	697 894,82	w tym środki finansowe z RPO WP w kwocie 326 439,31 zł
3.	II Etap poprawy infrastruktury stref przemysłowych w litewsko-polskim regionie transgranicznym - Budowa ulicy Krakowskiej wraz z sięgaczem w strefie przemysłowej Papiernia w Suwałkach	1 547 376,18	w tym środki finansowe w kwocie 1 261 920,86 zł w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Litwa- Polska 2007-2013
4.	Przebudowa układu komunikacyjnego w ciągu drogi wojewódzkiej nr 655 w Suwałkach – II etap:	12 122 732,14	w tym środki finansowe z RPO WP w kwocie 10 574 941,68 zł
5.	Budowa ulic z uzupełnieniem infrastruktury technicznej na osiedlu Hańcza w kwartale pomiędzy ulicami: Warszawską, Poznańską, Bydgoską i Białostocką	1 428 158,00	środki własne Miasta Suwałki
6.	Budowa ulic z uzupełnieniem infrastruktury technicznej na osiedlu Hańcza w kwartale pomiędzy ulicami: Olsztyńska, Bydgoska, Szczecińska oraz ulica Batalionów Chłopskich	1 100 000,00	środki własne Miasta Suwałki
7.	Budowa ulicy Młynarskiego w Suwałkach – I etap	1 000 000,00	środki własne Miasta Suwałki
8.	Przebudowa ulicy Składowej w Suwałkach	527 529,29	środki własne Miasta Suwałki
Turystyka			
1.	Poprawa infrastruktury publicznej w celu zwiększenia atrakcyjności turystycznej w regionie transgranicznym (Plac Europejski II etap – Plac Piłsudskiego)	2 019 456,32	w tym środki finansowe w kwocie 1 751 504,35 zł w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Litwa – Polska – Rosja na lata 2007-2013
2.	Poprawa atrakcyjności turystycznej Suwałk poprzez przebudowę Placu Marii Konopnickiej	1 851 530,23	w tym środki finansowe z RPO WP w kwocie 1 506 874,17 zł

fot. Krzysztof Mierzejewski

fot. Krzysztof Mierzejewski

Gospodarka mieszkaniowa

1.	Wykup nieruchomości	5 367 532,31	środki własne
----	---------------------	--------------	---------------

Oświata i wychowanie

1.	Budowa boisk sportowych wraz z budynkiem sanitarno-szatniowym oraz zagospodarowaniem terenu przy Szkole Podstawowej nr 6 im. Aleksandry Kujalowicz	1 733 134,42	w tym środki finansowe w kwocie 512 000,00 zł ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej.
2.	Kompleksowa modernizacja boiska przy Zespole Szkół nr 7, ul. R. Minkiewicza 50	552 343,49	środki własne
3.	Poprawa efektywności energetycznej budynków oświatowych w rejonie transgranicznym:	1 678 092,03	w tym środki finansowe w kwocie 1 383 066,47 zł w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Litwa-Polska 2007-2013

Kultura fizyczna

1.	Budowa 3 miejskich placów zabaw wraz z infrastrukturą towarzyszącą - przy Zalewie Arkadia obok Aquaparku oraz w kwartale pomiędzy ulicami Putry, Minkiewicza, Wierusza Kowalskiego i Andersa	1 508 152,58	środki własne
----	--	--------------	---------------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Inwestycji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Przebudowany Plac Europejski

Budżet Obywatelski

W 2013 roku po raz pierwszy w Suwałkach przystąpiono do realizacji Budżetu Obywatelskiego. Miejscy radni w grudniu 2013 r. jednoznacznie podjęli uchwałę o wprowadzeniu tej formy realizacji inwestycji zgłaszanych bezpośrednio przez obywateli. Do głosowania uprawniono wszystkich mieszkańców, stale zamieszkałych w Suwałkach, którzy ukończyli 16 lat.

Na Budżet Obywatelski przeznaczono milion złotych z budżetu miejskiego. Do głosowania można było zgłaszać wyłącznie projekty inwestycyjne, zlokalizowane na terenach należących do Gminy Miasta Suwałki. Inwestycje musiały być wykonalne w ciągu roku. Projekty realizowane w ramach budżetu obywatelskiego miały być w całości finansowane z budżetu miejskiego, bez wkładu finansowego mieszkańców. Zdecydowano równocześnie, że w Suwałkach nadal będą realizowane inicjatywy lokalne, w których wkład finansowy mieszkańców musi wynosić co najmniej 30 procent.

Wyznaczono termin głosowania – od 17 marca do 4 kwietnia 2014 r. – głosowanie odbywało się w formie tradycyjnej jak i elektronicznej.

Od początku proces przeprowadzenia Budżetu Obywatelskiego był uspołeczniony, ponieważ jego projekt był konsultowany z przedstawicielami organizacji i Suwalską Radą Działalności Pożytku Publicznego, a w 15-osobowym Zespole Konsultacyjnym ds. Suwalskiego Budżetu Obywatelskiego znalazło się obok radnych i urzędników aż pięćdziesięciu przedstawicieli organizacji pozarządowych. Przed głosowaniem odbyło się dziewięć spotkań informacyjnych z mieszkańcami Suwałk i przedstawicielami organizacji pozarządowych.

Suwalczanie zgłosili 39 projektów, z czego do głosowania zakwalifikowano 33 projekty. Oddano na nie prawie 11 tysięcy głosów. Do realizacji przyjęto trzy projekty, które uzyskały największą liczbę głosów, a były to:

- ✓ „Planeta zabaw i sportu” przy Zespole Szkół nr 3 w Suwałkach (ul. Szpitalna 66),
- ✓ kompleksowa modernizacja boiska przy Zespole Szkół nr 7 (ul. R. Minkiewicza 50),
- ✓ budowa parku wraz z terenem rekreacyjnym za Aquaparkiem

„Planeta zabaw i sportu”

Park wraz z terenem rekreacyjnym za Aquaparkiem

Modernizacja boiska przy Zespole Szkół nr 7

Ideą budżetu obywatelskiego jest zwiększenie wpływu mieszkańców na miejskie wydatki, a w konsekwencji budowanie poczucia współdecydowania i odpowiedzialności za to, co dzieje się w najbliższym otoczeniu oraz rozwijanie dialogu społecznego, dlatego idea Budżetu Obywatelskiego decyzją władz miejskich będzie realizowana także w kolejnych latach.

Dokumenty związane z rozwojem miasta Suwałki

Rok 2014 był pierwszym rokiem nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020, w trakcie którego miasto przygotowywało się do absorpcji środków unijnych aktualizując i przygotowując odpowiednie dokumenty.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta Suwałki do roku 2020

Proces aktualizacji Strategii rozpoczął się w 2013 roku i odbywał się przy szerokiej współpracy przedstawicieli środowisk społecznych i gospodarczych miasta, którzy weszli w skład 9 zespołów problemowych oraz

zespołu redakcyjnego. W efekcie prac zespołów problemowych, w których udział wzięło ponad 100 ekspertów z różnych dziedzin oraz 2 zewnętrznych ekspertów w zakresie planowania strategicznego i rozwoju regionalnego, prof. Jacek Szlachta oraz prof. Wojciech Dziedmanowicz, powstał projekt dokumentu, który dostosowuje wizję głównych kierunków rozwoju miasta Suwałki do aktualnych tendencji wynikających z polityki spójności UE oraz procesów decentralizacyjnych i globalizacyjnych w gospodarce. Kolejnym, ważnym etapem procesu aktualizacji strategii, były konsultacje społeczne które odbyły się w 2014 roku. Podczas konsultacji mieszkańcy Suwałk mogli zgłaszać uwagi i sugestie do przedstawionego projektu strategii.

30 lipca 2014 r. Rada Miejska przyjęła Uchwałą Nr LI/563/2014 „Strategię Zrównoważonego Rozwoju Miasta Suwałki do roku 2020”.

Program Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach na lata 2014-2020

Wyrazem troski władz miasta o kompleksowe i skoordynowane wdrożenie działań w celu osiągnięcia wzrostu konkurencyjności gospodarczej miasta Suwałki było opracowanie dokumentu sektorowego o charakterze wykonawczym, który w ślad za celami i kierunkami działań wytyczonymi w strategii miałyby formułować szczegółowe i konkretne zadania realizacyjne. W związku z tym w 2014 roku rozpoczęto prace nad „Programem Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach na lata 2014-2020”. Program 24 września 2014 r. Uchwałą Nr LII/577/2014 został przyjęty przez Radę Miejską w Suwałkach.

Inne dokumenty i programy

W 2014 roku trwały także prace nad Dokumentem Implementacyjnym (dokumentem operacyjnym do Strategii), którego zakres obejmuje najważniejsze z punktu widzenia rozwoju lokalnego obszary aktywności władz

lokalnych. Jego istotą jest wyznaczenie głównych, najważniejszych kierunków działań długookresowych i takie opisanie sposobu ich realizacji, które pozwoli na wykorzystanie dokumentu do wspomagania zarządzania miastem oraz jako instrument wspierający pozytywnie przez miasto zewnętrznych środków pomocowych, szczególnie ze źródeł UE.

W 2014 roku powstawał również „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Suwałk”, który ma na celu poprawę efektywności energetycznej i redukcję zużycia energii, zwiększenie udziału wykorzystania OZE oraz poprawę jakości powietrza w mieście Suwałki, daje także większe szanse na uzyskanie dofinansowania na działania proekologiczne w przyszłej perspektywie finansowej UE 2014-2020.

4.1. Infrastruktura drogowa

W granicach miasta Suwałki znajduje się 184,64 km dróg publicznych, z czego 80% stanowią drogi gminne i powiatowe, a pozostałe 20% krajowe i wojewódzkie.

W 2014 roku kompleksowo przebudowano ul. M. Buczka na odcinku od Trzydziestolecia PRL do ul. Leśnej oraz ul. M. Reja na odcinku od ul. Alfreda Wierusza-Kowalskiego do ul. Armii Krajowej. Przebudowano również

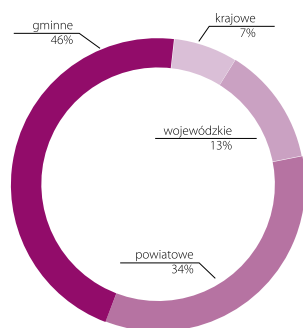
następujące skrzyżowania ulic: Utrata – Wigierska, T. Kościuszki – Gen. J. Dwernickiego – Gen. Wł. Sikorskiego oraz Gen. J. Dwernickiego – T. Noniewicza. Ponadto przebudowano Plac Marszałka Piłsudskiego oraz ul. Chłodną. Wykonano nawierzchnię na ulicach: Bukowej, Krakowskiej, Białostockiej, Ciechanowskiej, Konińskiej, Ostrołęckiej, Piłskiej, Płockiej, Siedleckiej, Włocławskiej, Łomżyńskiej, Zielonogórskiej i Składowej. Ogółem w 2014 roku wybudowano, przebudowano i wyremontowano 7,1 km dróg.

Tabela 4.1.1 Struktura i koszty utrzymania sieci drogowej w Suwałkach w latach 2012-2014

Klasyfikacja dróg	Długość drogi w 2014 roku [km]	Poniesione nakłady [tys. zł]		
		2012	2013	2014
Krajowe	12,91	2 103,88	3 587,82	5 922,42
Wojewódzkie	23,76	3 755,85	10 386,13	15 727,29
Powiatowe	62,21	12 190,65	19 962,43	2 741,82
Gminne	85,76	8 877,65	9 233,02	10 165,77
Ogółem	184,64	26 928,03	43 169,40	34 557,30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Dróg i Zieleni w Suwałkach

Wykres 4.1.1 Struktura długości sieci drogowej w Suwałkach w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Dróg i Zieleni w Suwałkach

Drogi rowerowe

W 2014 r. wybudowano 2,89 km wydzielonych ścieżek rowerowych i 1,09 km ciągów pieszo-rowerowych. Na koniec 2014 r. w Suwałkach funkcjonowało 41,61 km ścieżek rowerowych i 10,42 km ciągów pieszo-rowerowych (wraz ze ścieżkami na terenie SSM).

4.2. Infrastruktura komunalna

Wodociągi i kanalizacja

Miasto Suwałki posiada dobrze rozwiniętą gospodarkę wodno-ściekową prowadzoną przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Suwałkach Sp. z o.o.

Woda dostarczana do sieci wodociągowej miasta pobierana jest z 21 studni głębinowych. Ujmowana woda (woda surowa) w stanie naturalnym tylko warunkowo nadaje się do picia i do potrzeb gospodarczych ze względu na przekroczenia dopuszczalnych stężeń żelaza i manganu. Dostosowanie jakości wody do obowiązujących wymagań odbywa się w powstałej w 2005 r. stacji uzdatniania wody.

Miejska sieć wodociągowa uległa w ostatnich latach rozbudowie w ramach realizowanego przez miasto i PWiK w Suwałkach Sp. z o.o. programu inwestycyjnego. W efekcie przeprowadzonych inwestycji zaopatrzeniem w bieżącą wodę objętych jest prawie 100% mieszkańców Suwałk.

Odprowadzane miejską siecią kanalizacji sanitarnej ścieki, dostarczane są do miejskiej oczyszczalni ścieków spełniającej wymagania stawiane tego typu obiektom. Poziom objęcia mieszkańcy miasta usługą odbioru ścieków siecią kanalizacji sanitarnej wynosi ok. 95%. Tak wysoki współczynnik skanalizowania miasta jest wynikiem wieloletnich starań spółki o współfinansowanie infrastruktury sieci kanalizacyjnej z zewnętrznych źródeł krajowych, takich jak: Ekofundusz, NFOŚiGW czy WFOŚiGW, jak i z dotacji unijnych.

Prowadzone w mieście w latach 2008-2014 inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej w dużym stopniu objęte są projektem współfinansowanym przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności

w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Priorytet I, Działanie 1.1. Projekt pod nazwą „Modernizacja oczyszczalni ścieków i rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w Suwałkach” realizowany jest w dwóch etapach.

W 2013 r. zakończono realizację I etapu Projektu, który jest częścią kompleksowej modernizacji wodno-kanalizacyjnej na terenie Suwałk. Stanowił on kontynuację Projektu z programu ISPA pn. „Poprawa jakości wody w Suwałkach”.

W ramach I etapu tegoż Projektu wybudowano:

- ✓ 7,3 km sieci wodociągowej,
- ✓ 3,3 km sieci kanalizacyjnej w 21 ulicach, głównie w „starej” części miasta.

Dokonano modernizacji oczyszczalni ścieków polegającej na:

- ✓ intensyfikacji procesów usuwania azotu ogólnego ze ścieków,
- ✓ ograniczeniu ilości skrutek i piasku przez wyplukanie z nich substancji organicznych.

Zainstalowano również trzy systemy monitoringu:

- ✓ na sieci wodociągowej,
- ✓ w oczyszczalni ścieków,
- ✓ ewidencji zdarzeń na sieci, tzw. GIS.

Dodatkowo za kwotę 1 697 000,00 zł zakupiony został ciśnieniowy samochód ssąco-płuczący z recyklingiem, do czyszczenia kanalizacji.

Całkowity koszt realizacji etapu pierwszego wyniósł 13 705 756,58 zł netto, w tym refundacja z UE 9 091 910,04 zł netto (66,34%). Równocześnie realizowany jest II etap Projektu. W ramach umowy podstawowej etapu II wykonano:

- ✓ sieci wodociągowe i kanalizacyjne o łącznej długości 0,2 km,
- ✓ hermetyzację obiektów na oczyszczalni ścieków.

W ramach rozszerzenia projektu w latach 2013-2014 wykonano:

- ✓ wymianę rusztów napowietrzających w komorach biologicznego oczyszczania ścieków w strefach nityfikacji,
- ✓ modernizację dwóch krat do mechanicznego oczyszczania ścieków,
- ✓ zakup i montaż pompy śrubowej,
- ✓ zakup wirówki do odwadniania osadów,
- ✓ termomodernizację dwóch komór fermentacyjnych na oczyszczalni ścieków w Suwałkach.

W trakcie realizacji jest:

- ✓ budowa suszarni do suszenia osadów ściekowych,
- ✓ termomodernizacja przepompowni wielofunkcyjnej.

W grudniu 2014 r. uzyskano zgodę na dofinansowanie zakupu zestawu kamer do inspekcji telewizyjnej kanalizacji i wodociągów o wartości 300 000,00 zł netto.

Całkowity koszt realizacji etapu drugiego wyniesie 36 105 582,00 zł netto, w tym refundacja z UE 25 424 966,31 zł netto (70,43 %).

Przewidywany termin zakończenia tego najdroższego w historii suwalskich wodociągów przedsięwzięcia to koniec sierpnia 2015 roku.

Od 26 września 2014 r. rozpoczęto kolejny projekt współfinansowany przez UE ze środków Funduszu Spójności pn.

„Modernizacja gospodarki osadowej i renowacja kanalizacji w PWiK w Suwałkach – dokumentacja”. Realizacja projektu przewidywana jest na lata 2014-2015. Całkowity koszt realizacji

projektu wyniesie 243 500,00 zł netto, w tym refundacja z UE 199 750,00 zł netto (82,03 %).

W ramach projektu opracowane zostaną:

- ✓ Studium wykonalności wraz z analizą finansową dla projektu pn. „Modernizacja gospodarki osadowej i renowacja kanalizacji w PWiK w Suwałkach”,
- ✓ Dokumentacja projektowa na rozbudowę budynku administracyjnego – centralnej dyspozytorni,
- ✓ Projekt wykonawczy wymiany mieszadeł w komorach fermentacyjnych i naprawy izolacji chemoodpornej komór,
- ✓ Projekt budowlany przepompowni odcieków wraz z rurociągiem tłocznym,
- ✓ Dokumentacja projektowa sieci wodociągowej oraz rurociągu tłocznego pod rzeką Czarna Hańcza,
- ✓ Projekt budowlany przebudowy kanalizacji sanitarnej w ul. Klonowej.

Dokumentacja opracowana w ramach tego projektu będzie wykorzystana do realizacji zadań w ramach perspektywy finansowej 2014-2020.

Od września 2012 r. PWiK Sp. z o.o. eksploatuje również kanalizację deszczową o długości 143,5 km. W latach 2013-2014 na czyszczenie kanalizacji deszczowej i separatorów PWiK

w Suwałkach Sp. z o.o. poniósł nakłady w wysokości 930 tys. zł.

Tabela 4.2.1 Długość miejskiej sieci wodociągowej w Suwałkach (w km)

	2012	2013	2014
Długość sieci	144,4	146,1	152,7
Długość przyłączy	71,5	72,9	74,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PWiK w Suwałkach Sp. z o.o.

Tabela 4.2.2 Długość miejskiej sieci kanalizacji sanitarnej w Suwałkach (w km)

	2012	2013	2014
Długość sieci	104,1	105,6	111,9
Długość przyłączy	34,9	36,8	37,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PWiK w Suwałkach Sp. z o.o.

Fontanny miejskie

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Suwałkach Sp. z o.o. zajmuje się również eksploatacją miejskich fontann, które znajdują się: przy ul. Kowalskiego, w Parku Konstytucji 3 Maja, przed budynkiem Suwalskiego Ośrodka Kultury i dwie na Placu im. Marii Konopnickiej. Fontanny przy ul. Kowalskiego oraz w Parku Konstytucji 3 Maja zostały wybudowane ze środków własnych PWiK.

Gospodarka odpadami

W związku ze zmianą ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach od 1 lipca 2013 r. Miasto przejęło obowiązek odbioru odpadów od właścicieli nieruchomości.

Odpady odebrane od właścicieli nieruchomości z terenu Suwałk kierowane są do zagospodarowania do Przedsiębiorstwa Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o.o.

Od 1997 r. funkcjonuje w Suwałkach selektywna zbiórka odpadów komunalnych, która objęła wszystkich mieszkańców miasta.

W ramach systemu utworzony został w Przedsiębiorstwie Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o.o. punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

Tabela: 4.2.3. Gospodarka odpadami komunalnymi w Suwałkach w latach 2012-2014 (w tonach)

	2012	2013	2014
Dostarczone	18 746	22 281	21 579
Odzyskane surowce wtórne	819	917,71	2 340
Odpady na składowisku	9 931	10 809	11 515
Kompost surowy (produkcja)	4 442	5 176	5 347

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Przedsiębiorstwa Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o.o.

Ciepłownictwo i gazownictwo

Ciepłownictwo

Blok energetyczny

Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Suwałkach Sp. z o.o. zaspokaja ok. 70% zapotrzebowania miasta na ciepło. Działania inwestycyjne Spółki ukierunkowane są na modernizację i rozbudowę sieci ciepłowniczej, węzłów ciepłych oraz dostosowywanie źródła ciepła do standardów emisyjnych.

Władze miasta wspierają działania inwestycyjne spółki, wpływające na likwidację

możliwie dużej ilości kotłowni lokalnych, celem ograniczenia „niskiej emisji”, a tym samym poprawy jakości powietrza w mieście.

W latach 2011-2014 PEC w Suwałkach wybudował 13,8 km sieci ciepłowniczej w technologii rur preizolowanych, w tym 9,5 km nowych odcinków sieci. Przedsiębiorstwo sukcesywnie modernizuje sieci ciepłownicze, wymieniając jej stare odcinki na rury preizolowane. W latach 2011-2014 zmodernizowano 8,9 km sieci ciepłowniczej, a sieć preizolowana stanowi obecnie 61,5% długości sieci ciepłowniczej w mieście.

Tabela: 4.2.4 Długość miejskiej sieci ciepłowniczej w Suwałkach (w km) w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
Długość sieci ciepłowniczej (km)	78,6	80,8	82,3
w tym: sieci preizolowanej (km)	42,3	46,5	50,6
Sieć zmodernizowana (km)	2,0	1,6	2,8
Sieć nowowbudowana (km)	3,4	2,7	1,5

Źródło: dane PEC Sp. z o. o. w Suwałkach

W wyniku powyższych działań wskaźnik strat ciepła na przesyśle w latach 2011-2014 uległ zmniejszeniu z 1,322 do 1,123 GJ/mb*rok (zmniejszenie o 15%). Natomiast wskaźnik ubytków nośnika ciepła w skali roku z powodu nieszczelności, zmniejszył się z 109,2% w roku 2011 do 48,3% w roku 2014 (zmniejszenie o 50%).

Wraz z budową nowych odcinków miejskiej sieci ciepłowniczej rośnie liczba budynków podłączanych do miejskiego systemu ciepłowniczego, a co za tym idzie również ilość węzłów cieplnych i ogrzewanej powierzchni.

Tabela: 4.2.5 Budynki podłączone do miejskiego systemu ciepłowniczego w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
Ilość ogrzewanych budynków (szt)	1 135	1 170	1 251
Ogrzewana powierzchnia (m ²)	1 528 718	1 571 105	1 633 000
Ilość podłączonych nowych odbiorców	51	48	50

Źródło: dane PEC Sp. z o. o. w Suwałkach

Nowobudowane węzły ciepłe podłączane są do monitoringu, co pozwala na dostarczanie ciepła o odpowiednich standardach jakościowych oraz szybkie reagowanie w przypadku wystąpienia jakichkolwiek nieprawidłowości.

Tabela: 4.2.6 Węzły ciepłe w Suwałkach w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
Ilość węzłów cieplnych (szt)	716	762	803
w tym: podłączonych do monitoringu (szt)	492	528	541
Węzły nowowbudowane (szt)	33	48	49
Węzły zmodernizowane (szt)	12	14	33

Źródło: dane PEC Sp. z o. o. w Suwałkach

W latach 2011-2014 zmodernizowano 91 szt. węzłów cieplnych, zlikwidowano 10 szt. węzłów grupowych i wybudowano 175 szt. nowych węzłów.

Ogółem nakłady poniesione na modernizację i budowę sieci i przyłączy za lata 2011-2014 wyniosły 13 873 mln zł.

W wyniku przeprowadzonych inwestycji Spółka uzyskuje wartości emisji zanieczyszczeń do powietrza na poziomie znacząco niższym od dopuszczalnych. W 2014 roku przedstawiały się one następująco:

- ✓ Dwutlenek siarki – 363,18 Mg (dopuszczalna wielkość emisji 631,40 Mg)

- ✓ Pył – 21,63 Mg (dopuszczalna wielkość emisji 69,12 Mg)
- ✓ Dwutlenek azotu – 136,64 Mg (dopuszczalna wielkość emisji 214,94 Mg)

Przeprowadzane będą dalsze działania, związane z ograniczaniem emisji zanieczyszczeń do powietrza. Zgodnie z przepisami prawa, Spółka do końca 2022 roku ma obowiązek dostosować się do nowych, zaostrzonych standardów emisyjnych. W związku z tym planuje się w tym okresie sukcesywną wymianę kotłów w ciepłowni.

Gazownictwo

Stopniowej poprawie ulega infrastruktura gazownicza. Miasto nie jest podłączone do sieci magistralnej. Trwają przygotowania do budowy interkonektora gazowego łączącego systemy gazowe Polski i Litwy, który umożliwi przyłączenie Suwałk do krajowego systemu gazowniczego. Obecnie mieszkańcy części miasta zaopatrywani są w sieciowy gaz propan-butan z lokalnej rozprężarni. Długość gazociągów dystrybuujących rozprężony gaz propan-butan wynosi około 24 km i pozwala na podłączenie mieszkań, na osiedlu Północ, głównie w budownictwie wielorodzinnym. Obecnie z gazu przewodowego propan-butan korzysta około 4 660 odbiorców. W roku 2012 wybudowana została przez podmioty prywatne dedykowana stacja regazyfikacji gazu ziemnego LNG w obszarze Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Niezależnie od tego Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o. o. wychodząc naprzeciw potrzebom miasta rozpoczęła w 2012 roku, przy współfinansowaniu ze środków UE, budowę sieci gazowych na terenie miasta Suwałki w ramach projektu pt.: „Umożliwienie dostępu do gazu ziemnego w m. Suwałki w oparciu o technologię LNG”. Inwestycja obejmowała budowę około 25 km gazociągów oraz budowę stacji regazyfikacji gazu ziemnego LNG wraz z dwie-

ma stacjami redukcyjno-pomiarowymi. Na koniec 2014 roku wybudowano i uruchomiono 25,2 km nowych gazociągów rozprowadzających gaz ziemny do których przyłączono pierwszych 40 odbiorców, oraz stację redukcyjno-pomiarową dla potrzeb zasilania dotychczasowych odbiorców zasilanych gazem propan-butan rozprężony. Zamiana gazu propan-butan rozprężony na gaz ziemny planowana jest na pierwsze półrocze 2015 roku. Nowa sieć gazowa jest zasilana z nowej stacji regazyfikacji gazu zlokalizowanej w m. Zielone Kamiedulskie. Budowę zakończono w terminach zgodnych z pierwotnymi założeniami. Dalsza zrównoważona rozbudowa sieci gazowej jest planowana na kolejne lata do 2030 roku. Wówczas nową siecią gazową można będzie zasiląć większość mieszkańców i podmiotów działających na terenie miasta Suwałki.

Zieleń miejska

Powierzchnia terenów zieleni miejskiej w Suwałkach w roku 2014 wynosiła około 300 ha, w tym ok. 82 ha zieleni zorganizowanej. Tereny te przedstawiają różne formy funkcjonalne: parki, skwery, bulwary nadzeczne, zieleni przyuliczna, kwietniki sezonowe i bylinowe, nieużytki. Utrzymaniem terenów zielonych zajmuje się jednostka budżetowa miasta Suwałki – Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach.

Tabela 4.2.7 Prace na miejskich terenach zielonych w latach 2012-2014

Rodzaj prac	2012	2013	2014
Wykonanie i renowacja zieleni-ców (ha)	1,23	1,38	1,01
Nasadzenia drzew (szt.)	270	203	259
Nasadzenia krzewów (szt.)	3 075	2 000	480

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 4.2.9 Informacja dotycząca wykonanych nasadzeń drzew i krzewów w 2014 roku na terenie miasta Suwałki

Lp.	Ulica, wyszczególnienie	Nasadenia drzew w szt.	Nasadenia krzewów w szt.
1.	Ulica Mickiewicza na odcinku od bramy przy Wydziale Komunikacji do posesji przy ulicy Mickiewicza nr 7	6,00	
2.	Ulica Reja od ul. Wierusza-Kowalskiego do ul. Armii Krajowej	336,00	706,00
3.	Ulica Krakowska wraz z sięgaczem	45,00	
4.	Ulica Ciechanowska	6,00	
5.	Ulica Konińska	5,00	
6.	Ulica Ostrołęcka	5,00	
7.	Ulica Piłska	5,00	
8.	Ulica Płocka	6,00	
9.	Ulica Włocławska	6,00	
10.	odcinek od ul. Białostockiej do Siedleckiej	39,00	
11.	Plac im. Marii Konopnickiej w Suwałkach	16,00	
Razem 2014 rok:		475,00	706,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Inwestycji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

fol. Hubert Stojanowski

Jednostki organizacyjne miasta Suwałki

Infrastrukturę techniczną w Suwałkach obsługują jednostki organizacyjne miasta. To one świadczą mieszkańcom usługi:

- ✓ zaopatrzenia w wodę i odbioru ścieków – Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Suwałkach Sp. z o.o.,
- ✓ zaopatrzenia w ciepło – Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Suwałkach Sp. z o.o.,
- ✓ odbioru odpadów komunalnych – Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Suwałkach Sp. z o.o. (prowadząca również komunikację miejską),
- ✓ zagospodarowania odpadów komunalnych – Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Suwałkach,
- ✓ utrzymanie czystości w mieście i pielęgnacja terenów zielonych, zarządzanie drogami, oświetlenie dróg, ruch na drogach – Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach,
- ✓ prowadzenie na terenie miasta targowisk i hal targowych – Targowiska Miejskie w Suwałkach Sp. z o.o.

Ponadto miasto jest udziałowcem w trzech innych spółkach.

Tabela 4.2.10 Spółki z udziałem miasta Suwałki

Spółka	Aktywa		Udział miasta w kapitale zakładowym
	2013	2014	
PWiK w Suwałkach Sp. z o.o.	56 865 000	58 242 000	100%
PEC w Suwałkach Sp. z o.o.	30 901 000	31 005 500	100%
PGK w Suwałkach Sp. z o.o.	11 913 500	13 118 000	100%
PGO w Suwałkach Spółka z o.o.	7 200 000	7 200 000	100%
Targowiska Miejskie w Suwałkach Sp. z o.o.	830 000	830 000	100%
Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód w Suwałkach Sp. z o.o.	6 093 000	7 843 000	98,9%
Suwałska Specjalna Strefa Ekonomiczna S. A.	2 471 000	2 471 000	12,4%
Agencja Rozwoju Regionalnego „ARES”	200 000	200 000	14,74%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

W okresie objętym raportem ww. podmioty komunalne prowadząc obsługę miasta i jego mieszkańców podejmowały działania zmierzające do poprawy jakości swoich usług, w tym również poprzez modernizację i rozbudowę zaplecza technicznego prowadzonej działalności.

Tabela 4.2.11 Komunalne zakłady budżetowe miasta Suwałki

Zakład	Profil działalności
Zarząd Budynków Mieszkalnych	zarząd gminnym zasobem mieszkaniowym
Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach	utrzymanie czystości terenów komunalnych oraz zieleni miejskiej, zarządzanie drogami, oświetlenie dróg, ruch na drogach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

fol. Hubert Stojanowski

Tabela 4.2.12 Główne inwestycje spółek komunalnych w latach 2006-2014

	Nakłady	Okres inwestycji
PWiK w Suwałkach Sp. z o. o.		
Poprawa jakości wody w Suwałkach	10,9 mln EUR, w tym 50% środki UE	2003-2008
Modernizacja oczyszczalni ścieków i rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w Suwałkach	48,2 mln zł, w tym 33,8 mln zł środki UE	2007-2015
PEC w Suwałkach Sp. z o. o.		
Rozbudowa sieci	19,09 mln zł	2006-2013
Budowa zespołu kogeneracyjnego	41,5 mln zł, w tym 10,6 mln zł środki UE	2006-2008
PGO w Suwałkach Sp. z o. o.		
Dostosowanie instalacji PGO do wymagań stawianych instalacji regionalnej Rozbudowa hali przyjęcia i sortowania odpadów	5,7 mln zł	2012-2013
Zakup samochodu „hakowca”	125,00 tys. zł	2014
Zakup ładowarki	347,30 tys. zł	2014
Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód w Suwałkach Sp. z o. o.		
Budowa infrastruktury parku	12,6 mln zł, w tym 9 mln zł środki UE	2005-2008
Budowa obiektów kubaturowych	53,6 mln zł, w tym 48,2 mln zł środki UE	2010-2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

4.3. Transport

Komunikacja miejska

Miejska sieć autobusowej komunikacji miejskiej składa się z 18 linii autobusowych o łącznej długości ok. 428 km. W 2014 r. uruchomiono 2 nowe linie komunikacyjne, wynikające z potrzeb mieszkańców. Linia nr 12 służy dowozowi uczniów z południowej części miasta do Zespołu Szkół nr 6 w Suwałkach, ul. Sikorskiego 21, natomiast linia nr 13 umożliwiła pracownikom SSSE dotarcie do pracy w ciągu 22 minut, począwszy od Osiedla Północ.

Zgodnie z Porozumieniem międzygminnym, zawartym 12 grudnia 2007 r. z Gminą Suwałki, komunikacja miejska oprócz ruchu wewnątrzmięjskiego obsługuje także przyległe tereny podmiejskie, tj.: Białą Wodę, Bród Stary, Krzywe, Kuków, Lipniak, Małą Hutę, Nową Wieś,

Okuniowiec, Płociczno, Poddubówek, Potasznę, Przebród, Sobolewo, Wychodne, Zielone Kamedulskie, Żyliny, Żywą Wodę. Dzienny przebieg autobusów na wszystkich liniach wynosi średnio 5 090 wozokilometrów. W godzinach szczytowych komunikację obsługuje 30 spośród 34 autobusów, będących w dyspozycji Spółki. Średni wiek taboru wynosi 7,5 roku. Łączna liczba przystanków miejskiej komunikacji autobusowej wynosi 250 szt., w tym 89 szt. znajduje się w strefie

podmiejskiej. W maju 2014 r. przy zmodernizowanym przystanku przy Placu M. Konopnickiej uruchomiono biletomat, umożliwiający zakup biletów jednorazowych.

Operatorem komunikacji jest Zakład Komunikacji Miejskiej Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w Suwałkach Sp. z o.o., którą miasto Suwałki zobowiązało do świadczenia usług w zakresie lokalnego transportu zbiorowego.

Chcąc ułatwić pasażerom dostęp do suwalskiej komunikacji miejskiej, miasto Suwałki wprowadziło w ostatnich latach możliwość zakupu biletów przez telefon komórkowy za pomocą aplikacji SkyCash oraz CallPay. Aplikacje służą do zakupu zarówno biletów okresowych (miesięcznych i dekadowych) oraz jednorazowych.

Transport indywidualny

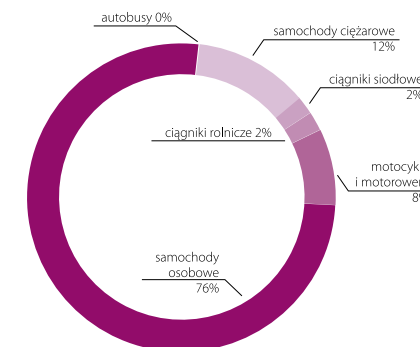
Podobnie jak w latach poprzednich, rok 2014 był kolejnym rokiem wzrostu liczby pojazdów zarejestrowanych w Suwałkach. Według stanu na dzień 31.12.2014 r. w Suwałkach było zarejestrowanych 38 590 pojazdów, co w stosunku do roku poprzedniego przełożyło się na wzrost ilości pojazdów o 2,7% a w porównaniu z 2008 r. o 17,6%.

Tabela 4.3.1 Liczba pojazdów zarejestrowanych w Suwałkach w latach 2012-2014 (bez uwzględnienia naczejp)

Rodzaj pojazdu	2012	2013	2014
Motocykle i motorowery	2 979	3 122	3 225
Samochody osobowe	27 899	28 424	29 173
Autobusy	212	214	219
Samochody ciężarowe	4 372	4 493	4 543
Ciągniki siodłowe	512	602	693
Ciągniki rolnicze	729	730	737
Ogółem	36 703	37 585	38 590

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Komunikacji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Wykres 4.3.1 Struktura zarejestrowanych pojazdów w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Komunikacji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

4.4. Zasoby mieszkaniowe

Budownictwo mieszkaniowe

Wieloletni zastój w budownictwie mieszkaniowym Suwałk spowodował duże zapotrzebowanie na nowe mieszkania. Rosnąca stabilizacja finansowa mieszkańców miasta wpłynęła na zauważalne ożywienie na rynku budowlanym.

W 2014 roku po raz kolejny odnotowano wzrost, w stosunku do roku poprzedniego, liczby mieszkań, na które wydano pozwolenia na budowę.

Jak wynika z danych Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego, w 2014 roku na terenie miasta oddano do użytku ogółem 159 mieszkań o łącznej powierzchni 14 002 m², w tym:

- ✓ 33 mieszkania w budownictwie indywidualnym (o łącznej pow. 6 811 m²),
- ✓ 126 mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (o łącznej pow. 7 191 m²).

Zauważyć należy fakt, iż w stosunku do roku 2013, o połowę spadła liczba mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem oddanych do użytku w roku 2014 (w 2013 roku liczba ta wynosiła 332).

Tabela 4.4.1 Liczba wydanych wszystkich ogółem pozwoleń na budowę w latach 2012-2014

	Warunki zabudowy i zagospodarowania terenu	Pozwolenia na budowę
2012	110	290
2013	83	246
2014	57	311

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 4.4.2 Liczba mieszkań na które wydano w Suwałkach pozwolenia na budowę

	2012	2013	2014
indywidualne	36	39	27
wielomieszkaniowe	159	190	265
łącznie	195	229	292

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Komunalny zasób mieszkaniowy

Realizacji zadań miasta Suwałki z zakresu gminnego budownictwa mieszkaniowego służy gminny zasób mieszkaniowy zapewniający lokale mieszkalne dla 6 628 mieszkańców Suwałk. Zasób ten obejmuje lokale w 96 budynkach będących w pełni własnością miasta oraz w 114 budynkach wspólnot mieszkaniowych.

W roku 2014 liczba lokali komunalnych zmniejszyła się o 38 szt. i wynikała z przekwalifikowania ich na lokale użytkowe oraz związana była również z rozbiórką budynków nie nadających się do remontów ze względu na zły stan techniczny.

Ze względu na zły stan techniczny rozebrano budynki mieszkalne przy: ul. Ciesielskiej 6, ul. 1 Maja 30, ul. Utrata 19, ul. Szkolnej 5, ul. Sejnerńskiej 23 A i 53, ul. Noniewiczza 9, ul. Kościuszki 52 A i B, oraz ul. Hamerszmita 6 A.

Tabela 4.4.3 Komunalne zasoby mieszkalne w Suwałkach w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
Ilość mieszkań komunalnych	2 242	2 250	2 212
w tym lokale socjalne	231	289	248
Ilość lokali użytkowych	258	278	284

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach

Tabela 4.4.4 Remonty i budowa budynków i lokali komunalnych w 2014 roku

Rodzaj	Liczba budynków	Wartość prac (w zł)
Budynki będące własnością miasta Suwałki		
Remonty lokali i budynków użytkowych	12	182 200
Remonty bieżące	-	426 912
Zagospodarowanie terenu – remonty nawierzchni i punktów gromadzenia odpadów stałych	-	95 465
Remont pokryć dachowych	5	116 206
Remonty elewacji + PT	5	149 739
Budynki wspólnot mieszkaniowych		
Termomodernizacja budynków, remonty elewacji	13	
Opracowanie audytów energetycznych i dokumentacji technicznej na poczet przyszłych termomodernizacji i remontów elewacji	37	1 489 070
Remonty i wymiana pokryć dachowych	7	381 173
Remonty bieżące	-	340 880
Remonty ciągów pieszo-jezdných	-	89 010

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach

Tabela 4.4.5 Oczekujący na przyznanie mieszkania komunalnego w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
Liczba oczekujących	258	217	242
Liczba wniosków spełniających kryteria	112	115	137
Ilość rodzin zakwalifikowanych	20	25	31
Liczba przyznanych lokali	27	25	28

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach

W okresie ostatnich 5 lat o 109 wzrosła liczba lokali socjalnych niezbędnych do wywiązania się miasta Suwałki z ustawowych obowiązków wobec mieszkańców oraz zarządców zasobów mieszkaniowych w zakresie realizacji wyroków sądowych o eksmisję. Struktura lokali pod względem ich wyposażenia systematycznie zmienia się w wyniku prowadzonych remontów i modernizacji. Lokale o pełnym wyposażeniu stanowią 72,60% całości zasobu mieszkaniowego. Jedyne 1,08% mieszkań komunalnych nie jest wyposażona w instalację wodociągowo-kanalizacyjną. Istotny wpływ na poziom życia najemców lokali komunalnych mają przeprowadzane remonty i modernizacje lokali i budynków komunalnych. W roku 2014 miasto Suwałki poniosło nakłady na poprawę warunków mieszkaniowych w wysokości 2 561 696,91 zł. Zarząd Budynków Mieszkalnych w Suwałkach finansuje swoją działalność z przychodów z najmu mieszkań i lokali użytkowych, dzierżawy garaży i gruntów oraz dotacji z budżetu miasta przeznaczonej na remonty zasobów oraz pokrycie kosztów funkcjonowania Działu Lokali i Dodatków Mieszkaniowych.

5.1. Środowisko przyrodnicze

Na terenie Suwałk występują obszary o wysokich walorach przyrodniczych. Rzeźba terenu, na którym zlokalizowane jest miasto jest wynikiem działalności lodowca w okresie najmłodszego zlodowacenia bałtyckiego oraz erozyjnej działalności rzeki Czarnej Hańczy. Dominują dwie jednostki geomorfologiczne: wysoczyzna morenowa (w północnej części miasta) oraz równina sandrowa przecięta doliną Czarnej Hańczy. Mimo zubożenia flory i fauny tych obszarów w wyniku działalności człowieka część terenów miasta nadal stanowi obszar cenny przyrodniczo.

W granicach administracyjnych Suwałk występuje rezerwat przyrody, obszary chronionego krajobrazu, stanowisko dokumentacyjne i liczne pomniki przyrody.

W północnej części miasta na terenie leśnym znajduje się rezerwat archeologiczny „Cmentarzysko Jaćwingów”. Utworzony został w 1959 roku w celu ochrony fragmentu lasu (boru świeżego) z cmentarzyskiem Jaćwingów.

fot. Krzysztof Mierzejewski

Na niewielkiej powierzchni rezerwatu (4,1 ha) mieści się kilkanaście kurhanów pochodzących z II-IV wieku naszej ery, zbudowanych z kamieni w znacznej części przykrytych warstwą ziemi.

W granicach miasta znajdują się fragmenty dwóch, utworzonych w 1998 roku obszarów chronionego krajobrazu o łącznej powierzchni 960,2 hektarów. Obszary te obejmują wyróżniające się krajobrazowo tereny, których przeznaczenie może być związane z turystyką i wypoczynkiem lub z zapewnieniem stanu względnej równowagi ekologicznej (korytarze ekologiczne). W północnej części miasta znajduje się fragment obszaru „Pojezierza Północnej Suwalszczyzny”, którego celem ochronnym jest zachowanie półnaturalnego krajobrazu o urozmaiconej rzeźbie terenu, z licznymi jeziorami, kemami, ozami i wzniesieniami morenowymi. Drugim obszarem chronionego krajobrazu jest „Puszcza i Jeziora Augustowskie”. Fragment tego obszaru znajduje się w południowej części miasta i obejmuje Las Suwalski, stanowiący część jednego z największych i najcenniejszych pod względem przyrodniczym kompleksów leśnych – Puszczy Augustowskiej (obszaru europejskiej sieci Natura 2000).

W północno-wschodniej części, przy ul. Czarnoziem 1, widnieje odsłonięcie geologiczne, które uchwałą Rady Miejskiej z 1995 roku uznane zostało za stanowisko dokumentacyjne „Szwajcaria”. Ochrona tego miejsca ma na celu zachowanie interesującego stanowiska geologicznego z różnowiekowymi poziomami glacialnymi (gliny zwałowe) i dzielącymi je osada-

mi interglacjału emskiego (torfy i mułki), powstałymi 100 000 lat p.n.e. Jest jedynym w północno-wschodniej Polsce stanowiskiem osadów ziemskich, które odsłaniają się na powierzchni.

W 2010 r., na zlecenie Urzędu Miejskiego w Suwałkach, przeprowadzona została inwentaryzacja zlokalizowanych na terenie Suwałk obszarów charakteryzujących się wybitnymi walorami przyrodniczymi.

Ochrona środowiska i działania proekologiczne

Dokument programowy miasta z zakresu ochrony środowiska, tj. Program Ochrony Środowiska dla Miasta Suwałki na lata 2012-2015 przywiązuje duże znaczenie do edukacji ekologicznej. W opinii władz miasta zapewnienie odpowiednich regulacji prawnych oraz niezbędnej infrastruktury nie przyniesie oczekiwanych efektów bez ukształtowania pożądaných postaw mieszkańców Suwałk. Ograniczeniem skali działań w tym zakresie jest nie wielkość środków finansowych, ale niedobór partnerów społecznych.

Najciekawszymi działaniami edukacyjnymi zrealizowanymi w 2014 roku były:

- ✓ X edycja konkursu plastycznego „Świat wokół nas” – Przedszkole nr 3,
- ✓ VI edycja projektu „Dobre rady na odpady” – Zespół Szkół nr 10 Gimnazjum nr 7,
- ✓ XII edycja Ekospotkań pn.: „Zostawcie nam czysty kawałek świata” – Szkoła Podstawowa nr 6,
- ✓ „Obchody Dnia Ziemi” – Przedszkole nr 4 z Oddziałem Integracyjnym w Suwałkach,
- ✓ Teatryk ekologiczny – dla uczniów klas I-III szkół podstawowych .

Wymienione działania finansowane były ze środków budżetu miasta.

Szczególne znaczenie mają działania kontynuowane corocznie, takie jak:

- ✓ konkurs „Gdzie te piękne ogrody i kwiciste balkony” – XVII edycja,
- ✓ konkurs ekologiczny skierowany do uczniów suwalskich szkół podstawowych i gimnazjów (prace plastyczne oraz test wiedzy ekologicznej),
- ✓ „Dzień Bez Samochodu”,
- ✓ „Sprzątanie świata”,
- ✓ „Dzień Ziemi”.

5.2 Planowanie przestrzenne

Z dniem 1 stycznia 2003 roku z mocy prawa utraciły ważność miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, uchwalone przed 1 stycznia 1995 roku, które swoimi granicami pokrywały 100% powierzchni miasta. W dniu 1 stycznia 2003 roku na terenie miasta obowiązywało już tylko 9 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uchwalonych w latach 1998-2002, obejmujących swym zasięgiem obszar zaledwie 456 ha, co stanowiło 6,96% powierzchni terenu w granicach całego miasta.

Od sierpnia 2003 roku w Wydziale Architektury i Gospodarki Przestrzennej funkcjonuje Pracownia Urbanistyczna (od 2008 roku Referat Urbanistyki), zajmująca się przede wszystkim sporządzaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w granicach administracyjnych miasta Suwałki.

Na terenie miasta Suwałki zgodnie ze stanem na grudzień 2014 roku obowiązywało 61 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Obowiązujące plany zajmowały powierzchnię 2 960 ha, co stanowiło ok. 45,18% powierzchni miasta w granicach administracyjnych.

W trakcie opracowania było 13 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (w tym 5 zmian planów), obejmujących łącznie ok. 1 008 ha, co stanowi 15,30% powierzchni miasta w granicach administracyjnych.

Z ogólnej powierzchni miasta ok. 23% terenu stanowią tereny zurbanizowane jest to ok. 1 500 ha. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego pokrywają ok. 70,66% powierzchni terenów zurbanizowanych w granicach miasta.

Tabela 5.2.1. Pokrycie terenu miasta aktualnymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w latach 2012-2014

Koniec roku	Powierzchnia pokryta planami (ha)	Powierzchnia w stosunku do powierzchni całego miasta (%)	Powierzchnia planów w stosunku do terenów zurbanizowanych (%)
2012	1 892 ha	28,90 %	55,33 %
2013	2 439 ha	37,24 %	66,75 %
2014	2 960 ha	45,18 %	70,66 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

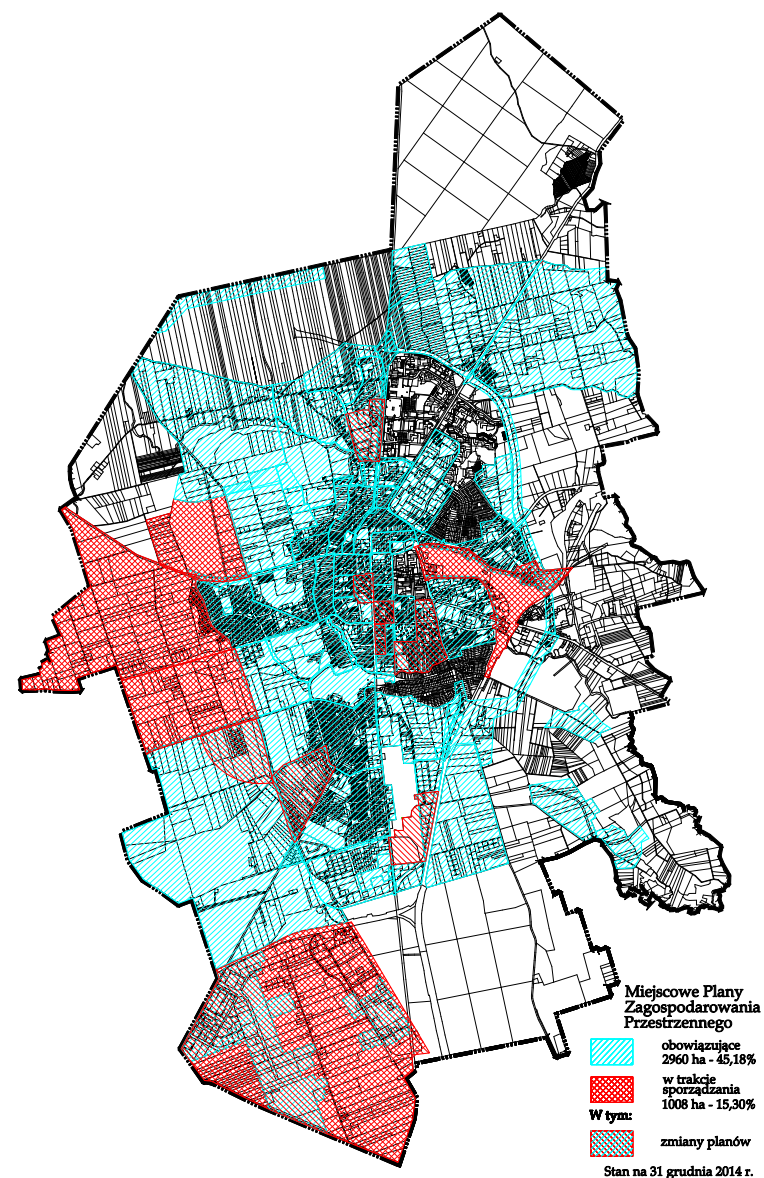
W okresie od stycznia do końca grudnia 2014 roku uchwalono 9 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (w tym 5 zmian planów).

Tabela 5.2.2. Obszary miasta, dla których w roku 2014 uchwalono miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Obszar planu	Powierzchnia (ha)	Powierzchnia w stosunku do powierzchni całego miasta (%)
Rejon wokół komunalnego ujęcia wody podziemnej w Suwałkach (zmiana części obowiązującego planu)	77,59 ha	1,18 %
Rejon ulicy Ogrodowej i S. Staszica w Suwałkach (zmiana części obowiązującego planu)	29,64 ha	0,45 %
Rejon lotniska w Suwałkach	440,90 ha	6,73 %
Rejon między rzeką Czarną Hańczą a ulicą Mikołaja Reja w Suwałkach	22,35 ha	0,34 %
Rejon cmentarza komunalnego w Suwałkach	32,00 ha	0,49 %
Rejon ul. Wylotowej w Suwałkach (zmiana obowiązującego planu)	3,76 ha	0,06 %
Rejon ulicy L. Waryńskiego na odcinku między ulicami T. Kościuszki i T. Noniewicza (zmiana obowiązującego planu)	0,75 ha	0,01 %
Rejon ulicy Różanej w Suwałkach	24,70 ha	0,38 %
Rejon ograniczony ulicami: T. Kościuszki, A. Mickiewicza oraz rzeką Czarną Hańczą w Suwałkach (zmiana obowiązującego planu)	29,30 ha	0,45 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego miasta Suwałki

Źródło: Referat Urbanistyki Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

5.3. Gospodarka nieruchomościami

Struktura użytkowania terenów

W roku 2014 nastąpiły zmiany w strukturze własnościowej użytkowanych terenów. Powierzchnia gruntów Gminy Miasta Suwałki zmniejszyła się o 20 ha w porównaniu z rokiem 2013 (1 320 ha). O 48 ha zwiększył się areał gruntów osób prawnych. Natomiast o 8 ha zmniejszyła się powierzchnia gruntów należących do osób fizycznych, a o 21 ha do Skarbu Państwa. Było to wynikiem sprzedaży gruntów przez miasto Suwałki na cele inwestycyjne.

Tabela 5.3.2 Struktura użytkowania gruntów w przekroju własnościowym w 2014 roku (w ha)

Rodzaj gruntów	Gmina Miasto Suwałki	Skarb Państwa	Osoby fizyczne	Spółdzielnie	Grunty osób prawnych	Kościóły i związki wyznaniowe	Razem
Użytki rolne	605	212	2497	2	148	1	3 465
Użytki leśne	12	816	86	0	1	0	915
Grunty zabudowane i zurbanizowane	335	283	410	39	219	35	1 321
Tereny komunikacyjne	274	227	3	0	78	0	582
Wody	21	51	3	0	3	0	78
Tereny różne i nieużytki	53	63	58	0	16	0	190
Razem	1300	1652	3057	41	465	36	6 551

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Rolnictwa Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 5.3.1 Wartość transakcji obrotu nieruchomościami dokonywanych przez miasto Suwałki w latach 2012-2014 (w zł)

	2012	2013	2014
Transakcja zbycia	4 914 375	5 357 725	4 649 123
Transakcja nabycia	3 099 588	3 247 550	5 367 532
Wartość obrotu nieruchomości	8 013 963	8 605 275	10 016 655

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Rolnictwa Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 5.3.3 Struktura użytkowania budynków w przekroju własnościowym w 2014 roku (w szt.)

Rodzaj budynków	Gmina Miasto Suwałki	Skarb Państwa	Osoby fizyczne	Spółdzielnie	Budynki osób prawnych	Kościóły i związki wyznaniowe	Razem
Budynki mieszkalne	99	3	4 085	230	18	16	4 451
Budynki przemysłowe	0	1	66	7	117	0	191
Budynki transportu i łączności	183	31	2 254	62	33	13	2 576
Budynki usługowo-handlowe	34	4	412	15	59	0	524
Zbiorniki, silosy, budynki magazynowe	3	2	68	15	65	0	153
Budynki biurowe	14	18	32	2	40	0	106
Budynki szpitali i zakładów opieki	4	2	2	1	9	1	19
Budynki oświaty, nauki i kultury oraz budynki sportowe	79	6	12	0	8	20	125
Budynki produkcyjno-usługowe i gospodarcze dla rolnictwa	7	4	332	0	0	0	343
Inne budynki niemieszkalne	134	71	2 078	9	122	21	2 435
Razem	557	142	9 341	341	471	71	10 923

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Rolnictwa

6.1. Władze Suwałk

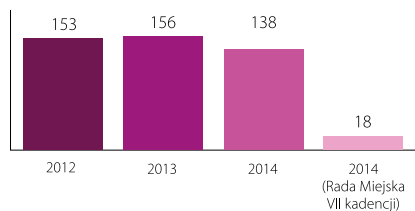
Prezydentem Miasta Suwałk wybranym 30 listopada 2014 roku, a następnie zaprzysiężonym 9 grudnia 2014 roku, został Czesław Renkiewicz. Na stanowisko zastępcy powołany został Łukasz Kurzyna. Od 1 kwietnia 2015 r. drugim zastępcą prezydenta została Ewa Beata Sidorek.

Rada Miejska

16 listopada 2014 roku mieszkańcy Suwałk wybrali nową Radę Miejską. Mandaty radnych uzyskało 8 przedstawicieli klubu „Łączą nas Suwałki”, 3 przedstawicieli Bloku Samorządowego, 9 przedstawicieli Prawa i Sprawiedliwości, 1 przedstawiciel Sojuszu Lewicy Demokratycznej, 2 przedstawicieli Platformy Obywatelskiej.

Przewodniczącą Rady Miejskiej w Suwałkach kadencji 2014-2018 została Jadwiga Mariola Szczypiń. Wiceprzewodniczącymi Rady Miejskiej zostali wybrani: Andrzej Paweł Chuchnowski, Zbysław Wojciech Grajek i Sławomir Jan Szeszko.

Wykres 6.1.1 Liczba podjętych uchwał Rady Miejskiej w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Rady Miejskiej w Suwałkach

Tabela 6.1.1 Skład Rady Miejskiej w Suwałkach w kadencji 2014-2018

	Andrzej Paweł Chuchnowski Zbigniew Roman De-Mezer Czesław Renkiewicz, od 9.12.2014 Kamil Lauryn Wojciech Pająk Zdzisław Przełomiec Anna Ruszewska Łukasz Kurzyna, od 22.12.2014 r. Andrzej Turowski Stanisław Kulikowski
Klub „Łączą nas Suwałki”	
	Piotr Wasiukow
Blok Samorządowy	Józef Wiesław Murawko Sławomir Jan Szeszko
	Grzegorz Gorlo Adam Gorlo, od 29. 04. 2015 Irena Bożena Schabieńska Dorota Anna Jabłońska Zdzisław Koncewicz
Prawo i Sprawiedliwość	Jadwiga Mariola Szczypiń Bogdan Bezdziecki Wojciech Malesiński Andrzej Łuczaj Janusz Witold Skowroński od 29. 04. 2015 r. Jacek Juskiewicz
SLD	Karol Korneluk
PO	Zbysław Wojciech Grajek Bożena Maria Kamińska

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Rady Miejskiej w Suwałkach

Skład komisji Rady Miejskiej w Suwałkach w kadencji 2014-2018

Komisja Rewizyjna:

- ✓ Zbigniew R. De-Mezer – przewodniczący
- ✓ Karol Korneluk – wiceprzewodniczący
- ✓ Bożena M. Kamińska
- ✓ Andrzej Łuczaj
- ✓ Wojciech Malesiński

- ✓ Józef W. Murawko, zrezygnował w lutym 2015 r.
- ✓ Janusz W. Skowroński, od 29. 04. 2015 r.
Irena B. Schabieńska
- ✓ Andrzej Turowski

Komisja Finansowo-Budżetowa:

- ✓ Zdzisław Przełomiec – przewodniczący
- ✓ Zdzisław Koncewicz – wiceprzewodniczący
- ✓ Zbigniew R. De-Mezer
- ✓ Grzegorz Gorlo
- ✓ Karol Korneluk
- ✓ Wojciech Malesiński
- ✓ Anna Ruszewska
- ✓ Andrzej Turowski

Komisja Strategii i Rozwoju Gospodarczego:

- ✓ Zdzisław Koncewicz – przewodniczący
- ✓ Wojciech Pająk – wiceprzewodniczący
- ✓ Zbysław W. Grajek
- ✓ Zdzisław Przełomiec
- ✓ Sławomir J. Szeszko
- ✓ Piotr Wasiukow

Komisja Spraw Społecznych i Bezpieczeństwa:

- ✓ Dorota Jabłońska – przewodnicząca
- ✓ Kamil Lauryn – wiceprzewodniczący

- ✓ Bogdan Bezdziecki
- ✓ Zbysław W. Grajek
- ✓ Józef W. Murawko
- ✓ Wojciech Pająk
- ✓ Janusz W. Skowroński, od 29. 04. 2015 r.
Jacek Juskiewicz
- ✓ Sławomir J. Szeszko

Komisja Kultury, Sportu i Turystyki:

- ✓ Stanisław Kulikowski – przewodniczący
- ✓ Bogdan Bezdziecki – wiceprzewodniczący
- ✓ Andrzej P. Chuchnowski
- ✓ Grzegorz Gorlo
- ✓ Adam Gorlo, od 29. 04. 2015 r.
Jacek Juskiewicz
- ✓ Kamil Lauryn
- ✓ Józef W. Murawko
- ✓ Piotr Wasiukow

Komisja Oświaty i Wychowania:

- ✓ Anna Ruszewska – przewodnicząca
- ✓ Andrzej Łuczaj – wiceprzewodniczący
- ✓ Andrzej P. Chuchnowski
- ✓ Dorota A. Jabłońska
- ✓ Bożena M. Kamińska
- ✓ Stanisław Kulikowski
- ✓ Irena B. Schabieńska – od 29. 04. 2015 r.

Zdjęcie przedstawiające Radnych kadencji 2014-2018

6.2. Finanse miasta

W 2014 roku dochody miasta Suwałki wyniosły 314 243 426,84 zł, a wydatki 315 900 332,65 zł, co oznacza zamknięcie budżetu deficytem w wysokości 1 656 905,81 zł.

Tabela 6.2.1. Wielkość i dynamika budżetu miasta Suwałki w latach 2012-2014 (w mln zł)

Budżet	2012	2013	2014
Dochody	293,39	307,49	314,24
Dynamika dochodów	103,19%	104,81%	102,20%
Wydatki	293,31	307,13	315,90
Dynamika wydatków	101,23%	104,71%	102,86%
Wynik	0,08	0,36	-1,66

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2012-2014

Wykres 6.2.1. Budżet miasta Suwałki w latach 2012-2014 (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2012-2014

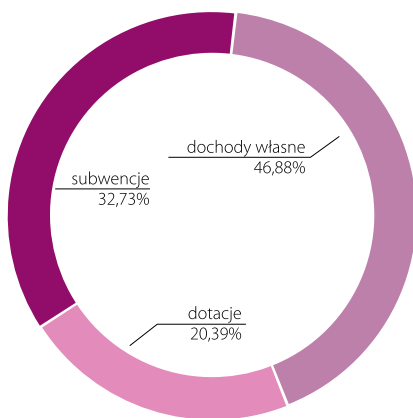
Dochody

Dochody miasta Suwałki za 2014 r. wyniosły 314 243 426,84 zł, co stanowi 100,58% założonego i uchwalonego przez Radę Miejską rocznego planu dochodów.

W 2014 r. dochody budżetowe zostały wykonane w następujących kwotach:

- ✓ dotacje celowe z budżetu państwa – porozumienia z AR w kwocie 230 198,86 zł – 96,15% planu rocznego,
- ✓ dotacje celowe – porozumienia z JST w kwocie 1 855 753,20 zł – 100,15% planu rocznego,
- ✓ dochody własne w kwocie 147 312 034,97 zł – 102,25% planu rocznego,
- ✓ różne rozliczenia (subwencje) 102 848 982,57 zł – 100,10% planu rocznego,
- ✓ dotacje z budżetu państwa na zadania własne w kwocie 12 966 209,29 zł – 99,61% planu rocznego,
- ✓ dotacje i środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA i środków pochodzących ze źródeł zagranicznych w kwocie 19 040 043,08 zł – 93,58% planu rocznego,
- ✓ dotacje z budżetu państwa na zadania zlecone 29 990 204,87 zł – 99,46% planu rocznego.

Wykres 6.2.2. Struktura dochodów budżetu miasta Suwałki w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z wykonania budżetu za 2014 rok

Tabela 6.2.2. Struktura i dynamika dochodów budżetu miasta Suwałki w latach 2012-2014 (w tys. zł)

Dochody	2012	2013	2014	Dynamika 2014/2013
Dochody własne, w tym:	123 017	136 452	147 312	107,96%
wpływy z podatków i opłat lokalnych	36 238	42 256	49 506	117,16%
dochody z mienia komunalnego	9 701	9 357	10 949	117,01%
udziały w podatkach	49 158	52 279	55 267	105,72%
inne dochody	27 920	32 560	31 590	97,02%
Transfer z budżetu państwa, w tym:	170 377	171 041	166 931	97,60%
subwencje	105 169	104 076	102 849	98,82%
dotacje	65 208	66 965	64 082	95,69%
Dochody ogółem	293 394	307 493	314 243	102,20%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2012-2014

Wpływy z podatków i opłat lokalnych.

Wpływy z podatków i opłat lokalnych wyniosły w 2014 r. 49 506 tys. zł, co stanowiło wzrost o 17,16% w stosunku do roku 2013. Udział podatków i opłat lokalnych w ogólnej kwocie dochodów Suwałk wyniósł 15,75%.

Tabela 6.2.3. Wielkość i dynamika wpływów z podatków i opłat lokalnych miasta Suwałki w latach 2012-2014 (w tys. zł)

Rodzaj podatku lub opłaty	2012	2013	2014	Dynamika 2014/2013
Ogółem, w tym:	36 238	42 256	49 506	117,16%
podatki od nieruchomości	33 944	35 685	39 311	110,16%
opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi	-	4 105	7 487	182,39%
podatki od środków transportowych	1 897	2 121	2 295	108,20%
opłaty targowe	338	290	412	142,07%
opłaty od posiadania psów	58	55	1	1,82%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2012-2014

W grupie podatków i opłat lokalnych największy udział miał podatek od nieruchomości (79,41%), a następnie wpływy z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi (15,12%) oraz podatek od środków transportowych (4,64%).

Dochody z mienia komunalnego.

Wpływy z gospodarowania mieniem komunalnym (sprzedaż, dzierżawa, użytkowanie) wykonano w kwocie 10 948 815,50 zł, co stanowi 101,16% planu rocznego. W stosunku do 2013 roku wpływy z tego tytułu zwiększyły się o 17,01%.

Tabela 6.2.4. Wielkość i dynamika dochodów z mienia komunalnego w latach 2012-2014 (w tys. zł)

Dochody z mienia komunalnego	2012	2013	2014	Dynamika 2014/2013
Ogółem, w tym:	9 701	9 357	10 949	117,01%
<i>sprzedaż składników majątkowych, w tym działek i lokali</i>	8 347	6 255	7 659	122,45%
<i>zarząd i użytkowanie wieczyste nieruchomości</i>	951	2 199	2 542	115,60%
<i>najem i dzierżawa składników majątkowych</i>	82	101	115	113,86%
<i>inne</i>	321	802	633	78,93%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2012-2014

Udziały w podatkach

Udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych wykonano w kwocie 51 878 tys. zł, zaś udziały w podatku dochodowym od osób prawnych wykonano w kwocie 3 389 tys. zł. W 2014 roku wykonanie ww. kategorii dochodów było o 5,72% większe niż w roku 2013.

Tabela 6.2.5. Udziały miasta Suwałki w podatkach państwowych w latach 2012-2014 (w tys. zł)

Podatki	2012	2013	2014	Dynamika 2014/2013
Ogółem, w tym:	49 158	52 279	55 267	105,72%
<i>dochodowe od osób fizycznych</i>	47 283	49 772	51 878	104,23%
<i>dochodowe od osób prawnych</i>	1 875	2 507	3 389	135,18%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2012-2014

Wydatki

Wydatki miasta Suwałki w 2014 r. wyniosły 315 900 332,65 zł, co stanowi 4,56 tys. złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. W porównaniu do 2013 roku wydatki zwiększyły się o 2,86%.

Tabela 6.2.6. Wydatki miasta Suwałki w latach 2012-2014 (w mln zł)

Wydatki	2012	2013	2014	Dynamika 2014/2013
Bieżące	246,80	257,28	265,73	103,28%
<i>bieżące - udział w wydatkach ogółem (w %)</i>	84,14%	83,77%	84,12%	-
Majątkowe	46,51	49,85	50,17	100,64%
<i>majątkowe - udział w wydatkach ogółem (w %)</i>	15,85%	16,23%	15,88%	-
Ogółem	293,31	307,13	315,90	102,86%

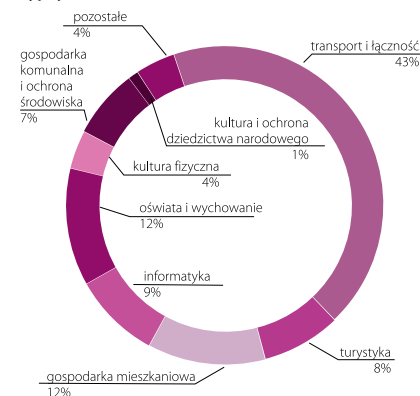
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2012-2014

Tabela 6.2.7 Wydatki miasta Suwałki w latach 2012-2014

Wydatki (w tys. zł) według działów klasyfikacji budżetowej	2012	2013	2014
Rolnictwo i łowiectwo	30,81	31,28	30,46
Leśnictwo	0,61	0,61	0,61
Transport i łączność	15 821,34	29 130,77	32 837,36
Turystyka	720,77	10 956,46	4 367,19
Gospodarka mieszkaniowa	9 752,76	5 448,69	7 389,61
Działalność usługowa	420,00	585,79	758,96
Informatyka	2,74	16,44	4 355,43
Administracja publiczna	14 953,90	15 283,68	15 904,27
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	11,56	11,59	401,13
Obrona narodowa	3,64	3,01	2,63
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	6 984,40	7 667,88	7 268,61
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	0,00	0,00	9,49
Obsługa długu publicznego	6 318,56	4 739,18	3 891,67
Oświata i wychowanie	112 689,79	111 707,11	119 713,15
Ochrona zdrowia	2 631,87	2 607,97	3 008,76
Pomoc społeczna	49 556,44	51 479,14	52 928,75
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	5 160,62	7 293,39	7 079,30
Edukacyjna opieka wychowawcza	9 875,11	8 523,01	8 811,13
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	16 193,74	20 210,78	20 135,79
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	30 030,83	17 625,10	12 295,25
Kultura fizyczna	12 150,99	13 506,27	14 710,78
OGÓŁEM	293 310,49	307 128,16	315 900,33

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2012-2014

Wykres 6.2.3. Struktura wydatków inwestycyjnych w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za 2014 rok

Transport i łączność

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 32 837 361,75 zł, co stanowi 98,99% planu rocznego. W ramach powyższych środków finansowane były zadania związane z:

- ✓ bieżącym funkcjonowaniem Zarządu Dróg i Zieleni,
- ✓ realizacją zadań dotyczących bieżącego utrzymania ulic, chodników i placów,
- ✓ zakupem usług od Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w zakresie lokalnego transportu zbiorowego.

Wydatki na zakupy inwestycyjne i inwestycje drogowe w tym dziale poniesiono w kwocie 21 560 615,18 zł.

Gospodarka mieszkaniowa

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 7 389 606,67 zł, co stanowi 99,15% planu rocznego.

Ze środków tych sfinansowano m.in.:

- ✓ dotację przedmiotową dla Zarządu Budynków Mieszkalnych w kwocie 454 080,00 zł, która została przeznaczona na: sfinansowanie kosztów utrzymania Działu Lokalowego oraz Działu Dodatków Mieszkaniowych oraz dotację celową w kwocie 341 326,57 zł,
- ✓ zadania z zakresu gospodarki nieruchomościami w kwocie 6 272 646,41 zł, w tym wykup nieruchomości na kwotę 5 367 532,31 zł,
- ✓ pozostałą działalność, w tym modernizację ciągów pieszo jezdnych na kwotę 321 553,69 zł.

Administracja publiczna

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 15 904 267,46 zł, co stanowi 94,51% planu rocznego. W ramach powyższych środków finansowane były:

- ✓ wydatki związane z funkcjonowaniem Urzędu Wojewódzkiego – 1 496 749,14 zł,
- ✓ wydatki związane z funkcjonowaniem Rady Miejskiej w Suwałkach – 270 112,39 zł,
- ✓ wydatki związane z funkcjonowaniem Urzędu Stanu Cywilnego, geodezji, spraw obywatelskich, jako zadanie zlecone z zakresu administracji państwowej – 13 006 005,53 zł,
- ✓ wydatki związane z funkcjonowaniem komisji poborowych – 31 994,93 zł,
- ✓ wydatki związane z promocją miasta – 822 636,05 zł.

Oświata i wychowanie

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 119 713 147,57 zł, co stanowi 99,68% planu rocznego. Wydatki dotyczą w szczególności:

- ✓ szkół podstawowych – 34 073 673,52 zł, co stanowi 99,97% planu rocznego,
- ✓ szkół podstawowych specjalnych – 1 660 151,19 zł, co stanowi 99,99% planu rocznego,
- ✓ oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych – 2 255 383,14 zł, co stanowi 99,73% planu rocznego,
- ✓ przedszkoli – 14 654 802,49 zł, co stanowi 99,56% planu rocznego,
- ✓ gimnazjów – 18 443 312,71 zł, co stanowi 99,90% planu rocznego,
- ✓ gimnazjów specjalnych – 1 210 829,94 zł, co stanowi 100,00% planu rocznego,
- ✓ liceów ogólnokształcących – 14 014 760,15 zł, co stanowi 99,84% planu rocznego,
- ✓ liceów profilowanych – 2 660 486,63 zł, co stanowi 98,54% planu rocznego,
- ✓ szkół zawodowych – 15 145 018,58 zł, co stanowi 99,89% planu rocznego,
- ✓ szkół zawodowych specjalnych – 1 840 956,83 zł, co stanowi 100,00% planu rocznego,
- ✓ centrów kształcenia ustawicznego i praktycznego – 2 389 760,42 zł, co stanowi 99,99% planu rocznego,
- ✓ stołówek szkolnych i przedszkolnych – 6 067 685,65 zł, co stanowi 99,11% planu rocznego
- ✓ oraz funkcjonowania ośrodków szkolenia, dokształcania i doskonalenia, dowożenia uczniów do szkół, innych form wychowania przedszkolnego oraz przedszkoli specjalnych.

Edukacyjna opieka wychowawcza

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 8 811 132,72 zł, co stanowi 99,47% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano m.in.:

- ✓ świetlice szkolne – 1 532 578,90 zł,
- ✓ specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze – 1 197 133,01 zł,
- ✓ poradnie psychologiczno-pedagogiczne – 2 044 362,79 zł,
- ✓ internaty i bursy szkolne – 970 259,21 zł,
- ✓ pomoc materialną dla uczniów – 2 057 301,22 zł.

Pomoc społeczna

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 52 928 751,57 zł, co stanowi 98,87% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano m.in.:

- ✓ placówki opiekuńczo-wychowawcze – 2 349 767,35 zł,
- ✓ domy pomocy społecznej – 7 714 190,55 zł,
- ✓ ośrodki wsparcia – 1 220 562,81 zł,
- ✓ rodziny zastępcze – 2 639,415,67 zł,
- ✓ świadczenia rodzinne – 20 498 684,10 zł,
- ✓ składki na ubezpieczenie zdrowotne – 310 515,56 zł,
- ✓ zasiłki i pomoc w naturze – 2 703 275,24 zł,
- ✓ dodatki mieszkaniowe – 3 583 966,19 zł,
- ✓ zasiłki stałe – 2 239 031,92 zł,
- ✓ ośrodki pomocy społecznej – 4 541 224,42 zł,
- ✓ usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze – 1 849 459,56 zł.

Gospodarka komunalna i ochrona środowiska

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 20 135 791,09 zł, co stanowi 92,92% planu rocznego.

W ramach powyższych środków sfinansowano:

- ✓ wydatki związane z gospodarką ściekową i ochroną wód w kwocie 1 696 793,31 zł,
- ✓ wydatki związane z gospodarką odpadami w kwocie 66 000,62 zł,
- ✓ oczyszczanie miasta w kwocie 10 881 906,28 zł,
- ✓ utrzymanie zieleni w kwocie 1 735 381,35 zł,
- ✓ funkcjonowanie schroniska dla zwierząt w kwocie 290 346,95 zł,
- ✓ oświetlenie ulic, placów i dróg w kwocie 2 052 742,03 zł,
- ✓ wydatki związane z gromadzeniem środków z opłat i kar za korzystanie ze środowiska w kwocie 57 482,73 zł,
- ✓ wydatki związane z gromadzeniem środków z opłat produktowych w kwocie 6 800,48 zł,
- ✓ pozostałą działalność w kwocie 3 348 337,34 zł.

Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 12 295 250,30 zł, co stanowi 99,54% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano m.in. dotacją wydatki bieżące oraz koszty realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych:

- ✓ Suwalskiego Ośrodka Kultury – kwota 6 945 973,00 zł,
- ✓ Biblioteki Publicznej im. Marii Konopnickiej – kwota 2 194 101,00 zł,
- ✓ Muzeum Okręgowego – kwota 2 369 522,00 zł.

Kultura fizyczna

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 14 710 785,47 zł, co stanowi 99,66% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano funkcjonowanie m.in.:

- ✓ obiektów sporto wych – 4 954 803,36 zł, co stanowi 99,67% planu rocznego,
- ✓ instytucji kultury fizycznej – 7 704 157,03 zł, co stanowi 99,57% planu rocznego.

Deficyt budżetowy, poziom zadłużenia i obsługa długu

W roku 2013 i 2012 budżet miasta Suwałki zanotował nadwyżkę dochodów nad wydatkami w kwotach odpowiednio 0,36 mln zł i 0,08 mln zł, natomiast w roku 2014 w wyniku wykonania budżetu odnotowano deficyt w kwocie 1,66 mln zł.

Tabela 6.2.8. Dynamika zadłużenia miasta Suwałki w latach 2012-2014 (w tys. zł)

	2012	2013	2014
Dochody wykonane ogółem	293 394	307 493	314 243
Kwota długu (po wyłączeniach)	127 055	127 055	128 593
Wskaźnik zadłużenia	43,31%	41,32%	40,92%

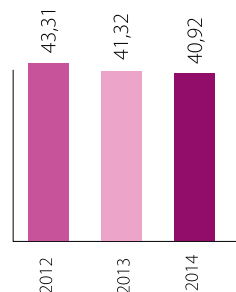
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2012-2014

Na dzień 31 grudnia 2014 roku kwota zadłużenia miasta Suwałki z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz zobowiązań wymagalnych z uwzględnieniem wyłączeń wyniosła kwotę 128 593 433,00 zł, tj. 40,92% zrealizowanych dochodów i w stosunku do roku 2013 (41,32%) zmniejszyła się o 0,40%. Na obsługę zadłużenia, spłatę kapitału i odsetek, przeznaczono 15 792 411,69 zł, co stanowi 5,03% wykonanych dochodów miasta.

fot. Krzysztof Mierzejewski

Wykres 6.2.4. Wskaźnik zadłużenia miasta Suwałki w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2012-2014

6.3 Urząd Miejski

Struktura organizacyjna Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Organizację i zasady funkcjonowania Urzędu Miejskiego w Suwałkach określa Regulamin Organizacyjny nadany przez Prezydenta Miasta Suwałki. Zgodnie z Regulaminem strukturę Urzędu tworzą wydziały i równoważne komórki organizacyjne. Kierują nimi naczelnicy i kierownicy, na których spoczywa odpowiedzialność za właściwą organizację pracy, ustalanie zasad funkcjonowania oraz zakresy obowiązków pracowników.

Strukturę organizacyjną w 2014 roku tworzyło 19 wydziałów i równorzędnych jednostek organizacyjnych:

- ✓ Biuro Rady Miejskiej
- ✓ Wydział Komunikacji Społecznej i Promocji
- ✓ Wydział Organizacyjny
- ✓ Wydział Finansowy
- ✓ Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych
- ✓ Wydział Architektury i Gospodarki Przestrzennej
- ✓ Wydział Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Rolnictwa

- ✓ Wydział Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej
- ✓ Wydział Oświaty, Wychowania i Sportu
- ✓ Wydział Spraw Społecznych
- ✓ Wydział Kultury i Ochrony Zabytków
- ✓ Wydział Spraw Obywatelskich
- ✓ Urząd Stanu Cywilnego
- ✓ Straż Miejska
- ✓ Wydział Komunikacji
- ✓ Wydział Informatyki
- ✓ Wydział Inwestycji
- ✓ Wydział Zamówień Publicznych
- ✓ Wydział Audytu i Kontroli

Kierownikiem Urzędu jest Prezydent Miasta, który kieruje jego pracą przy pomocy dwóch Zastępców Prezydenta, Sekretarza i Skarbnika.

Zastępcy Prezydenta zapewniają w powierzonym zakresie kompleksową merytoryczną realizację zadań oraz nadzorują wydziały i inne jednostki organizacyjne realizujące te zadania.

Sekretarz Miasta zapewnia warunki organizacyjne umożliwiające sprawne wykonywanie zadań przez Radę Miejską, Prezydenta i Urząd.

Skarbnik Miasta zapewnia prawidłową gospodarkę finansową miasta i jako główny

księgowy budżetu realizuje wynikające z tego tytułu zadania określone w odrębnych przepisach. Koordynuje i nadzoruje prace dotyczące opracowania projektu budżetu miasta oraz czuwa nad prawidłową jego realizacją, opracowuje określone analizy i sprawozdania w tym zakresie, parafuje dokumenty, w których ustala się zobowiązania finansowe miasta i Urzędu Miejskiego.

Statutowe zadania wydziałów:

1. Biuro Rady Miejskiej:

- ✓ obsługa Rady i jej organów,
- ✓ ewidencja uchwał i innych aktów Rady oraz wniosków komisji,
- ✓ ewidencja interpelacji, zapytań i wniosków radnych,
- ✓ wykonywanie zadań związanych z wyborami do Rady Miejskiej, Prezydenta Miasta Suwałk i Sejmiku Województwa, a w szczególności, obsługą Miejskiej Komisji Wyborczej oraz z wyborami do sołectw,
- ✓ wykonywanie zadań związanych z wyborami ławników sądowych,
- ✓ wykonywanie czynności zapewniających Przewodniczącemu Rady sprawne kierowanie jej pracami.

2. Wydział Komunikacji Społecznej i Promocji

- ✓ wykonywanie zadań z zakresu obsługi prasowej Prezydenta i Urzędu oraz Rady Miejskiej,
- ✓ tworzenie polityki informacyjnej oraz strategii medialnej Urzędu poprzez przygotowanie i koordynowanie działań związanych z komunikacją,
- ✓ przygotowywanie materiałów i informacji do Tygodnika Suwałskiego,
- ✓ opracowywanie strategii komunikowania się związanej z sytuacjami kryzysowymi,
- ✓ przygotowywanie i przeprowadzanie konsultacji społecznych,
- ✓ analizowanie wyników z konsultacji społecznych, badań sondaży przeprowadzanych na terenie miasta w celu ich wykorzystania dla budowania strategii komunikacyjnej z mieszkańcami,
- ✓ analizowanie artykułów prasowych, audycji radiowych i telewizyjnych, przekazów internetowych oraz badań opinii publicznej, przygotowywanie i redagowanie sprostowań, polemik oraz wyjaśnień,
- ✓ przygotowywanie wystąpień i pism okolicznościowych,
- ✓ przygotowywanie materiałów merytorycznych oraz graficznych na konferencje prasowe Prezydenta i Zastępców Prezydenta.
- ✓ organizowanie konferencji prasowych
- ✓ współpraca z Polską Agencją Prasową,
- ✓ prowadzenie i aktualizacja strony internetowej www.um.suwalki.pl oraz administrowanie profilami miasta na portalach społecznościowych,
- ✓ prowadzenie spraw związanych z udziałem honorowego patronatu Prezydenta i udziału Prezydenta w komitetach honorowych.
- ✓ realizacja strategii promocji oraz kreacja marki miasta Suwałki,
- ✓ podejmowanie inicjatyw, organizacja i współudział w imprezach promujących miasto,

- ✓ realizacja Systemu Identyfikacji Wizualnej,
- ✓ nadzór, koordynacja i monitorowanie wydawnictw promocyjnych miasta,
- ✓ prowadzenie spraw z zakresu współpracy zagranicznej w tym związanych z uczestnictwem miasta w instytucjach międzynarodowych,
- ✓ koordynowanie spraw współpracy z miastami partnerskimi.
- ✓ prowadzenie działań mających wpływ na rozwój turystyki w Suwałkach,

2. Wydział Organizacyjny:

- ✓ organizacja i funkcjonowanie Urzędu,
- ✓ obsługa Prezydenta,
- ✓ prowadzenie spraw pracowniczych,
- ✓ nadzór nad terminowym rozpatrywaniem i załatwianiem interpelacji i zapytań radnych, wniosków komisji oraz postulatów wyborców kierowanych do Prezydenta,
- ✓ rozpatrywanie skarg i wniosków kierowanych do Prezydenta,
- ✓ prowadzenie spraw administracyjno-gospodarczych.

3. Wydział Finansowy:

- ✓ planowanie i realizację budżetu miasta,
- ✓ prowadzenie spraw dotyczących wymiaru podatków i opłat lokalnych,
- ✓ sporządzanie obowiązującej sprawozdawczości budżetowej określonej w przepisach szczególnych,
- ✓ opracowywanie projektów uchwał w sprawie stawek podatków i opłat lokalnych,
- ✓ windykacja należności z tytułu podatków i opłat lokalnych,
- ✓ prowadzenie spraw dotyczących częściowego zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego.

4. Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych

- ✓ planowanie strategii i kierunków rozwoju miasta,

- ✓ realizacja zadań związanych z programami pomocowymi z Unii Europejskiej,
- ✓ opracowywanie i opiniowanie pod względem celowości projektów inwestycyjnych oraz innych przedsięwzięć gospodarczych finansowanych z budżetu miasta,
- ✓ utrzymywanie kontaktów ze środowiskiem gospodarczym, a także promocja gospodarcza miasta.

5. Wydział Architektury i Gospodarki Przestrzennej:

- ✓ prowadzenie spraw dotyczących ładu przestrzennego,
- ✓ architektura i estetyka miasta,
- ✓ realizacja zadań związanych z gospodarką przestrzenną określonych ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz ustawą prawo budowlane – jako organ administracji pierwszej instancji.

6. Wydział Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Rolnictwa:

- ✓ prowadzenie spraw z zakresu geodezji i kartografii poprzez m.in. prowadzenie zasobu geodezyjno – kartograficznego z obszaru miasta, zakładanie i prowadzenie ewidencji gruntów i budynków oraz gleboznawczej klasyfikacji gruntów, zakładanie i prowadzenie ewidencji sieci uzbrojenia terenu,
- ✓ prowadzenie spraw z zakresu gospodarki nieruchomościami, a w szczególności dotyczących komunalizacji mienia Skarbu Państwa, sprzedaży nieruchomości
- ✓ mienia gminnego i Skarbu Państwa lub oddawania w użytkowanie wieczyste, wywłaszczanie i zwrot nieruchomości, scalanie i podział, rozgraniczanie oraz zamiana nieruchomości,
- ✓ prowadzenie spraw z zakresu rolnictwa i leśnictwa, a w szczególności związanych z produkcją roślinną i zwierzęcą, ogrodami działko-

wymi, wspólnotami gruntowymi, rejestracją sprzętu pływającego służącego do połowu ryb oraz ochroną gruntów rolnych i leśnych.

7. Wydział Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej:

- ✓ należyta realizacja zadań związanych z funkcją gminy jako właściciela mienia komunalnego,
- ✓ prowadzenie spraw z zakresu zieleni miejskiej,
- ✓ ochrona przyrody i środowiska,
- ✓ gospodarka wodna i leśna,
- ✓ utrzymanie porządku i czystości na terenie miasta.
- ✓ gospodarka odpadami.

8. Wydział Oświaty, Wychowania i Sportu:

- ✓ wykonywanie zadań związanych z zakładaniem, prowadzeniem, przekształcaniem, utrzymywaniem oraz likwidowaniem przedszkoli samorządowych, grup żłobkowych, publicznych szkół i placówek oświatowych,
- ✓ prowadzenie spraw związanych z wpiśnięciem do ewidencji niepublicznych szkół i placówek oświatowych oraz wydawaniem zezwoleń na zakładanie szkół i placówek publicznych,
- ✓ prowadzenie czynności dotyczących obowiązku szkolnego,
- ✓ analiza przestrzegania Karty Nauczyciela w jednostkach oświatowych,
- ✓ nadzór nad funkcjonowaniem przedszkoli samorządowych, szkół i placówek oświatowych prowadzonych przez miasto, jednostek organizacyjnych, zakładów kultury fizycznej i sportu.

9. Wydział Spraw Społecznych:

- ✓ prowadzenie spraw z zakresu ochrony i promocji zdrowia,
- ✓ zwalczanie patologii społecznych,
- ✓ rozwiązywanie problemów społecznych,

- ✓ zatrudnienie i rehabilitację osób niepełnosprawnych
- ✓ prowadzenie spraw związanych z sprzedażą na terenie miasta napojów alkoholowych.

10. Wydział Kultury, Turystyki i Ochrony Zabytków:

- ✓ nadzór nad działalnością miejskich instytucji kultury,
- ✓ opracowywanie założeń programowych w zakresie rozwoju i upowszechniania kultury na terenie miasta,
- ✓ organizacja na terenie miasta uroczystości z okazji świąt państwowych i rocznic,
- ✓ budowa wizerunku miasta i kształtowanie relacji społecznych,
- ✓ prowadzenie działań związanych z rozwojem turystyki w Suwałkach,
- ✓ realizacja zadań wynikających z przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- ✓ przygotowywanie wniosków do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o wpisanie lub wykreślenie z rejestru zabytków, obiektów stanowiących własność miasta Suwałki.

11. Wydział Spraw Obywatelskich:

- ✓ sprawy ewidencji ludności,
- ✓ prowadzenie rejestru wyborców i sporządzanie spisów wyborców,
- ✓ rejestracja przedpoborowych oraz przygotowania i przeprowadzania poboru,
- ✓ realizacja zadań obronnych własnych i nadzorowanie ich w jednostkach organizacyjnych gminy miasta Suwałki,
- ✓ opracowywanie wieloletnich i rocznych planów działania w zakresie obrony cywilnej,
- ✓ opracowywanie i aktualizacja Miejskiego Planu Reagowania Kryzysowego,
- ✓ organizowanie ochrony informacji niejawnych w Urzędzie Miejskim,
- ✓ prowadzenie ewidencji działalności gospodarczej.

12. Urząd Stanu Cywilnego:

- ✓ należyte wykonywanie zadań wynikających z prawa o aktach stanu cywilnego, kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie szczegółowych zasad sporządzania aktów stanu cywilnego, sposobu prowadzenia ksiąg stanu cywilnego, ich kontroli, przechowywania i zabezpieczania oraz wzorów aktów stanu cywilnego, ich odpisów, zaświadczeń i protokołów, a w szczególności:
- ✓ rejestracja urodzeń, małżeństw i zgonów,
- ✓ prowadzenie ksiąg stanu cywilnego,
- ✓ prowadzenie akt zbiorczych i skorowidzów ksiąg stanu cywilnego.

13. Straż Miejska:

- ✓ ochrona porządku i spokoju w miejscach publicznych,
- ✓ czuwanie nad porządkiem – kontrola ruchu drogowego w zakresie określonym w przepisach o ruchu drogowym,
- ✓ ochrona obiektów komunalnych i urządzeń użyteczności publicznej.

14. Wydział Komunikacji:

- ✓ należyte wykonywanie zadań wynikających z ustawy prawo o ruchu drogowym, ustawy o transporcie drogowym oraz rozporządzeń wykonawczych, a w szczególności:
- ✓ prowadzenie spraw związanych z zarejestrowaniem i wyrejestrowaniem pojazdów,
- ✓ wydawanie uprawnień do kierowania pojazdami w ruchu krajowym i międzynarodowym,
- ✓ wydawanie dowodów rejestracyjnych,
- ✓ udzielanie licencji na transport drogowy.

15. Wydział Informatyki

- ✓ prowadzenie spraw z zakresu informatyki i komputeryzacji Urzędu,

- ✓ sprawowanie bieżącego nadzoru nad siecią komputerową i sprzętem komputerowym Urzędu,
- ✓ utrzymanie w sprawności technicznej sprzętu informatycznego i zainstalowanego oprogramowania wraz z ubezpieczeniem,
- ✓ archiwizowanie danych według potrzeb Urzędu (serwer i poszczególne stanowiska pracy), wykonywanie kopii danych i oprogramowania,
- ✓ gospodarowanie sprzętem informatycznym i oprogramowaniem,
- ✓ prowadzenie i konfigurowanie kont użytkowników,
- ✓ wykonywanie napraw i konserwacji sprzętu oraz oprogramowania,
- ✓ redakcja Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu,
- ✓ realizacja Polityki Bezpieczeństwa Informatycznego i pełnienie obowiązków Administratora Bezpieczeństwa Informatyki,
- ✓ przygotowywanie projektów opinii, zestawień i innej dokumentacji informatycznej na potrzeby Urzędu,
- ✓ wdrażanie stosowania podpisu elektronicznego i elektronicznego obiegu dokumentów oraz innych programów usprawniających pracę Urzędu,
- ✓ przygotowywanie, wdrażanie, aktualizacja i nadzór nad procedurami bezpieczeństwa,
- ✓ dążenie do integracji poszczególnych systemów informatycznych, w celu ułatwienia wymiany informacji w Urzędzie,
- ✓ nadzór nad funkcjonowaniem miejskiego systemu monitoringu oraz koordynacja działań w zakresie jego rozbudowy,
- ✓ organizowanie i prowadzenie szkoleń wewnętrznych z zakresu oprogramowania i sprzętu,
- ✓ udział w przygotowaniu procedur zamówień publicznych związanych z zakupem

sprzętu, oprogramowania i usług zewnętrznych,

- ✓ współpraca z jednostkami organizacyjnymi miasta w zakresie rozwoju informatyki,
- ✓ monitorowanie rozwoju systemów informatycznych i wdrażanych rozwiązań z dziedziny nowych technologii na terenie miasta,
- ✓ koordynacja rozwoju na terenie miasta szerokopasmowych sieci informatycznych,
- ✓ nadzór nad systemem łączności Urzędu.

16. Wydział Inwestycji

- ✓ przygotowanie studiów, koncepcji oraz projektów planów rozwoju, modernizacji i remontów infrastruktury drogowej, teletechnicznej, elektrycznej i pozostałej infrastruktury miejskiej,
- ✓ przygotowanie, opracowanie oraz nadzór nad realizacją prowadzonych inwestycji,
- ✓ przygotowanie i realizacja inwestycji miejskich obejmujących w szczególności budowę, rozbudowę, przebudowę oraz remonty,
- ✓ prowadzenie spraw w zakresie społecznych inicjatyw inwestycyjnych finansowanych z budżetu miasta,
- ✓ sprawowanie nadzoru inwestycyjnego nad inwestycjami i remontami finansowanymi z budżetu miasta i jednostek organizacyjnych miasta oraz zadań realizowanych w ramach inwestycyjnych inicjatyw społecznych,
- ✓ opracowywanie opinii oraz szacunku kosztów zadań inwestycyjnych i remontowych miasta,
- ✓ uzyskiwanie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego lub decyzji o warunkach zabudowy,
- ✓ uzyskiwanie pozwoleń na prowadzenie robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub

w otoczeniu zabytków (na terenie objętym ochroną konserwatorską),

- ✓ uzyskiwanie pozwoleń wodnoprawnych,
- ✓ uzyskiwanie zezwoleń na usunięcie drzew kolidujących z inwestycją,
- ✓ uzyskiwanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
- ✓ zgłaszanie robot niewymagających pozwolenia na budowę,
- ✓ uzyskiwanie pozwoleń na budowę lub zezwoleń na realizację inwestycji drogowych,
- ✓ składanie wniosków o wszczęcie postępowania administracyjnego o ustaleniu wysokości odszkodowania z tytułu przyjętych nieruchomości na rzecz dróg i udział w prowadzonym postępowaniu,
- ✓ zgłaszanie rozpoczęcia budowy,
- ✓ przekazywanie placów budów wykonawcom robot,
- ✓ składanie zawiadomień o zakończeniu budowy lub uzyskiwanie pozwoleń na użytkowanie obiektu budowlanego,
- ✓ organizacja i zlecenie nadzoru nad wybranymi zadaniami inwestycyjnymi.

17. Wydział Zamówień Publicznych

- ✓ koordynacja udzielania zamówień publicznych w Urzędzie zgodnie z ustawą – Prawo zamówień publicznych i uregulowaniami wewnętrznymi Prezydenta,
- ✓ sporządzanie zbiorczych planów zamówień publicznych urzędu,
- ✓ przyjmowanie zleceń z komórek organizacyjnych na przeprowadzenie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,
- ✓ uczestnictwo pracowników wydziału w pracach komisji przetargowych,
- ✓ przygotowywanie i przeprowadzanie zleconych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, a w szczególności

sporządzanie specyfikacji istotnych warunków zamówienia, publikowanie ogłoszeń, sporządzanie umów, prowadzenie dokumentacji postępowań,

- ✓ wydawanie i przyjmowanie od wykonawców dokumentów związanych z prowadzonym postępowaniem o udzielenie zamówienia publicznego,
- ✓ prowadzenie procedury związanej z rozpatrzeniem odwołań i wnoszeniem skarg,
- ✓ zawieranie umów z wykonawcami wyłonionymi w trybie ustawy Prawo zamówień publicznych,
- ✓ przeprowadzanie szkoleń wewnętrznych w zakresie zamówień publicznych w komórkach organizacyjnych.

18. Wydział Audytu i Kontroli

- ✓ zapewnienie prawidłowej realizacji audytu wewnętrznego i kontroli jednostek organizacyjnych miasta,
- ✓ prowadzenie kontroli właścicielskiej w trybie przepisów Kodeksu Spółek Handlowych,
- ✓ koordynacja kontroli zarządczej i sporządzanie oraz przedkładanie Prezydentowi zbiorczej informacji z wyników przeprowadzonej kontroli,
- ✓ sprawowanie kontroli gospodarki finansowej jednostek organizacyjnych Miasta.

W Urzędzie Miejskim w Suwałkach obsługą klienta zajmują się wszystkie wydziały i równorzędne komórki organizacyjne. Najczęstszym sposobem załatwienia sprawy w Urzędzie jest obsługa bezpośrednio w komórkach organizacyjnych.

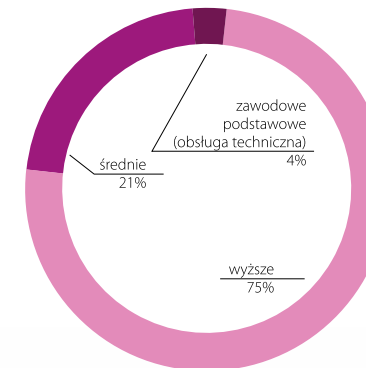
Potrzeby klientów formułowane są poprzez:

- ✓ korespondencję kierowaną do Urzędu drogą pocztową i elektroniczną,
- ✓ bezpośredni kontakt pracownika z klientem,
- ✓ rozmowy telefoniczne,

- ✓ media,
- ✓ analizę skarg i wniosków,
- ✓ stronę internetową Urzędu www.um.suwalki.pl

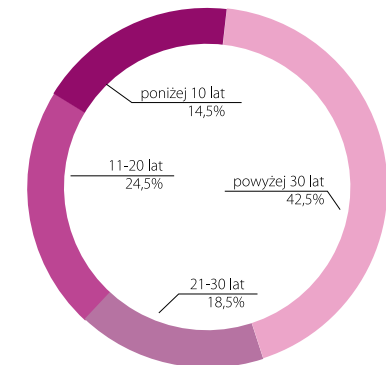
Na oficjalnej stronie Urzędu Miejskiego w Suwałkach znajdują się między innymi informacje dotyczące miasta, samorządu, gospodarki, kultury i turystyki, oświaty i sportu. Jest ona na bieżąco aktualizowana. Dodatkowo mieszkańcy miasta mogą uzyskać informacje dotyczące funkcjonowania miasta oraz Urzędu Miejskiego poprzez stronę Biuletynu Informacji Publicznej (BIP).

Wykres 6.3.1 Struktura wykształcenia pracowników Urzędu Miejskiego w Suwałkach w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Wykres 6.3.2 Struktura zatrudnienia w Urzędzie Miejskim w Suwałkach ze względu na staż pracy w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Suwałkach

6.4 Współpraca międzynarodowa

Miasta partnerskie

Alytus (Litwa) – od 1996 roku

Od kilkunastu lat Suwałki wraz z Alytusem realizują wspólne projekty współfinansowane z funduszy Unii Europejskiej w dziedzinie: gospodarki, edukacji, kultury, sportu i innych. Mieszkańcy obu miast biorą udział w licznych imprezach kulturalnych, takich jak: Dni Miasta, Suwalski Jarmark Folkloru, Suwałki Blues

fot. Krzysztof Mierzejewski

Festiwal oraz w zawodach sportowych. Realizowane są wspólne projekty infrastrukturalne i tzw. „miękkie”. W 2014 r. zrealizowano m.in. „Utworzenie Transgranicznego Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów w Suwałkach”, zorganizowano wystawę historyczną pt.: „Wielka Wojna. Suwalszczyzna i Zanimienie 1914-1918”.

Grande-Synthe (Francja) – od 1978 roku

Współpraca Suwałk z Grande-Synthe rozpoczęła się w latach 70. ubiegłego wieku. Wtedy to powstało Towarzystwo Przyjaciół Grande-Synthe. W 1978 roku podpisano pierwszą umowę o współpracy. Rozpoczęły się wymiany turystyczne i kulturalne. Do Francji wyjeżdżały zespoły artystyczne, między innymi Zespół Pieśni i Tańca „Suwalszczyzna”, grupy młodzieży, sportowcy i inni. W 2018 roku będziemy obchodzić 40-lecie

współpracy Suwałk i Grande-Synthe. Obecnie współpraca dotyczy głównie wymiany doświadczeń w zakresie edukacji, sportu, kultury i opieki społecznej.

Marijampolė (Litwa) – od 1995 roku

Wieloletnia współpraca w dziedzinie kultury, nauki, sportu, edukacji, turystyki i promocji. Od 20 lat Suwałki wraz z miastem Marijampol realizują wspólne projekty współfinansowane z funduszy Unii Europejskiej. W 2014 r. wspólnie z Marijampolem zorganizowano m.in. Wielokulturowy Festiwal Kulinarny w Suwałkach.

Notodden (Norwegia) – od 2008 roku

Dzięki współpracy miast zapoczątkowanej w ramach projektu „Innovation Circle”, INTERREG III B, miasto Suwałki podjęło inicjatywę organizacji Suwałki Blues Festiwal (w każdy drugi weekend lipca). W latach 2009-2012 Suwałki i Notodden wraz z innymi partnerami z państw Regionu Morza Bałtyckiego zrealizowały wspólny projekt pt.: „TRANS-IN-FORM”.

Võru (Estonia) – 1999 roku

Współpraca dotyczy głównie sportu i kultury. Od 2007 roku suwalscy uczniowie biorą udział w Zawodach Juniorów Miast Partnerskich organizowanych w Võru.

Waren (Niemcy) – od 1999 roku

Współpraca dotyczy działań w dziedzinie promocji, kultury, turystyki, oświaty i sportu.

Czerniachowski (Obwód Kaliningradzki Federacji Rosyjskiej) – od 2012 roku

Współpraca dotyczy kultury i sportu oraz inwestycji realizowanych w ramach projektu dotyczącego drugiego etapu przebudowy Placu Marszałka Józefa Piłsudskiego w Suwałkach dofinansowanego z Unii Europejskiej.

Tabela 6.1.4 Działania partnerskie w 2014 roku

GRANDE-SYNTHE (FRANCJA)	
1 maja 2014r.	2-osobowa delegacja z Grande-Synthe uczestniczyła w Pikniku Europejskim z okazji 10-tej rocznicy przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Piknik Europejski odbył się na przebudowanym Placu Marii Konopnickiej w Suwałkach. Na Placu została też otwarta wystawa „Suwałki – 10 lat w Unii Europejskiej”, która podsumowywała zmiany, jakie dokonały się w naszym mieście w ostatniej dekadzie.
11-16 maja 2014 r.	Delegacja z Grande-Synthe odwiedziła Suwałki w ramach projektu pt.: „Żywe lekcje historii” w ramach współpracy z ZS4. W delegacji uczestniczyło: 12 uczniów i 2 nauczycieli, 5 kombatantów, 1 osoba z Merostwa Grande-Synthe. Celem projektu było poznawanie historii i kultury polskiej, wymiana doświadczeń, ćwiczenie umiejętności językowych i nawiązywanie nowych kontaktów. Ponadto Suwałki odwiedziło również 7 raperów, DJów – Grupa NG. Celem ich wizyty była wymiana artystyczna, a rezultatem: koncert grupy Domun z lokalnymi artystami MC i DJ oraz nagranie przez francuskich muzyków video plenerów Suwałk na potrzeby teledysków.
29-31 maja 2014 r.	3-os. delegacja z Grande-Synthe uczestniczyła w XIII Międzynarodowym Festiwalu Piosenki i Tańca Muszelki Włgier w Suwałkach.
27-30 czerwca 2014 r.	2-osobowa delegacja z Suwałk uczestniczyła w „Lecie Stowarzyszeń” – corocznej imprezie organizowanej w Grande-Synthe, na której ok. 100 aktywnych NGO's prezentuje swoją działalność. Podpisano roczny plan działania pomiędzy Suwałkami i Grande-Synthe na 2014 r.
30 czerwca-7 lipca 2014 r.	4 uczennice z Technikum nr 4 w Suwałkach wraz z nauczycielem uczestniczyły w wymianie językowej we Francji. Udział w wymianie był nagrodą dla najlepszych uczniów.
10-12 lipca 2014 r.	W programie Suwałki Blues Festival wystąpił zespół Blue Time Shakers, który zagrał 2 koncerty. W festiwalu uczestniczyła też 2-os. delegacja oficjalna z Grande-Synthe.
24-31 sierpnia 2014 r.	9-osobowa grupa muzyczna „Domun” z Suwałk odwiedziła Grande-Synthe. Rezultatem wizyty było: nagranie klipu i prezentacja artystów z Suwałk na koncercie w Grande-Synthe.
20 września-17 października 2014 r.	4 uczniowie Lycée Professionnel des Plaines du Nord z Grande-Synthe odbyły praktyki zawodowe w Suwałkach. Praktyki były sfinansowane z programu Comenius we współpracy z ZS nr 4 w Suwałkach.
maj-grudzień 2014r.	W 2014 r. uczniowie ZS nr 4 w Suwałkach oraz Lycée du Nordover z Grande-Synthe uczestniczyli we francusko-polskim projekcie: „BAJKA”. Napisali oni dwie bajki: uczniowie francuscy bajkę o Suwałkach, a suwalscy bajkę o Grande-Synthe. Wcześniej odbyły się wzajemne wizyty, podczas których zbierano informacje o miastach partnerskich do opracowania bajek.
9-11 października 2014 r.	Zespół Bang On! Blues (5 os.) uczestniczył w międzynarodowym festiwalu bluesowym „Bay Car Blues” organizowanym w Grande-Synthe. Zespół zagrał tam 2 koncerty.
WAREN (MÜRITZ)	
1 maja 2014r.	2-osobowa delegacja z Waren/Müritz uczestniczyła w Pikniku Europejskim z okazji 10-tej rocznicy przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Piknik Europejski odbył się na przebudowanym Placu Marii Konopnickiej w Suwałkach. Na Placu została też otwarta wystawa „Suwałki – 10 lat w Unii Europejskiej”, która podsumowywała zmiany, jakie dokonały się w naszym mieście w ostatniej dekadzie. W czasie wizyty podpisano plan działania pomiędzy miastami na 2014 r.
29 maja-1 czerwca 2014 r.	Drużyna piłkarska z Waren/Müritz uczestniczyła w Międzynarodowym Turnieju Piłkarskim w Suwałkach. W turnieju uczestniczyły też drużyny z: Notodden (Norwegia), Mariampola, Wilna, Druskiennik (Litwa), Czerniachowska, (Rosja), Priekuli, (Łotwa), Grodna (Białoruś) i z Polski.
11-13 lipca 2014 r.	4-osobowa delegacja z Suwałk uczestniczyła w obchodach Święta Waren/Müritz – Müritzfest.
23 sierpnia 2014 r.	10-osobowa reprezentacja z Suwałk uczestniczyła w biegach przełajowych wokół jeziora Müritz: „MÜRITZ-LAUF”. Poza gospodarzami w biegu uczestniczyli reprezentanci: Szwajcarii, Holandii, Belgii i Księstwa Lichtenstein.
ALYTUS (LITWA)	
2014 r.	Realizowano projekt nr LT-PL/191 pt.: „Poprawa efektywności energetycznej budynków oświatowych w rejonie transgranicznym”. W ramach projektu przeprowadzono termomodernizację ZS nr 8 oraz SP nr 6 w Suwałkach. Odbyła się wizyta studyjna w Suwałkach dla litewskich specjalistów nt. technologii energooszczędnych w budownictwie oraz wizyta studyjna specjalistów polskich (wykonawców robót i audytów energetycznych) w Alytusie.
2014 r.	Realizowano projekt nr LT-PL/152 pt.: „II Etap poprawy infrastruktury stref przemysłowych w litewsko-polskim rejonie transgranicznym”. Zostały wybudowane ulice w strefie przemysłowej „Papiernia”: ulice dojazdowe (obecnie bez nazwy) do ulicy Leśnej w Suwałkach w kwartale pomiędzy ul. Leśną i Hubalą, ulica Krakowska na odcinku od ulicy Leśnej do ulicy Warszawskiej, a także sięgacz ulicy Krakowskiej.

Kwiecień-wrzesień 2014 r.	Realizowano projekt nr SPF/1.2/PL-LT/04 pt.: „Utworzenie Transgranicznego Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów w Suwałkach”. Odbły się szkolenia dla pracowników Urzędów Miejskich: w Suwałkach, Alytusie i Mariampolu. Przeprowadzono cykl szkoleń z zakresu eksportu do krajów Europy Zachodniej (Niemcy, Francja) oraz Skandynawii, w których udział wzięli pracownicy przedsiębiorstw z Polski i Litwy. Zorganizowano seminarium nt. korzyści współpracy gospodarczej przedsiębiorców z regionu transgranicznego. Wykonano film promujący walory inwestycyjne Suwałk, Alytusa i Mariampola, a także katalog inwestycyjny wraz z bazą danych przedsiębiorstw z regionu pogranicza. Utworzono Transgraniczne Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów w zaadaptowanym pomieszczeniu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.
Marzec-wrzesień 2014 r.	Muzeum Okręgowe w Suwałkach realizowało projekt: SPF/1.3/PL/14 pt.: „Wydarzenia I wojny światowej jako element wspólnego kulturowego i historycznego dziedzictwa Suwalszczyzny i Zaniemenia”. Partnerem projektu było Muzeum Krajoznawcze w Alytusie. Rezultatem projektu była organizacja wystawy pt.: „Wielka Wojna. Suwalszczyzna i Zaniemenie 1914-1918” i jej prezentacja w Suwałkach, Starym Folwarku oraz na Litwie: w Alytusie, Łódziejach, Birsztanach oraz w archiwum w Mariampolu. Zorganizowano też: <ul style="list-style-type: none"> ✓ międzynarodową konferencję naukową w Muzeum Okręgowym w Suwałkach, ✓ widowisko historyczne „Wielka Wojna. Suwalszczyzna 1914-1918” w Starym Folwarku; Wydano album pt.: „Wielka Wojna. Suwalszczyzna i Zaniemenie 1914-1918”.
21 marca 2014 r.	Zespół Szkół Technicznych w Suwałkach zorganizował międzynarodowe rozgrywki w piłce siatkowej. Uczestniczyła w nich młodzież z Suwałk – 15 osób oraz z Alytusa – 12 osób i z Sołeczniak – 14 osób. Działanie przyczyniło się do promocji miasta, wymiany doświadczeń, popularyzacji piłki siatkowej i integracji młodzieży z obu państw.
1 maja 2014 r.	4-osobowa delegacja z Alytusa uczestniczyła w Pikniku Europejskim z okazji 10-tej rocznicy przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Piknik Europejski odbył się na przebudowanym Placu Marii Konopnickiej w Suwałkach. Na Placu została też otwarta wystawa „Suwałki – 10 lat w Unii Europejskiej”, która podsumowywała zmiany, jakie dokonały się w naszym mieście w ostatniej dekadzie.
3 maja 2014 r.	7-osobowy zespół CDN współpracujący z Suwalskim Ośrodkiem Kultury uczestniczył w Międzynarodowym Młodzieżowym Festiwalu Tańca Nowoczesnego „Talking dance” w Alytusie.
23-26 maja 2014 r.	2 przedstawicieli Suwalskiej Grupy Twórczej uczestniczyło w plenerze fotograficznym w Alytusie. Efektem pleneru była wystawa pt.: „Jeden dzień w mieście Alytus”, prezentowanej podczas Światowego Dnia Miast Partnerskich w Alytusie.
13-14 czerwca 2014 r.	4-osobowa delegacja z Suwałk uczestniczyła w obchodach Dni Alytusa.
8-10 sierpnia 2014 r.	4-osobowa delegacja z Alytusa uczestniczyła w obchodach Dni Suwałk.
7-9 listopada 2014	W Zespole Szkół nr 10 w Suwałkach odbył się I-szy Międzynarodowy Turniej Niepodległości o Puchar Prezydenta Miasta Suwałk. W turnieju brali również udział uczestnicy z Alytusa, tj. 12 zawodników i 2 trenerów. Celem tego działania było nawiązanie współpracy z drużyną piłki siatkowej z Alytusa oraz wymiana doświadczeń.
5 grudnia 2014 r.	W Szkole Sportowej w Alytusie odbył się Turniej Piłki Siatkowej Chłopców. W rozgrywkach uczestniczyły: drużyny Zespołu Szkół Technicznych w Suwałkach – 12 osób i z Litwy: Alytus – 15 osób, Sołeczniaki – 14 osób, Kowno – 16 osób. Rezultatem tego działania była promocja miasta, wymiana doświadczeń, popularyzacja piłki siatkowej wśród młodzieży polskiej i litewskiej oraz integracja młodzieży z obu państw.

MARIJAMPOLE (LITWA)

Marzec-wrzesień 2014 r.	Muzeum Okręgowe w Suwałkach realizowało projekt: SPF/1.3/PL/14 pt.: „Wydarzenia I wojny światowej jako element wspólnego kulturowego i historycznego dziedzictwa Suwalszczyzny i Zaniemenia”. Rezultatem projektu była organizacja wystawy pt.: „Wielka Wojna. Suwalszczyzna i Zaniemenie 1914-1918” i jej prezentacja m.in. w Suwałkach, Starym Folwarku oraz na Litwie: w Alytusie, Łódziejach, Birsztanach oraz w archiwum w Mariampolu. Ponadto, w ramach projektu zorganizowano: <ul style="list-style-type: none"> ✓ międzynarodową konferencję naukową w Muzeum Okręgowym w Suwałkach, ✓ widowisko historyczne „Wielka Wojna. Suwalszczyzna 1914-1918” w Starym Folwarku; Wydano także album pt.: „Wielka Wojna. Suwalszczyzna i Zaniemenie 1914-1918”.
5 kwietnia 2014 r.	Zespół Tańca Nowoczesnego „Dotyk”, działający przy Suwalskim Ośrodku Kultury uczestniczył w Międzynarodowym Festiwalu Tańca i Vizjio zorganizowanym w Mariampolu.
1 maja 2014 r.	4-osobowa delegacja z Mariampola uczestniczyła w Pikniku Europejskim z okazji 10-tej rocznicy przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Piknik Europejski odbył się na przebudowanym Placu Marii Konopnickiej w Suwałkach. Na Placu została też otwarta wystawa „Suwałki – 10 lat w Unii Europejskiej”, która podsumowywała zmiany, jakie dokonały się w naszym mieście w ostatniej dekadzie.
21-22 maja 2014 r.	9 osób z Mariampola uczestniczyło w warsztatach „Blues wczoraj i dziś” w Suwałkach.
30-31 maja 2014 r.	2-osobowa delegacja z Suwałk wzięła udział w obchodach Dni Mariampola.
29 maja-1 czerwca 2014 r.	Drużyna piłkarska z Mariampola uczestniczyła w Międzynarodowym Turnieju Piłkarskim w Suwałkach. W turnieju uczestniczyły również młodzieżowe drużyny z: Notodden (Norwegia), Waren/Müritz (Niemcy), Wilna, Druskiennik (Litwa), Czerniachowska, (Rosja), Priekuli, (Łotwa), Grodna (Białoruś) i z Polski.

18 czerwca 2014 r.	Dom Pomocy Społecznej „Kalina” wraz ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Domu Pomocy Społecznej „Kalina” zorganizowały XII Integracyjny Bieg Uliczny w Suwałkach, który zgromadził ok. 270 osób, w tym ponad 170 zawodników: mieszkańców domów pomocy społecznej oraz uczestników warsztatów terapii zajęciowej z Polski i Litwy, w tym 7 osób z Mariampola, 7 osób z Kowna i 14 osób z Prienai.
8-10 sierpnia 2014 r.	4-osobowa delegacja z Mariampola uczestniczyła w obchodach Dni Suwałk. Miasto Mariampol brało udział w projekcie realizowanym przez Miasto Suwałki pt.: „Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach lokomotywą rozwoju turystyki na pograniczu polsko-litewskim”. Działania, w których uczestniczyli Mariampol: <ul style="list-style-type: none"> ✓ udział w 1. Międzynarodowych Targach Turystycznych w Krakowie, ✓ produkcja 15-sek. klipu promocyjnego, emitowanego przez 1 tydzień w Warszawskim metrze oraz przez 1 miesiąc na ekranach LCD w środkach komunikacji miejskiej na terenie Aglomeracji Śląskiej i w Białymstoku, ✓ produkcja felietonu promującego pogranicze polsko-litewskie i emitowanego w programie: „Pytanie na śniadanie” w dniu 18 lipca 2014 r. w TVP2, ✓ opracowanie publikacji: Przewodnik kulinarny: „Smaki kuchni pogranicza polsko-litewskiego”, w wersji polskiej, angielskiej i litewskiej, ✓ udział w międzynarodowym wydarzeniu zorganizowanym w Suwałkach w dniu 14 września 2014 r., tj.: Wielokulturowym Festiwalu Kulinarnym. W Festiwalu uczestniczyli: zespół kucharzy biorący udział w pojedynku kucharzy, przedsiębiorcy – wystawcy produktów regionalnych i rękodzieła oraz delegacja oficjalna z Mariampola. Grupa mieszkańców Mariampola wzięła też udział w międzynarodowym rajdzie rowerowym: Suwałki-Puńsk-Suwałki.
Kwiecień-wrzesień 2014 r.	W ramach projektu opracowano wersję: rosyjską, niemiecką, litewską, francuską oraz zaktualizowano istniejącą wersję angielską strony www.um.suwalki.pl, w części: Dla Turysty. Zakupiono zestaw materiałów informacyjno-promocyjnych Miasta Suwałki oraz namiot do prezentacji podczas imprez oraz strój maskotki Miasta – Misia UśMicha.

VÖRU (ESTONIA)

1 maja 2014 r.	3-osobowa delegacja z Võru uczestniczyła w Pikniku Europejskim z okazji 10-tej rocznicy przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Piknik Europejski odbył się na przebudowanym Placu Marii Konopnickiej w Suwałkach. Na Placu została też otwarta wystawa „Suwałki – 10 lat w Unii Europejskiej”, która podsumowywała zmiany, jakie dokonały się w naszym mieście w ostatniej dekadzie.
8-10 sierpnia 2014 r.	3-osobowa delegacja z Võru uczestniczyła w obchodach Dni Suwałk.
21-24 sierpnia 2014 r.	3-osobowa delegacja z Suwałk uczestniczyła w obchodach 230 rocznicy miasta Võru.

NOTODDEN (NORWEGIA)

31 stycznia-1 lutego 2014 r.	2-osobowa delegacja z Suwałk uczestniczyła w uroczystym otwarciu Domu Kultury Książki i Bluesa w Notodden. W czasie wizyty podpisano plan działania pomiędzy Suwałkami i Notodden na 2014 rok.
29 maja-1 czerwca 2014 r.	Drużyna piłkarska z Notodden uczestniczyła w Międzynarodowym Turnieju Piłkarskim w Suwałkach. W turnieju uczestniczyły również młodzieżowe drużyny z: Waren/Müritz (Niemcy), Mariampola, Wilna, Druskiennik (Litwa), Czerniachowska, (Rosja), Priekuli, (Łotwa), Grodna (Białoruś) i z Polski.
10-12 lipca 2014 r.	4-osobowa delegacja z Notodden uczestniczyła w Suwałki Blues Festival w Suwałkach. W programie festiwalu odbyły się 4 koncerty dwóch zespołów z Notodden: The Bluestown Kings i Caravan Blues Band. Poza oficjalną delegacją na SBF przyjechała grupa turystów z Norwegii.
31 lipca-3 sierpnia 2014 r.	5-osobowa delegacja z Suwałk uczestniczyła w Notodden Blues Festival.
13-14 października 2014 r.	Przedstawiciel Miasta Suwałki uczestniczył w seminarium pt.: „Promowanie różnorodności kulturowej i artystycznej w ramach europejskiego dziedzictwa kulturowego granty EEA 2009-2014” w Oslo, gdzie przeprowadził prezentację nt. projektu: „Promowanie różnorodności artystycznej i kulturowej krajów Europy północno-wschodniej i Skandynawii w ramach Suwałki Blues Festival 2013”.
2014	Gimnazjum nr 3 w Suwałkach kontynuowało współpracę z Gimnazjum w Notodden w ramach programu e-Twinning.

AMATA (ŁOTWA)

1 maja 2014 r.	4-osobowa delegacja z 3 lotewskich gmin: Amata, Priekuli, Rauna uczestniczyła w Pikniku Europejskim z okazji 10-tej rocznicy przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Piknik Europejski odbył się na przebudowanym Placu Marii Konopnickiej w Suwałkach. Na Placu została też otwarta wystawa „Suwałki – 10 lat w Unii Europejskiej”, która podsumowywała zmiany, jakie dokonały się w naszym mieście w ostatniej dekadzie.
29 maja 1 czerwca 2014 r.	Drużyna piłkarska z Priekuli uczestniczyła w Międzynarodowym Turnieju Piłkarskim w Suwałkach. W turnieju uczestniczyły również młodzieżowe drużyny z: Notodden (Norwegia), Waren/Müritz (Niemcy), Mariampola, Wilna, Druskiennik (Litwa), Czerniachowska, (Rosja), Grodna (Białoruś) i z Polski.

25-27 lipca 2014 r.	4-osobowa delegacja z Suwałk uczestniczyła w programie święta organizowanego w Gminie Priekuli i w Gminie Amata. Delegacja odwiedziła Cesis i uczestniczyła w Festiwalu Chleba w Araiši.
8-10 sierpnia 2014 r.	4-osobowa delegacja z 3 gmin lotewskich: Amata, Ligatne, Jaunpiebalga uczestniczyła w obchodach Dni Suwałk.

CZERNIACHOWSK (OBWÓD KALININGRADZKI FEDERACJI ROSYJSKIEJ)

2014 r.	Kontynuowano realizację projektu nr LPR1/010/109 pt.: „Poprawa infrastruktury publicznej w celu zwiększenia atrakcyjności turystycznej w regionie transgranicznym”, Program LT-RU-PL 2007-2014. Partnerami projektu są: Miasto Suwałki, Miasto Czerniachowst i Miasto Gurjestw. W ramach projektu w Suwałkach przebudowano Plac Marszałka Józefa Piłsudskiego, nawierzchnię ul. Chłodnej i chodniki przy ul. Mickiewicza.
1 maja 2014 r.	4-osobowa delegacja z Czerniachowska uczestniczyła w Pikniku Europejskim, zorganizowanym w Suwałkach z okazji 10-tej rocznicy przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Piknik Europejski odbył się na przebudowanym Placu Marii Konopnickiej w Suwałkach. Na Placu została też otwarta wystawa „Suwałki – 10 lat w Unii Europejskiej”, która podsumowywała zmiany, jakie dokonały się w naszym mieście w ostatniej dekadzie.
29 maja-1 czerwca 2014 r.	Drużyna piłkarska z Czerniachowska uczestniczyła w Międzynarodowym Turnieju Piłkarskim w Suwałkach. W turnieju uczestniczyły również młodzieżowe drużyny z: Notodden, (Norwegia), Waren/Müritz (Niemcy), Mariampola, Wilna, Druskiennik (Litwa), Priekuli, (Łotwa), Grodna (Białoruś) i z Polski.
8-10 sierpnia 2014 r.	2-osobowa delegacja z Czerniachowska uczestniczyła w obchodach Dni Suwałk.
22-24 sierpnia 2014 r.	3-osobowa delegacja z Suwałk uczestniczyła w obchodach Dni Miasta Czerniachowska.

INNOVATION CIRCLE NETWORK

Kwiecień-sierpień 2014	Miasto Robertsfors w Szwecji zrealizowało projekt: „Rock for Democracy”, Program Młodzież w działaniu 2007-2014, w którym uczestniczyła młodzież kilku partnerów ICN, w tym Suwałk. W Robertsfors odbyły się 2 spotkania: ✓ spotkanie organizacyjne, ✓ warsztaty projektowe, w których uczestniczył zespół Astatos i 2 osoby z Suwalskiego Ośrodka Kultury. Grupa zagrała 3 koncerty w Szwecji.
27-28 listopada 2014 r.	Zorganizowano 7-ą roczną konferencję Innovation Circle Network w Rydze, pt: “Baltic Sea Region 2020 – A Connected Region” („Region Morza Bałtyckiego 2020 – Połączony Region”). Dyskutowano nt. możliwości realizacji projektów dofinansowanych z funduszy europejskich w latach 2014-2020. W konferencji uczestniczyło 55 osób z: Norwegii, Szwecji, Niemiec, Wielkiej Brytanii, Litwy, Łotwy, Estonii, Rosji i Polski. Ustalono, że wszyscy partnerzy włączą się w działania mające na celu pozyskanie nowych członków ICN.
Wrzesień 2014 r.	Złożono aplikację do programu Erasmus+ 2014-2020. Uzyskano grant w kwocie: 125 886 Euro na projekt pt.: „Young Eyes” (tłum. „Młode oczy”), dot. wymiany młodzieży. Projekt dotyczący kształtowania społeczeństwa obywatelskiego obejmuje wymianę młodzieży z Suwałk, Jelgawy i Rauna na Łotwie oraz z Robertsfors w Szwecji.

6.5 Współpraca miasta Suwałki z Organizacjami pozarządowymi

W 2014 roku intensywnie wzmacniano i rozwijano współpracę miasta Suwałki z organizacjami pozarządowymi. Dobra współpraca samorządu z organizacjami to jeden z fundamentów społeczeństwa obywatelskiego. Oprócz współpracy finansowej, polegającej na dofinansowaniu przez miasto Suwałki zadań publicznych realizowanych przez organizacje na rzecz mieszkańców Suwałk i współpracy pozafinansowej w postaci między innymi użyczeń lokali i obiektów miejskich na potrzeby działań prowadzonych przez organizacje oraz wspólnych przedsięwzięć, pojawiły się też nowe formy współpracy, jak kawia-

renki obywatelskie, moderowane spotkania konsultacyjne dotyczące najważniejszych miejskich dokumentów, czy wspólne szkolenia w zakresie realizacji zadań publicznych. Nowe formy były możliwe dzięki realizacji przez Centrum Aktywności Społecznej PRYZMAT w partnerstwie z miastem Suwałki projektu „Razem dla Suwałk”, dofinansowanego z Unii Europejskiej, Europejskiego Funduszu Społecznego.

W 2014 r. dzięki współpracy miasta Suwałki z organizacjami pozarządowymi utworzono też Suwalską Radę Seniorów, pierwszą tego typu radę w woj. podlaskim oraz Centrum Integracji Społecznej, mające na celu ułatwienie powrotu do pracy osobom wykluczonym społecznie.

Kontynuowano współpracę miasta Suwałki z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji Suwalskiego Budżetu Obywatelskiego. W 2014 roku zrealizowano w całości pierwszą edycję Budżetu Obywatelskiego i przeprowadzono pierwszy etap edycji z roku 2015. W obu edycjach po pięcioro przedstawicieli suwalskich organizacji pozarządowych pracowało w Zespole Konsultacyjnym ds. Budżetu Obywatelskiego i Zespole ds. Suwalskiego Budżetu Obywatelskiego.

W maju 2014 roku na wnioski organizacji powołano też Pełnomocnika Prezydenta Miasta ds. Współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Za całokształt współpracy miasta Suwałki z organizacjami pozarządowymi Wojewoda Podlaski wraz z Ośrodkiem Wspierania Organizacji Pozarządowych w Białymstoku wyróżnili suwalski samorząd w październiku 2014 roku tytułem „Samorząd Przyjazny Organizacjom Pozarządowym” w pierwszej edycji tego konkursu.

Warto wspomnieć, że w 2014 roku zawiązała się także Suwalska Federacja Organizacji Pozarządowych RAZEM.

Współpraca finansowa

Zasady współpracy finansowej miasta Suwałki z organizacjami reguluje roczny Program współpracy miasta Suwałki z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz dodatkowo Uchwała nr XXXVII/396/2013 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 28 maja 2013 r. w sprawie określenia warunków i trybu finansowania rozwoju sportu w mieście Suwałki. Program jest każdorazowo konsultowany z Suwalską Radą Działalności Pożytku Publicznego i z organizacjami. Określa on między innymi zadania priorytetowe współpracy i minimalne kwoty, jakie będą przyznane na wsparcie realizacji tych zadań. W wyniku tej współpracy w 2014 roku miasto przekazało organizacjom dotacje w łącznej kwocie 2 568 229,22 zł. Organizacje dołożyły do niej wkład własny w wysokości 1 471 194,14 zł. Największą część dotacji – 1 529 871,88 zł przekazano na zadania publiczne w zakresie wspierania rozwoju sportu oraz w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej – 119 629,64 zł. Kwotą 518 584,00 zł dofinansowano realizację zadań publicznych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym. Dotacja do realizacji zadań publicznych w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego wyniosła 99 000,00 zł. Dofinansowano, podobnie jak w 2013 roku, tym razem kwotą 89 409,00 zł funkcjonowanie Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych, które było prowadzone przez organizacje wyłonione w otwartym konkursie ofert. Na wsparcie realizacji zadań publicznych w zakresie pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób wydatkowano kwotę 72 000,00 zł. Organizacje realizujące zadania publiczne w zakresie turystyki, krajoznawstwa oraz wypoczynku dzie-

ci i młodzieży otrzymały dotację w wysokości łącznej 70 000,00 zł. Na dofinansowanie realizacji zadań publicznych w zakresie ochrony i promocji zdrowia oraz działalności na rzecz osób niepełnosprawnych wydatkowano 42 556,80 zł. Organizacje realizujące zadania publiczne w zakresie nauki, edukacji, oświaty i wychowania zostały wsparte kwotą 22 006,90 zł. Najmniej, bo 5 171,00 zł wydatkowano na wsparcie realizacji zadań w zakresie ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego.

Współpraca pozafinansowa miasta z Organizacjami

We współpracy pozafinansowej podejmowano wiele działań, mających na celu realizację zadań publicznych na rzecz mieszkańców Suwałk oraz poprawę współpracy miasta z organizacjami. Bezpłatnie lub na preferencyjnych warunkach udostępniano lokale oraz obiekty miejskie na siedziby i działania organizacji.

Współpracowano przy realizacji projektów z dofinansowaniem Unii Europejskiej. Oprócz wspomnianego „Razem dla Suwałk” również w partnerstwie z Centrum Aktywności Społecznej PRYZMAT realizowano projekt „Suwalski Ośrodek Poradnictwa Prawnego i Obywatelskiego”.

Miasto wspierało tworzenie pierwszego Centrum Integracji Społecznej w Suwałkach.

Z Organizacjami i Suwalską Radą Działalności Pożytku Publicznego (SRDPP) konsultowano projekty uchwał Rady Miejskiej w Suwałkach, nie tylko w sprawach dotyczących działalności pożytku publicznego, ale także najważniejszych miejskich dokumentów. Również z SRDPP i organizacjami współpracowano w zakresie realizacji Suwalskiego Budżetu Obywatelskiego. Członkowie organizacji pełnili też jako wolontariusze dyżury przy urnach do głosowania na projekty zgłoszone w ramach Budżetu Obywatelskiego na rok 2014.

Na głównej stronie internetowej miasta Suwałki www.um.suwalki.pl powstała rozbudowana zakładka dedykowana organizacjom pozarządowym. Publikowano tam informacje o działaniach podejmowanych przez organizacje, o aktualnych konkursach dotacyjnych, możliwościach pozyskania innych funduszy na działalność, ofertach współpracy, konferencjach, szkoleniach, warsztatach, seminariach oraz działaniach mogących mieć znaczenie dla funkcjonowania i rozwoju organizacji.

Włączono się w kampanię promocyjną dotyczącą możliwości przekazania 1 procenta podatku na rzecz suwalskich organizacji pożytku publicznego. Informację o możliwości przekazania 1 procenta zamieszczono na internetowej stronie głównej miasta Suwałki, na ekranach autobusów komunikacji miejskiej, na miejskich słupach ogłoszeniowych i w instytucjach użyteczności publicznej.

Miasto wspólnie z organizacjami wypracowało i przeprowadziło procedurę powołania Suwalskiej Rady Seniorów, pierwszej Rady Seniorów w woj. podlaskim.

Ustalono i przeprowadzono comiesięczne, popołudniowe spotkania Pełnomocnika Prezydenta Miasta ds. Współpracy z organizacjami pozarządowymi z przedstawicielami organizacji w Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych (Centrum Trójki).

Współpracowano z organizacjami przy tworzeniu oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej oraz przy organizacji wydarzeń kulturalnych i sportowych na rzecz mieszkańców Suwałk.

Obejmowano patronatem Prezydenta Miasta Suwałk wydarzenia społeczne, sportowe, turystyczne i kulturalne organizowane przez organizacje. Organizatorom przedsięwzięć pod patronatem Prezydenta Miasta Suwałk udzielano też wsparcia rzeczowego w postaci nagród, pucharów, statuetek itp.

Przekazywano organizacjom materiały promocyjne miasta, celem wykorzystania ich do promocji Suwałk w trakcie organizowanych imprez i przedsięwzięć z udziałem uczestników spoza miasta i regionu.

Przedstawiciele Miasta popularyzowali działalność suwalskich organizacji w ogólnopolskich stacjach telewizyjnych: wypowiedzi w programie TVP1 „Pytanie na śniadanie”, TVN i TVP Białystok oraz w mediach regionalnych i lokalnych.

Spotkanie konsultacyjne.

Promocja Miasta

Działania promocyjne realizowane w 2014 r. przez miasto miały charakter „mieszany”, tzn. ich odbiorcami byli zarówno mieszkańcy, jak i odbiorcy zewnętrzni. Były to:

Strona internetowa www.um.suwalki.pl i nowopowstałe strony

Na stronie głównej prezentowane były aktualności, zapowiedzi, ogłoszenia, kalendarium oraz krótkie relacje z najważniejszych spotkań i wydarzeń w mieście. Kontynuowano realizację cotygodniowego magazynu „Videotydzień w Suwałkach”. Ponadto najważniejsze informacje promowane były za pomocą rozsyłanego „Newsletter’a” zawierającego skrót najważniejszych bieżących wydarzeń.

Uruchomiono dwie nowe strony internetowe, które będą służyły lepszej i sprawniejszej komunikacji pomiędzy mieszkańcami Suwałk a suwalskim Urzędem Miejskim. Nowe witryny to: www.konsultacje.suwalki.eu – czyli platforma Konsultacji Społecznych oraz www.mycity.suwalki.eu – serwis, gdzie znajduje się mapa naszego miasta, na której każdy może zaznaczyć swój pomysł lub sugestię do zrealizowania.

Profil na Facebook-u

Regularnie prowadzony był profil „Pogodne Suwałki” na Facebooku, który stanowi

Suwalska Rada Seniorów.

Przedstawiciele suwalskich organizacji pozarządowych z Prezydentem RP Bronisławem Komorowskim na Ogólnopolskim Forum Inicjatyw Pozarządowych w Warszawie.

Wręczenie nagrody „Samorząd Przyjazny Organizacjom Pozarządowym”.

dotatkowe narzędzie wymiany informacji i promocji miasta, w tym najważniejszych wydarzeń. Jest też narzędziem dialogu z mieszkańcami i stanowi forum wymiany poglądów. Na Facebooku organizowane są także konkursy z nagrodami. Na profilu umieszczane są ważniejsze informacje z życia codziennego o „lekkim” charakterze, tzn. bezpośrednio nie związane z administracją. Zostały uruchomione dwie kamery działające w systemie on-line 24 h. Umieszczone są w najważniejszych punktach miasta, tzn. na ratuszu z widokiem na ulicę Kościuszki i na budynku Straży Miejskiej z widokiem na plac Marii Konopnickiej.

Prowadzenie Centrum Informacji Turystycznej (CIT)

Obsługę Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach w drugiej połowie 2014 roku zlecono Suwalskiej Izbie Rolniczo-Turystycznej.

W Centrum Informacji Turystycznej znajduje się „Klub Podróżnika”, w ramach którego odbywają się liczne spotkania nt. podróży. W 2014 r. został zaprojektowany i wykonany znak graficzny „Klubu Podróżnika”, który będzie można używać w materiałach informacyjno-promocyjnych wydawanych na potrzeby funkcjonowania Klubu. CIT w 2014 roku promowało również szlak tematyczny po Suwałkach „Podróż sentymentalna szlakiem żydowskim po Suwałkach”.

foto. Krzysztof Mierzejewski

Promocja Suwała

W 2014 r. miasto Suwałki po raz siódmy wyemitowało dukat lokalny – suwała z wizerunkiem żurawia o nominałach „4” i „40”. Suwale są honorowane w oznaczonych punktach handlowych i usługowych.

XXII Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy w Suwałkach

12 stycznia 2014 roku odbył się „XXII Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy w Suwałkach” w ramach którego zorganizowano pokaz sztucznych ogni oraz przygotowano materiały informacyjno-promocyjne miasta Suwałki przeznaczone na licytację.

Ponadto 11 stycznia 2015 zorganizowano szereg imprez towarzyszących XXII Finałowi Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, m. in.: przygotowano imprezy sportowe na hali OSIR: dziecięcy turniej piłkarski, ponadto zorganizowano mobilne przedszkole z licznymi zabawami, tor przeszkód, dmuchane boisko, a także zajęcia z trenerami i zawodnikami suwalskich klubów sportowych; odbył się również maraton zumby, bieg wokół zalewu Arkadia, a także można było „wykapać się” w zalewie Arkadia z suwalskimi morsami.

„Piknik Europejski” na Placu Marii Konopnickiej w Suwałkach

Została opracowana i wydana publikacja pt. „Suwałki – 10 lat w Unii Europejskiej”, która była

dystrybuowana wśród krajowych i zagranicznych gości, a także wśród mieszkańców Suwałk w czasie Pikniku Europejskiego w dniu 1 maja 2014 roku.

Przygotowano i wydrukowano 15 plansz banerowych o wymiarach 3 x 5 m w celu organizacji wystawy z okazji 10. lecia wejścia Polski do Unii Europejskiej. Wystawa była dostępna dla zwiedzających w okresie: 28 kwietnia – 30 maja 2014 roku na placu Marii Konopnickiej w Suwałkach. Prezentowała ona dorobek transformacji miasta w ciągu ostatniej dekady.

Plac Marii Konopnickiej zgłoszono do konkursu Towarzystwa Urbanistów Polskich pod Honorowym Patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Bronisława Komorowskiego na najlepiej zagospodarowaną przestrzeń publiczną w Polsce. Projekt zakwalifikował się do drugiego etapu konkursu.

„Traktem pocztowym Sankt Petersburg-Kowno-Warszawa”

W dniu 24 maja 2014 r. do Suwałk zawitały dwa dylżanse pocztowe, które podróżowały dawną carską trasą pocztową z Petersburga do Warszawy. Podróżujących dylżansami na Placu Marii Konopnickiej przywitały władze Suwałk, a także mieszkańcy. W związku z tym, że dylżanse podróżowały do Warszawy (stacja końcowa i tam spotkanie z władzami), przygotowano przesyłkę zawierającą maskotkę misia Uśmicha i pocztówkę z Suwałk specjalnie zaadresowaną do Pani Hanny Gronkiewicz-Waltz.

„Parada z okazji 500-lecia Województwa Podlaskiego”

W dniu 21 czerwca 2014 roku odbyła się w Suwałkach Parada Województwa Podlaskiego. W paradzie uczestniczyło ponad 600 osób. Wydarzenie to promowano w mediach w formie spotu, na stronie internetowej miasta www.um.suwalki.pl i na facebook-u.

„Jarmark Świąteczny”

W dniach: 6-31 grudnia 2014 r. zorganizowano w Suwałkach na Placu Marii Konopnickiej „Jarmark Świąteczny”. Podczas Jarmarku zorganizowano m. in. następujące imprezy towarzyszące:

- ✓ Mikołajki (5 grudnia 2014 r.) – była to impreza otwierająca Jarmark, w ramach której przygotowano gry i zabawy dla dzieci z animatorami oraz nagrody w konkursach.
- ✓ Wigilię Miejską (21 grudnia 2014 r.) dla mieszkańców Suwałk, w tym dla osób z rodzin ubogich i potrzebujących wsparcia. Zorganizowano też „Szopkę Betlejemską” z żywymi zwierzętami.

Na Jarmarku, w 10 drewnianych domkach zakupionych przez miasto Suwałki, prowadzono sprzedaż produktów i rękodzieła związanych ze Świętami Bożego Narodzenia.

„Sylwester Miejski”

W programie Sylwestra 31 grudnia 2014 roku znalazła się „bitwa dj-ów” na placu Marii Konopnickiej w Suwałkach. Impreza cieszyła się dużym zainteresowaniem mieszkańców.

Wydawnictwa o Suwałkach

W 2014 roku zostały zakupione następujące wydawnictwa na cele informacyjno-promocyjne:

- ✓ zestaw pt. „Fragmenty” Andrzeja Strumiłły,
- ✓ album „Summa” nt. twórczości Andrzeja Strumiłły,
- ✓ przewodnik „Suwalszczyzna, kraina jak baśń” w języku polskim,
- ✓ albumu „Teki twórczości Wiesława Osewskiego”.

Gadżety z logotypem „Pogodnych Suwałk”

Wiosną 2014 roku zakupiono zestaw materiałów z logiem „Pogodne Suwałki”, przeznaczonych na cele promocyjne miasta. Były to: koszulki,

torby papierowe i bawełniane, płaszcze przeciwdeszczowe, magnesy, naklejki, balony, sakiewki na suwale, cukierki, „krówki”, kartki pocztowe i inne.

Materiały były przekazywane Prezydentowi Suwałk i jego zastępcom, przewodniczącemu Rady Miejskiej w Suwałkach, wydziałom i jednostkom organizacyjnym Urzędu Miejskiego, organizacjom pozarządowym, spółkom komunalnym, klubom sportowym. W sumie rozpatrzono pozytywnie 120 wniosków o wydanie materiałów i gadżetów promocyjnych.

Kampanie promocyjne:

Promocja Suwałki Blues Festival' 2014/2015

„Suwałki Blues Festival” promowano w:

- ✓ dwumiesięczniku AirFly Magazine w okresie kwiecień-maj 2014 i grudzień 2014 – styczeń 2015 latającym w samolotach WizzAir,
- ✓ miesięczniku By Norwegian w okresie maj 2014 latającym w samolotach linii lotniczych Norwegian,
- ✓ dodatku do Gazety Wyborczej z dnia 4 kwietnia 2014 r. pn. „Podlasie na weekend”.

Promowano „Suwałki Blues Festival” na stronie internetowej międzynarodowego stowarzyszenia Innovation Circle Network: www.innovationcircle.net, jak również na stronach internetowych miast partnerskich i innych partnerów zagranicznych: Notodden, Czerniachowsk, Alytus, Mariampol, Waren, Amata, Jelgava, Związek Samorządów Łotewskich w Rydze, który rozesłał informację nt. SBF do wszystkich gimn na Łotwie. Prowadzono również współpracę z firmą Storaas Adventure AS w Norwegii

w zakresie przygotowania oferty turystycznej dla grupy potencjalnych turystów z Norwegii.

Zorganizowano pokaz lotów dwóch balonów na uwięzi, w tym jednego z logiem „Suwałki Blues Festival” w dniu 12 lipca 2014 roku w Suwałkach.

Promocja innych wydarzeń

Zorganizowano zimową akcję promocyjną pod hasłem: „Ubieramy poetkę i krasnoludki” w celu promowania wybitnej suwalczanki, Marii Konopnickiej. Akcja była pokazana w telewizyjnym „Teleexpressie” i pozytywnie komentowana na facebooku.

Promowano „Pogodne Suwałki” poprzez wysłanie prezydentem prognozy pogody w różnych stacjach telewizyjnych zestawów szalika i czapki z logo „Pogodnych Suwałk”.

Honorowy Patronat Prezydenta Miasta Suwałk

Udzielono 80 honorowych patronatów Prezydenta Miasta Suwałk na znaczące wydarzenia organizowane na terenie miasta Suwałk w 2014 r.

Inne działania promocyjne

Realizowano działania promocyjne związane z suwalskim Budżetem Obywatelskim (opracowano, wykonano i dystrybuowano 2 wersje plakatów i ulotek informacyjno-promocyjnych promujących ideę budżetu obywatelskiego, zorganizowano spotkania z mieszkańcami oraz kampanię informacyjną w autobusach miejskich, na terenie miasta, wśród jednostek podległych i spółek miejskich, a także na stronie internetowej miasta, na Facebooku i w mediach).

Współpracowano z radiową Jedyńką przy realizacji audycji „Sygnały Dnia”, której gościem był Czesław Renkiewicz, prezydent Suwałk (25.01.2014 r.). Rozmowa dotyczyła tego jak żyje się na polskim biegunie zimna.

Zgłoszono Prezydentowi Miasta Suwałk ideę wykonania muralu „Suwałki XXI wieku” na ścianie kamienicy przy ulicy T. Noniewicza 81. Mural odsłonięto w czasie Dni Suwałk 2014 r.

Udostępniono letnią scenę z rozkładaną widownią na palcu Marii Konopnickiej w Suwałkach w okresie lipiec-sierpień 2014 roku, która nieodpłatnie była wykorzystywana przez artystów, zespoły i grupy taneczno-muzyczne do prezentacji swojego dorobku artystycznego mieszkańcom Suwałk i przebywającym na terenie miasta w okresie wakacji, turystom. Największą rzeszę odbiorców przyciągnęły czwartkowe, piątkowe i sobotnie popołudniowe spotkania z suwalskimi muzykami, zaś niedzielne przedpołudnia przyciągały rzesze dzieci, które uczestniczyły w animacjach przygotowanych przez artystów z Suwalskiego Ośrodka Kultury w Suwałkach.

Wykonano 600 sztuk biletów z logotypem „Pogodne Suwałki” oraz krótkim opisem miasta, które były dystrybuowane na hali OSIR w Suwałkach podczas meczu piłki siatkowej Ślepsk Suwałki – PZPS Spała w dniu 18 października 2014 roku.

Promocja akcji „Kre@tywne Suw@łki” organizowanej przez Wydział Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach polegającej na stworzeniu wystawy interaktywnej dla dzieci i młodzieży, wzorowanej na Centrum Kopernika w Warszawie, rozstawionej w Parku Naukowo-Technologicznym Polska-Wschód w Suwałkach w dniu 8 listopada 2014 roku. Wydarzenie promowane było na stronie Urzędu Miejskiego w Suwałkach, na portalu społecznościowym Facebook, w mediach lokalnych i Dwutygodniku Suwalskim.

Promocja gospodarcza miasta Suwałk

W 2014 r. miasto Suwałki realizowało Projekt nr SPF/1.2/PL-LT/04 pt.: „Utworzenie Transgranicznego Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów w Suwałkach”. W ramach ww. projektu w lipcu 2014r. odbyły się 4 szkolenia dla pracowników Urzędu Miejskiego w Suwałkach, Alytusie i Mariampolu. Szkolenia dotyczyły marketingu i promocji gospodarczej samorządu terytorialnego, obsługi inwestora, negocjacji czy też protokołu dyplomatycznego w biznesie. Ponadto został przeprowadzony cykl szkoleń z zakresu eksportu do krajów Europy Zachodniej (Niemcy, Francja) oraz Skandynawii, w których udział wzięli pracownicy przedsiębiorstw z Polski i Litwy odpowiedzialni za nawiązywanie kontaktów handlowych i pozyskiwanie kontrahentów.

Na zakończenie projektu zostało zorganizowane seminarium (11.09.2014) poświęcone korzyściom współpracy gospodarczej przedsiębiorców z regionu transgranicznego. W seminarium udział wzięli przedsiębiorcy z Litwy i Polski, oraz pracownicy Urzędu Miejskiego w Alytusie.

W ramach przedmiotowego projektu, został wykonany film promujący walory inwestycyjne Suwałk, Alytusa i Mariampola, a także katalog inwestycyjny wraz z bazą danych dot. przedsiębiorstw z regionu pogranicza. W ramach zakresu rzeczowego projektu zostały przeprowadzone prace adaptacyjne związane z dostosowaniem pomieszczenia Urzędu Miejskiego w Suwałkach na potrzeby utworzenia Transgranicznego Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów, obejmujące roboty budowlane, zakup mebli i sprzętu elektronicznego. Ponadto w ramach przedmiotowego projektu pracownicy Urzędu Miejskiego w Suwałkach, organizacje otoczenia biznesu oraz przedsiębiorcy z Suwałk wzięli udział w targach Warsaw Build 2014, które odbyły się w dniach 18-20.09.2014 r.

